

DUNĂREA DE JOS

CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI • CENTRUL CULTURAL DUNAREA DE JOS

Nr. 165
noiembrie
2015

Suflet către Suflet!

Caricaturiști gălățeni

No. 9. — DUMINICĂ, 27 MAIU 1901.

20 BANI NUMÉRUL

DIRECTOR, I. I. CARAGIALE

Odinioară, o mână spăla pe alta;

azi, amândouă șterg ghetetele.

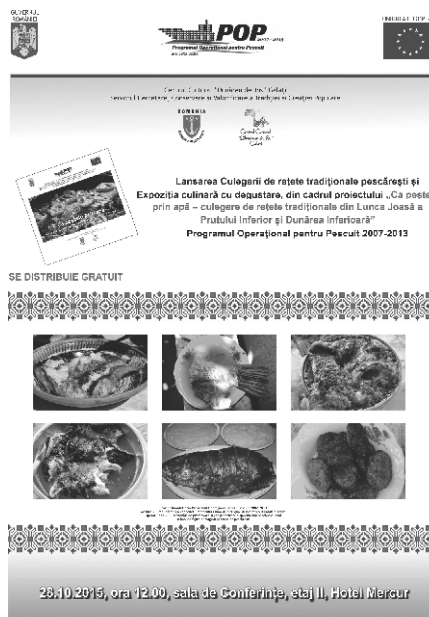
„Ca peștele prin apă”

Miercuri, 28 octombrie 2015, în sala de conferințe a hotelului Mercur a avut loc lansarea culegerii de rețete tradiționale pescărești în prezența unui public care s-a bucurat și de o deosebită expoziție culinară cu degustare.

Proiectul „Ca peștele prin apă - culegere de rețete tradiționale pescărești din Lunca Joasă a Prutului Inferior și Dunărea Inferioară”, se integrează în aria tematică a operațiunii 5.3 a măsurii 5 din „Programul Operațional pentru Pescuit”.

Prin proiect s-a urmărit consemnarea unor elemente de identitate locale ale zonei pescărești menționate, în vederea păstrării și promovării acestora, informarea tinerilor cu privire la specificitatea gastronomiei locale, tradiționale pescărești și promovarea peștelui ca hrană sănătoasă, conștientizarea și familiarizarea tinerilor cu valorile culturale tradiționale, autohtone și ale minorităților naționale, specifice zonei pescărești, educarea generațiilor viitoare în spiritul conservării și valorificării patrimoniului comunităților locale, în special al celui cu specific pescăresc, crearea și stabilirea unor relații de colaborare directe între instituții cu atribuții similare din județul Galați și la nivel național, în sfera cercetării și promovării valorilor autentice.

Prin derularea acestui proiect și editarea culegerii cu rețete tradiționale în specific pescăresc, membrii comunităților locale, profesori, educatori, tineri și adulți utilizatori de internet, interesați de activitățile culturale vor putea afla despre alimentația tradițională în specific pescăresc al zonei menționate.

Premii la Nisa

În ziua de 19 octombrie a.c. a început la Nisa (Franța) „Concours International de Piano de Nice Cote d’Azur Simone Delbert-Fevrier”, ediția 2015, competiție găzduită de Conservatorul Național Regional „Pierre Cochereau” unde, printre participanții din Franța, Italia, Suedia, Slovenia, Letonia, Japonia, China, Moldova și România, s-au găsit și tinerele surori gălățene Maria Alexandra și Andreea Camelia Mîrzac, în vârstă de doar 8 ani și respectiv 5 ani. La finele primei zile de concurs, în cadrul categoriei „Tinere talente”, Andreea Camelia a reușit să cucerească audiența și juriul prin interpretarea piesei „Les sauterelles” a compozitorului Theodor Oesten, iar Maria Alexandra a interpretat o *sonatină* a compozitorului Fritz Spindler.

Ulterior, ambele pianiste au fost răsplătite cu Premiul I și trofeul categoriei, juriul apreciind în unanimitate interpretarea fără cusur a pieselor cu un ridicat nivel de dificultate. Premiul le-a fost înmănat în frumoasa sală de concerte a Conservatorului „Pierre Cochereau” de către dnul Gilbert San Pietro di Monte Rosso – director artistic și fondator al concursului de pian „Simone Delbert-Fevrier”. Dacă pentru micuța Andreea Camelia această competiție a reprezentat debutul internațional sub îndrumarea profesoarei Nicoleta Patrichi, pentru Maria Alexandra însemnat confirmarea valorii, reiterând victoria ediției anterioare cât și a celorlalte premii naționale și internaționale obținute anul acesta sub îndrumarea profesoarei Capră Angelica în cadrul Centrului Cultural „Dunărea de Jos” din Galați.

Nunta ca la Covurlui

CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI
CENTRUL CULTURAL „DUNĂREA DE JOS”
Suflet către Suflător!

În colaborare cu
CASA DE CULTURĂ A SINDICATELOR GALAȚI

SPECTACOLUL FOLCLORIC
„NUNTA CA LA COVURLUI”

Vineri, 23 octombrie 2015, ora 18:00
Casa de Cultură a Sindicatelor

Participă:
Ansamblul Folcloric „DOINA COVURLUIULUI” și
Ansamblul de Copii „DOINIȚA COVURLUIULUI”

Soliști vocali:
Mandola MUNTEANU, Marieta ION,
Aurică TOTOLICI, Simona SOLOMON,
Liliana VINTILĂ, Ionuț SÎRGHE,
Mariana PURDEL

Soliști instrumentiști:
Ștefan NECURĂ, Vasile SAVIN
Prezentator: Angela BACIU

Coregraf: Ion HORUJENCO
Conducerea artistică: Ion CHICIUC
Scenariul și regia: Paul BUȚA

seară de folclor

În cadrul Proiectului Seară de folclor, Ansamblul „Doina Covurluiului” și Ansamblul de copii „Doinița Covurluiului”, vineri, 23 octombrie, în sala Casei de Cultură a Sindicatelor, au susținut spectacolul „Nunta ca la Covurlui” în coregrafia lui Ion Horujenco, conducerea artistică Ion Chiciuc, scenariu și regia Paul Buța.

Și-au dat concursul soliștii vocali Mandola Munteanu, Ion Marieta, Aurică Totolici, Simona Solomon, Liliana Vintilă, Ionuț Sîrghe, Mariana Purdel și soliștii instrumentiști Ștefan Negură și Vasile Savin.

„Terra color” - expoziție de fotografie din China

Festivitatea de închidere a ediției a III-a a Festivalului Fotografiei Chineze în România, organizat sub patronajul Consiliului Județean Galați în parteneriat cu Centrul Cultural „Dunărea de Jos” și Asociația „Euro Foto Art” din Oradea, a avut loc luni, 28 octombrie 2015, ora 18:00, în holul mare al Universității „Dunărea de Jos”.

La vernisaj a fost prezent și artistul fotograf Ștefan Toth, AFIAP, președintele Asociației „Euro Foto Art”, directorul Festivalului. Evenimentul a fost onorat de iubitori ai acestei arte, membri ai Fotoclubului „Dunărea de Jos”, precum și de cetățeni chinezi care desfășoară activități comerciale în orașul nostru. Cuvântul de deschidere a fost rostit de artistul fotograf Nicolae Sburlan, președintele Fotoclubului „Dunărea de Jos” din Galați, care a dat citire și mesajului trimis de atașatul cultural al Ambasadei Chinei în România.

Artistul fotograf Ștefan Toth, AFIAP, a mulțumit organizatorilor pentru condițiile create pentru organizarea festivității și a povestit celor prezenți câteva din impresiile sale după călătoriile în China.

Prof. univ. dr. Anca Nicolau, prorectorul Universității „Dunărea de Jos”, a apreciat valoarea artistică a fotografiilor expuse, iar doamna Mariana Buruiană, consilier superior al Direcției pentru Cultură Galați, a salutat inițiativa organizării Festivalului, precum și activitatea Fotoclubului gălățean. Un moment muzical deosebit a fost susținut de elevele Liceului de Artă „Dimitrie Cuclin”, Maria Isabela Nica și Ana Maria Oancea.

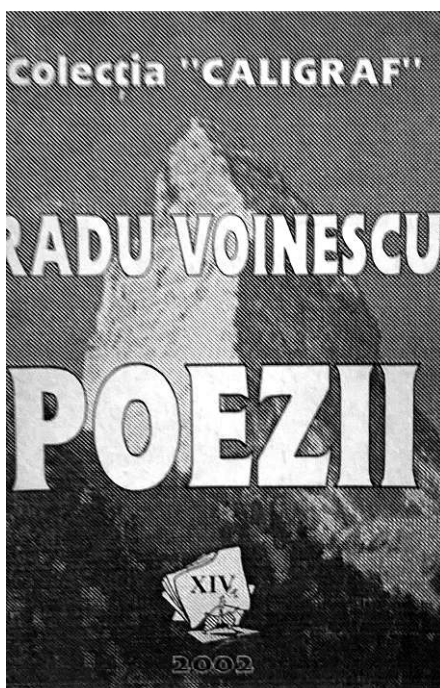
Lucrările din expoziția intitulată „Terra color” aparțin artiștilor fotografi din China, precum și artistului fotograf Ștefan Tóth, AFIAP, din Oradea și au putut fi admirate de publicul gălățean timp de două săptămâni.

Accepțiuni maieutice

Octavian MIHALCEA

Versurile lui Radu Voinescu din volumul *Poezii* (Editura „Decebal”, Drobeta – Turnu-Severin, 2002) denotă o generoasă aderare la magia actului poetic, etalată aici într-o abordare adeseori luxuriantă. De cele mai multe ori este prezentă *ființa* unei (i)realități purtând undeva, în clar-obscuritate, irepresibilul semn al izbucnirii. „Un zeu al neliniștii” pare a tutela această lirică profund maieutică, fină sinteză a dionisiacului cu apolinicul. Misterioase regenerări cu accente plutoniene îmbogățesc un areal situat în siaj dramatic: „Mereu, înotând în aceste ape/ înecate-n sargase/ volute lenese/ printre imperii de umbre -/ foci de antracit/ viermuind umflete dentunerice -/ banchizele negre -/ refugii ale tristeții -/ lagunele unui coșmar/ se deschid numai/ pentru marea/ neliniștii./ Dincolo, în ocean,/ Atlantida e scufundată/ de mai multe ere.” Apele adânci presupun adeseori neștiute elemente fascinatorii și pentru că poetul ne împărtășește maximale profunzimi sufletești. În oglinzi cromatizante ființează neîntrerupt elocvente bucăți de viață. Poveștile de dragoste, purtând stigmatul unor asumate suplicieri, impresionează prin tușe foarte intense. Internalizările mistice și extazul carnal, iată doar două borne pe această cale a glisărilor inspirate. Trăirea existenței în clipă are o deosebită prevalență. Exotice ipostazieri din Orientul Îndepărtat accentuează ineditul desfășurării poetice, cu o deosebită particularizare suavă. Personajele descinse din mituri (Nausicaa, Medeea, Icar, Attis, Oedip ș.a.) ilustrează multiplicitatea interpretărilor, de unde nu poate lipsi o formă absolut mistuitoare a iubirii: „Sângele lui se scurgea pe puntea triremei/ Și-l iubeam tot mai mult./ O, Absyrtos, frate al meu, carne a mea,/ tovarăș al meu de joacă, iubire a mea nemărturisită!/ Unul câte unul i-am sărutat mădularele/ înainte de a le azvârli în mare -/ apa se înroșise, năierii tatălui meu/ nu mai avură curaj să înainteze -/ eu plângeam

și-mi cufundam mâinile/ în sângele celui drag - Zei,/ nu vrerea voastră era ci numai pofta nebună din mine./ Dragului tată i-am adus mare durere/ când pe Iason l-am dăruit cu Lâna de Aur./ de acum regele îmi era și mai iubit./ căci eu îi dădeam suferințe peste suferințe./ Și acolo, pe corabie, am fost eu/ soția lui Iason – de la el nu mică-mi fu durerea/ atunci și când purtai în pânțece pe cei doi fii ai lui -/ ce dragi mi-erai și cum au țipat scurt -/ lama cuțitului meu învinse cu poftă carnea lor fragedă./ Iason își smulgea părul, își sfâșia veșmintele./ Atunci, cuțitul izbăvitor i l-am întins lui -/ căci nu voiam să-l las celeilalte – Zei, și-n acea clipă/ a deznădejdiei l-am iubit cel mai tare.” Sunt înfățișate prăbușiri ce stârnesc, paradoxal, fluxul amintirilor roditoare. Adeseori, transfigurările decorează peisaje funciar dramatice. Iată o revelatorie succesiune a pașilor inițiativi: „Prima treaptă a Întunericii/ ce doarme-n pieptul muntelui./ O treci, ca Zamolxis./ A doua e a Patimii./ a arborelui îmbătat de soare./ mustind de seve;/ apoi a Ceții -/ și-o urci/ dacă drumul nu-l pierzi./ A patra e a Gândului./ a albul înșelător al zăpezii.../ Dacă n-ai ostenit,/ dacă ochii nu se închid/ de strălucirea cea neașteptată./ atunci nu da înapoi/ când e să pui ultimul pas./ căci ultima treaptă, Kogaion,/ ești tu însuși.” Imaginea „Zeului”, natură ambivalentă, stăpânește remarcabilele irumperi poetice. Ideatică parcursă are adânci puncte comune cu atmosfera pânzelor lui Gustave Moreau, fermecat irezistibil de somptuoșitățile agonice proprii reperelor clasicismului. Aflăm în plină desfășurare conflicte mai mult sau mai puțin onirice, presărate cu variate simboluri. Pentru a particulariza, atât de problematizantul filon al cruciadelor trezește deosebite impulsuri. În altă parte, un dialog între Krishna și Arjuna accentuează pătrunzătoarele energii ale războiului. Impresionează permanenta situație în zona idealului, ceea ce presupune multiple nuanțări caracteristice introspectării estetice.

Armand Calotă

...cu *Amanta* la Galați!

Interviu realizat de Vall Alexandru

„Viața este o călătorie care trebuie savurată pas cu pas, pentru că ieri va deveni istorie, mâine... nu știu, dar ceea ce știu sigur este că AZI este un cadou de care trebuie să ne bucurăm! Atunci când vom da ura pe iubire și răzbunarea pe dragoste, ne vom ridica și vom fi triumfători ca nație!”

Valentin Alexandru: De ce Armand Calotă, cărui fapt i se datorează prezența ta în echipa Teatrului Național „I. L. Caragiale” din București?

Armand Calotă: Am locuit până în anii 1981 în Tg. Jiu, după care m-am mutat în Timișoara. În Timișoara de la acea vreme exista un Centru Teatral foarte bun, cu spectacole remarcabile, o trupă de teatru închegată! Îmi aduc aminte cu drag de oamenii minunați pe care i-am cunoscut atunci, Florin Călinescu, Claudiu Istodor și, nu în ultimul rând, de Diogene Valeriu Bihoi. Lelu Bihoi pentru prieteni, care a însemnat foarte mult pentru cultura Timișoarei, a fost inițiator al Teatrului Studentesc Thespis, al Catedrei de Teatru „Ion Vidu”, un regizor de excepție, un prieten al celor cu care a intrat în contact, un iubitor de viață și de oameni, dar, din păcate, a plecat din această lume... Avea cultul prieteniei, era o emblemă a Timișoarei de la acea vreme. După ce am terminat Institutul am revenit în Timișoara; știi cum e, prima dragoste nu se uită niciodată, cu un spectacol care a rămas cumva în istoria teatrului, se numea „Teroare și Credință”. Și a venit revoluția... Cu acest spectacol am participat la Festivalul Național de Teatru unde am luat Premiul de Interpretare „Toma Caragiu”. Dar, din păcate, ca toate lucrurile bune, după ceva vreme și acest premiu a dispărut... În același an când am luat eu premiu, a luat și Adrian Pinte, un om de care m-a legat o prietenie specială. Premiul primit m-a onorat și m-a determinat să vin în București. Ca actor al teatrului din Timișoara jucam tot ce era de jucat, aveam nevoie și simțeam că pot face față competiției. Din păcate, azi, în Festivalul Național de Teatru este un fel de „parada modei” în care doar se trec în revistă anumite spectacole așa-zis „de top”, exista o competitivitate, erai tot timpul atent, exista o eferescență creatoare...

În 1992 am venit în București la invitația domnului

regizor Lucian Giurchescu care mi-a propus să fac parte din echipa de actori a Teatrului de Comedie, să joc rolul lui „Mackie Șiș” - povestea banditului spilcuit din „Opera de trei parale”, spectacol a cărui regie o semna dumnealui. Aveam deja transferul din Timișoara la București, aveam deja contractul în mână, dar nu a fost să fie... De ce?

În Bucureștiul acelor zile aveau loc două concursuri la două teatre importante: ODEON și TEATRUL NAȚIONAL. M-am dus și m-am înscris la ODEON, dar, la un moment dat, un actor căruia nu vreau să îi dau numele a venit la mine și mi-a zis ceva de genul: „hai, măi Armand, lasă, tu nu trebuie să participi la concurs, pentru tine concursul este doar o simplă formalitate. Știi, aici e nevoie de o revigorare a trupei...” Evident că eu, băiat înțelegător ce sunt, am plecat... Bineînțeles că Vlad Mugur nu a înțeles nimic din ceea ce se întâmplase...

La TEATRUL NAȚIONAL, al cărui director era Andrei Șerban, avea loc un alt concurs. Concursul era asemănător admiterii de la Institut. Erau spectatori în sală și se și filma.

Erau vreo 400 de actori înscriși, toți voiau să ajungă să lucreze cu Andrei Șerban. M-am înscris, m-am prezentat la concurs, trei zile de concurs...

A doua zi, domnul Andrei Șerban mi-a trimis vorbă prin domnul Adrian Negru, care era regizor tehnic la acea vreme, să merg la dânsul în birou. M-a pofit în birou și, în stilul domniei sale, mi-a spus: „Dragule, dacă... dacă ești hotărât, eu vreau să fii la Teatrul Național, vreau să joci „Andrei” în „Trei Surori”. Am acceptat, chiar dacă știam că am să-l dezamăgesc pe domnul Lucian Giurchescu, am rămas la Teatrul Național. Felix Alexa era regizorul piesei, a început repetiția, dar nefericirea face ca domnul Andrei Șerban să nu se mai înțeleagă cu o parte a colectivului și să plece din teatru și ulterior din România. Peste 10 ani a venit în România un regizor rus de la Sankt Petersburg care m-a distribuit în rolul „Andrei” din „Trei surori” și uite așa mi s-a împlinit visul.

V. A. Există întâmplare?! Sau lucrurile sunt cumva „aranjate”?

A. C. Nuuu, nu există întâmplare, cred că lucrurile, situațiile, întâlnirile sunt predestinate. Ce putem face este să nu mergem în extreme, să rămânem drepecți, drumul dintre două puncte trebuie făcut curat, indiferent cât de mult timp pierzi sau ce „pericole” întâlnești, vorbesc despre morală, etică, profesionalism. În ceea ce privește profesia, niciodată nu am făcut compromisuri. Dacă aș trage linie acum, aș putea spune că am câștigat, dar am și pierdut. În ce sens?! Niciodată nu am avut în anturaj un anume regizor căruia să îi cer ceva sau să mă milogesc efectiv pentru a primi un rol sau un altul, să fac tumbe sau diverse giumbușlucuri... Vezi tu, asta ține de educația fiecăruia și de relația lui cu sine, cu propria conștiință. Nu am urcat niciodată la etajele superioare ale clădirilor în care am lucrat, îmi doresc ca cel care urcă acea scară să știe că, atunci când o va coborî, se va întâlni cu mine în ipostaza de coleg. Nu se știe niciodată...

V. A. Cât de importantă este „scara” pe care urcăm?

A. C. Punând în antiteză vorba de duh „rău e să fii prost, dar mai rău e să nu știi că ești prost”, dacă ai conștiința faptului că ești plin de tine, precum spicul de grâu care este plin, boabele îl fac să stea plecat pentru că este plin, roditor fiind, iar cel fără niciun bob stă mândru și țanțos în soare... Așa sunt și oamenii, scara despre care vorbești este pentru toată lumea și este și de urcat, și de coborât.

V. A. Care este relația ta cu timpul, cu cele 12 sau 24 de ore?

A. C. Uneori nu îmi dau seama când trece timpul sau ce se petrece între cele două momente ale zilei, când m-am trezit și când trebuie să dorm. Pe de altă parte, rolul pe care îl am acum mă mobilizează și îmi dă puterea de a-mi prioritiza activitățile și de a-mi gândi timpul de-așa manieră încât să îi valorizez cât de mult pot pe cei dragi mie, pe copiii mei, pe soția mea. Cu un anumit timp nu te mai întâlnești. Rolul de tată! Îți pot spune că acest rol este, fără doar și poate, un „rol ales”!

Dragul meu, oamenii nu înțeleg cât de efemer este totul, cât de „perisabili” suntem până și noi, oamenii. Mătușa mea, Elvira Godeanu, îmi spunea: „indiferent cât de valoros ai fi, dacă nu ajungi să fii împlinit ca om în viața ta, devii perisabil. Oricât te-ai zbate, în momentul în care ai murit, moare și tot ceea ce ai făcut tu.”

V. A. Până la urmă să îți moară amintirea este cea mai mare „pedeapsă”. Mai greu de suportat este de către cei rămași în această lume.

A. C. Da, fără discuție, este devastator, mai ales că știi că acel om nu merită așa ceva...

V. A. Vorbind despre amintire, despre respectarea aceluia sau a aceleia care a lăsat ceva în urmă, Armand, ce sentimente te-au încercat atunci când, în Tg. Jiu, s-a deschis Teatrul „Elvira Godeanu”?

A. C. Nu știu cât a însemnat pentru ei, pentru cei care l-au făcut, cred că pentru dumnealor a însemnat o realizare de a face într-un oraș eminentamente muncitoresc un teatru. Pentru mine a fost o bucurie a sufletului, nu am cum să îți spun în cuvinte bucuria, impactul emoțional puternic pe

care l-am avut. Este o dovadă a recunoașterii muncii și dăruirii pe care Elvira Godeanu a avut-o pentru profesia ei și pentru poporul din care a făcut parte cu atâta noblețe!

Știi, de foarte multe ori am vrut să punctez anumite lucruri și să le redau întocmai precum s-au întâmplat: în vara anului 1991, mătușa mea, Elvira Godeanu, nu se simțea deloc bine, eu promisem o bursă de la Guvernul francez și de la Ministerul Culturii din România, urma să plec la Avignon pentru a fi recompensat de către statul francez pentru premiile luate în România. Rudele mele apropiate au mințit-o cum că am plecat, că am rămas în Franța și că nu mă voi mai întoarce niciodată, cerându-i imperios: Dezmoștenește-l, asta merită! Evident, nu s-a întâmplat asta! Prin

acordul onora și cu ajutorul altora, cărora nu vreau și de altfel nu merită să le dau numele, am fost scos din actul testamentar doar în ceea ce privește banii care erau pe numele meu la CEC, cca. 70.000 lei, ceea ce însemnau foarte mulți bani pentru acea vreme. Aceștia au scos banii, eu nu am luat decât dobânda aferentă.

În anul 2002, pentru a face o fundație îți trebuiau mulți bani, cca. 175 de milioane de lei vechi, niște mii de dolari, dar, gândindu-mă la mătușa mea, la ceea ce a însemnat pentru mine Elvira Godeanu, am făcut eforturi pentru a inaugura chiar de ziua sa, pe data de 13 mai, Fundația „Elvira Godeanu” cu ajutorul căreia am reușit să acord premii atât pentru cultura română, cât și pentru copiii mai puțini „norocoși” ai societății: Premiul Elvira Godeanu!

V. A. Asta a fost pentru tine o recunoștință, dacă pot spune așa, ai dat înapoi ceea ce ai primit și simțit pentru Elvira Godeanu, pentru ca dumneaei „să mai urce încă o treaptă înspre Rai”!

Evident, ca oricare om, a avut și prieteni și mai puțin prieteni, iar ție, acum, azi, îți revine misiunea de a îndrepta lucrurile schimonosite, urâte și neadevărate care se spun și care se scriu despre doamna Elvira Godeanu. Armand, cum era Elvira Godeanu, Marea Doamnă a Teatrului Românesc?

A. C. Știi că de fapt nu o chema Godeanu, ci Glodeanu, dar la școală așa a vrut să i se scrie numele în carnet – Godeanu. Ulterior, dorința i-a fost respectată.

Elvira Godeanu a iubit enorm profesia pe care o făcea și căreia i s-a dedicat cu totul. În plan personal, atât Elvira cât și mama ei au avut de suferit. Mama Elvirei Godeanu a trăit cu adevărat o dramă. Soțul era un mare „iubit de restaurante”, fapt pentru care aceasta decide să se despartă de el și să se mute în București împreună cu Elvira. Va rămâne destul de marcată, până în ultima clipă, de această despărțire, fapt pentru care Elvira, începând de la vârsta de 11-12 ani, a devenit mama mamei, dacă pot spune așa, trist, dar adevărat. Mama Elvirei a murit când aceasta era la spectacol și, culmea, în acea seară și personajul pe care îl juca ea trebuia să moară... Publicul, aflând de ceea ce i s-a întâmplat, la intrarea în scenă a aplaudat minute în șir în picioare, pentru a-i ridica moralul și pentru a-și arăta compasiunea sinceră. După o perioadă, mi-a spus: „Armand, în acea seară am murit de două ori: o dată mi-a murit sufletul și a două oară mi-a murit mama, am simțit parcă pe pielea mea moartea. Am jucat acel rol cum nu l-am mai jucat niciodată...”

V.A. Cum a ajuns să fie numită Elvira Godeanu amanta lui Ghe. Gheorghiu Dej?

A. C. A rămas în conștiința mai multor muncitori, de fapt de la ei a și pornit toată această mizerie. Adevărul este așa: Ghe. Gheorghiu Dej a organizat un revelion și, cum acesta avea obiceiul de a invita personalitățile vremii la petreceri, a fost invitată și Elvira Godeanu care și-a făcut apariția într-o blănă superbă, alături de alți actori ai „Naționalului” de atunci. La un moment dat și-a făcut apariția și un personaj urât al istoriei noastre, Ana Pauker. Unii dintre actorii prezenți s-au dus către ea și au început să o laude, să-i aducă osanale - dehh există meteahna asta și în rândul celor care au această profesie - în schimb, Elvira Godeanu a preferat să rămână pe loc și să nu participe la „pupatul în grup” în locurile care folosesc exclusiv pentru igiena intimă - cred că o moștenesc (râde). Tovarășa, acest „chihuahua fără pedegree” al politicii românești, s-a simțit ofensată și i s-a adresat iritată: „Cine ești tu, dragă?”. Mătușa mea i-a răspuns cu noblețea ce o caracteriza: „Elvira Godeanu, doamnă!” „Aha, da, bine, dragă, mai vorbim noi...”. La câteva zile după această întâlnire, cutia poștală a mătușii mele a început să se umple de scrisori ale muncitorilor care începeau cu ceva de genul: „Dumneavoastră, Doamnă, sunteți un element decăzut al societății, ați vrut să îi suciți mințile Tov. Gheorghiu Dej; Dumneavoastră, care ne sfidați; Dumneavoastră, care probabil îi sunteți și amantă; Dumneavoastră care etc.” Mizeriile au continuat. De aici a pornit „Balada”! Nu mă mir de ce noi avem, ca popor, în geneză, Miorița...

V.A. Spuneai într-un interviu: „dacă poporul ăsta se va

salva, o va face printr-o minune, numai o minune ne mai salvează.”

A. C. Minune, de ce? Noi, ca națiune, am sărit peste niște etape. Nu ne-am conștientizat păcatul, nu încercăm și nu vrem să îl acceptăm. Numai prin acceptarea lui vom putea merge mai departe. Acest „mai departe” înseamnă de fapt împăcarea cu sine! Nu. Refuzăm categoric și vedem mereu și mereu parul și bârnele din ochii interlocutorului și la noi nu ne uităm deloc. Nu ne uităm deloc în oglindă. Atunci când vom înțelege că iubirea poate vindeca, nu banii, nu averea, nu lucrurile materiale, atunci ne va fi bine cu adevărat. Oamenii nu se mai iubesc. Prietenia nu mai există. Între un bărbat și o femeie nu mai există tandrețe, doar vulgaritate sau, cum spun unii: „mult Dorobanți”. Ridicolul situației merge până acolo încât am ajuns să postez pe facebook un citat: „Mizeria în pădure nu este făcută de animale, haideți să devenim cu toții animale”. Dacă nu poți fi bun, ok, încearcă să nu fii rău!

Atunci când vom da ura pe iubire și răzburarea pe dragoste, ne vom ridica și vom fi triumfători!

V. A. Ce cauți cu „Amanta” la Galați?

A. C. Ah, daa (râde), comedia „Amanta”, după A. D. Hertz!

Este un spectacol al cărui regizor sunt și actor deopotrivă, spectacol pe care l-am făcut în memoria Elvirei Godeanu. Este savuros, se juca în perioada interbelică în București cu casa închisă, era o nebunie. Poantele sunt curate și nealterate, umorul este unul adevărat, nu creat prin tot soiul de giumbușlucuri și exprimări vulgare și efecte de genul urcă trapa, coboară scena etc.

Didina, o nevastă care își așteaptă acasă soțul avocat, Emil Strâmbuleanu, iar acesta ajunge dimineață, pe la 7. Sunt căsătoriți de cinci ani. Nevasta-i face scene, iar el o minte că s-a întâlnit cu un fost coleg de școală și că au depănat amintiri toată noaptea. În toiul scandalului, la fereastră ascultă un individ, care intră în casa lor prezentându-se drept colegul de școală inventat, Traian Bungrăzescu. Situația ia amploare și se complică în momentul în care Didina îl dorește ca oaspete și-l invită, cu tot cu soția, iar acesta aduce în casă pe nimeni altcineva decât pe amanta lui Emil Strâmbuleanu, Olga.

Teatrul înseamnă puterea cuvântului rostit în scenă. Adevărul în care tu, ca actor, crezi, aici e cheia, așa ajungi la sufletul celor pe care îi ai în fața ta, celor cărora te adresezi. Dragi gălățeni, dacă-mi permiți, vă aștept cu drag să o cunoașteți pe Amanta lui A. D. Hertz. Pe 14 Decembrie, sunt cu... „Amanta” la Galați!

Elvira Godeanu

Chipul cioplit al esenței

Caricatura este un termen de dată relativ recentă: 1970, lansat de un francez, d'Argenson, un etimon de origine italiană. Italianul *caricare* înseamnă a încărca. Încărcarea este o formă a „artei cu tendință”.

Un specialist definea caricatura ca formă matură a artei, implicând introspecția subtilă și comentariul social.

De fapt, caricatura este o descărcare. Este o descărcare a esențialului de conjunctural. Este o operațiune simultan intelectuală, cognitivă și afectiv-emoțională, „introspecția subtilă” este tocmai îngemănarea celor două procese în care afectul stimulează, prin iluminare, cogniția. Este brainstormingul intelectului prin afect. Rezultatul este descărcarea la esență, despuieră liniei de forță.

Caricatura este o formă de manifestare a Divinului în sensul Scripturii. „Și pentru că nu ești nici cald, nici rece, te iau și te scuipe din gura mea.”

La Florența se află multe dintre sculpturile lui Michelangelo, rămase neterminate. Este greu de spus dacă conjunctural sau intenționat, ca demers estetic. Michelangelo elibera statuia din piatra ce o parazita. Caricaturistul eliberează esența din concretul parazitant. Este forma purificată de gând.

Unul dintre părinții spirituali ai caricaturii, Francisco de Goya, are vreo 300 de desene neterminate în care se zbate esența țâșnind la lumină.

Comicul, grotescul, licențiosul sunt moașele unui gen care, din antichitate, exprima nevoia omenescului de manifestare maximală prin minimal.

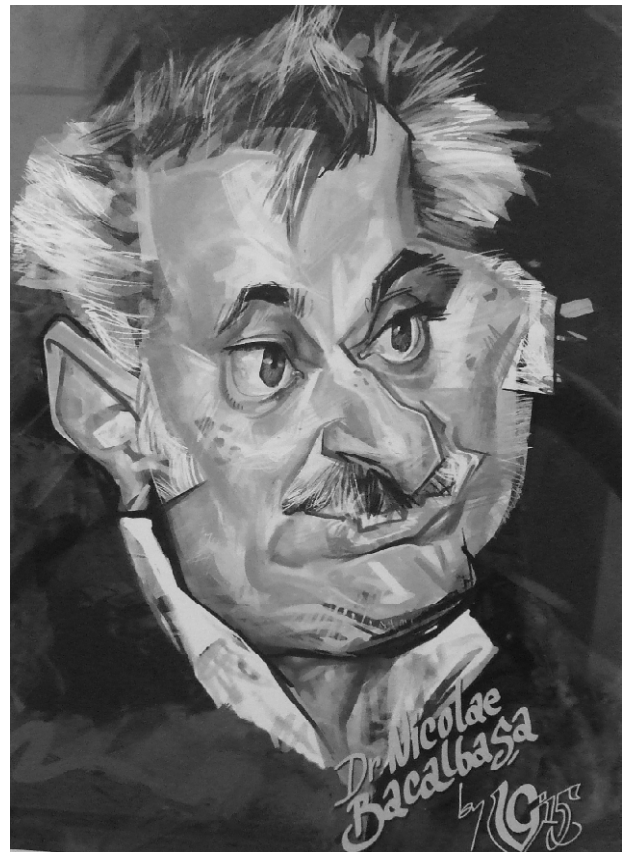
La leagănul caricaturii s-au întâlnit arta egipteană, vasele grecești pictate din Attica, din secolul cinci înainte de Hristos, bronzuri romane, vitraliile, manuscrisele miniaturate și sculpturile Evului mediu primitiv.

Strămoși ai „descărcării mentale a concretului brut” sunt Leonardo da Vinci, Dürer, Hieronymus Bosch, Pieter Bruegel, Lucas Cranach cel Bătrân, Francisco Goya, neliniștit și vizionar, a cărui linie este încleștarea conștientului și a subconștientului, a concretului trăit și a premoniției.

Pentru specialiști, caricatura este Annibale Carracci (1560 – 1609) și bolognezul Guercino.

Jean d'Alembert este teoretician al noului gen de artă grafică. Pentru mine, caricatura este Daumier, inteligența grotescului după unii, durerea vieții filtrată în linie și clar-obscur pentru modul meu de consonanță. A sfârșit orb și sărac, dar a reușit să vadă cum nu a văzut nimeni, prin toate învelișurile succesive ale aparențelor.

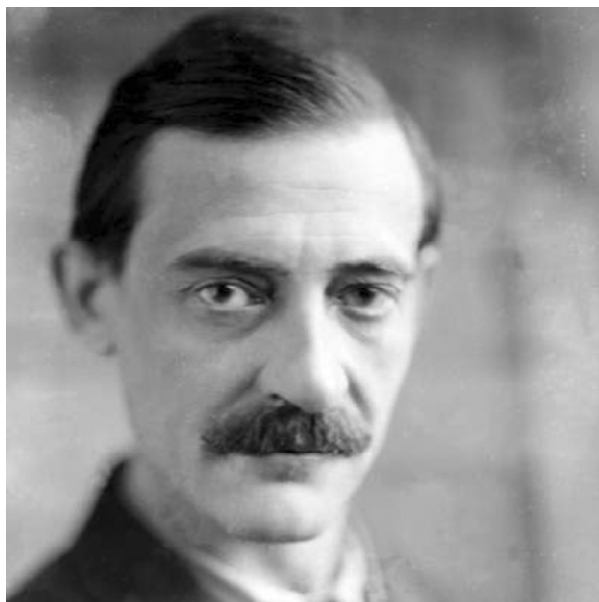
Dacă haiku-ul reprezintă cristalul sensibilității, un triumf al selfului receptiv, caricatura este izbânda acelor puține inteligențe indignate și lucide ce au putut accede pe Olimpul talentului înnobilit de luciditatea extremă.

Maurice Utrillo

Locuitorul unor lumi îndepărtate care și-ar arunca privirea asupra planetei noastre poate că ar fi răs și de Einstein, și de reactoarele nucleare de la Los Alamos și Sacle, dar nu și de pictura noastră, întrucât este un joc pe care l-am inventat noi înșine și care nu atentează nici la secretele naturii cea prefăcută, nici la iluzionismul timp-spațiu în care s-a încurcat omul. A desena înseamnă fie a înșela ochiul și, într-un anume sens, să falsifici, fie folosind modelul ca pretext, a îi revela eul prezentându-te pe tine însuși.

A murit demult morarul, e moartă și moara, sunt moarte aripile ei. Iată Montmartre-ul lui Utrillo. Poate că acest deal s-a păstrat numai pentru ca să îi dea posibilitatea să se autoexprime și să ne arate în aceste străduțe abrupte, trepte, case scorjite și cafenele pe colț. Chipul său angelic de păcătos în suferință. Aici, pe pământ, a ars el în flacăra diavolească a orașelor, iar cel ce a fost purificat de acest foc este demn de a primi hrana cerească a îngerilor. L-am văzut de multe

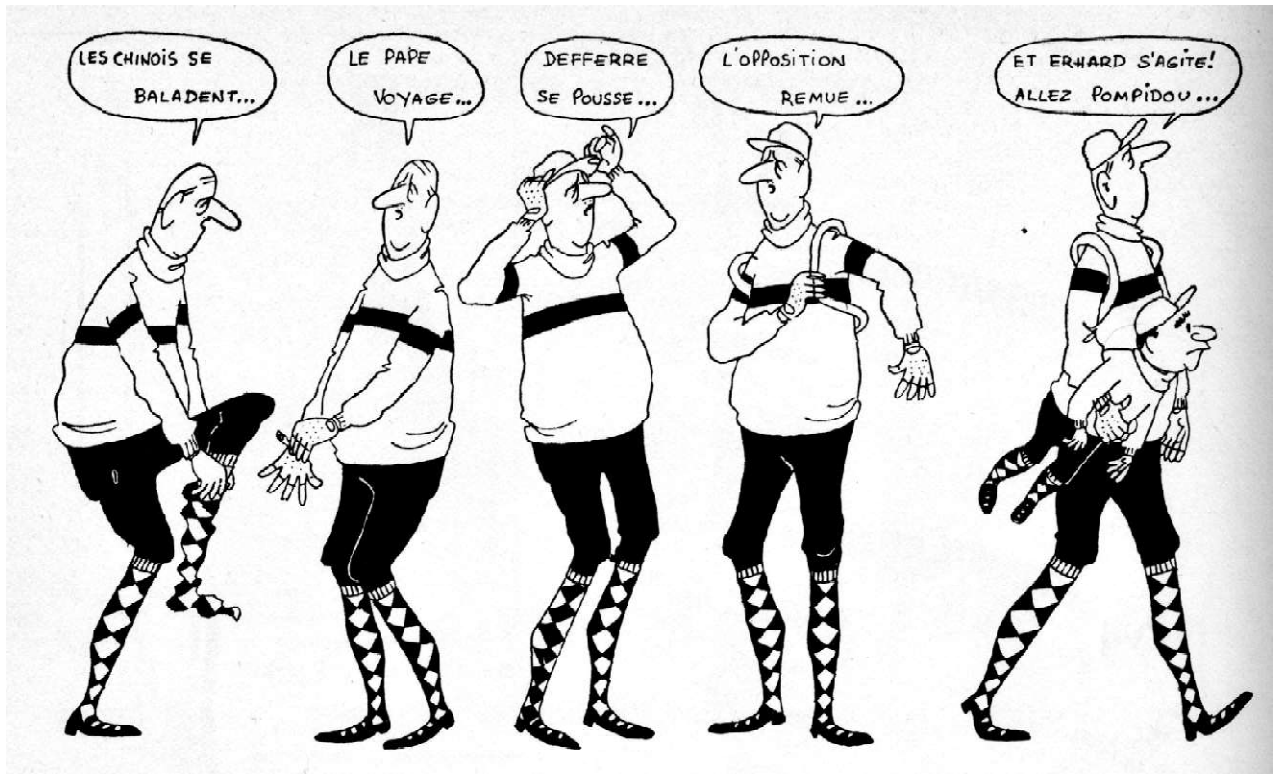
ori în redacțiile diferitelor ziare murdărit de cretă, de făină. Am văzut cum muncea acest posedat dezis de toate cele lumești, încârligat și lipit de pânză, de parcă voia să o lingă sau să se lipească cu obrazul de ea, așa cum la dans cavalerul se lipește de obrazul fetei. Nu puteai privi fără a fi pătruns cum oficia acest slujitor al cultului său, cum muncește în afara oricărei măsuri, în beția actului încercând cu acest preț să se ridice măcar pe o treaptă a scării lui Iacov, să

își lepede pielea; strivind cu toate forțele sale, încerca să își stoarcă sufletul asemenea vopselelor din tuburi și să-și transpună sufletul în tablou în care o străduță transpusă cu exactitate din natură se transfigurează atât de mult încât vedem în ea pe însuși Utrillo - el pleacă de la noi în eternitate pe aceste străduțe ale Montmartre-ului pe care le-a creat din nou.

Traducere din **Jean Cocteau** realizată de **Nicolae Bacalbașa**

Maurice Utrillo - Străduțe în Montmartre

*Faizant. Le Nouveau-Candide, 16 janvier 1964.
En tout case, il y a un nouveau Premier ministre depuis 1962*

Balzac, desen de *Honore Daumier*.

Caricatură de *Gianbattista Tiepolo*.

Antropologie a singurătății*

dr. Ștefan Lucian Mureșanu

Motto: *Singurătatea este pentru spirit ceea ce hrana este pentru corp.* (Seneca)

Cuvinte cheie: singur, singular, Darwin, divin, gândire

1. Sensul singurătății și al deciziei singularității

Motto: *Singurătatea e soarta spiritelor superioare.* (Arthur Schopenhauer)

Nu știu dacă mai este cazul să definesc *singurătatea* atâta timp cât pașii m-au purtat spre o lume de unde singur mi-am cules amarul în lumina amnarului. Ar fi fost trist să-mi exprim năzuința în starea de melancolie, aceea că am adiat într-o lume de idei..., m-am ridicat ca un vlăstar în bătaia vântului puternic, cred că dinspre miazănoapte și, sunt convins, împins de valul speranței am ajuns spre miazăzi. Da, o spun cu aceeași cutezanță cu care, atunci când am pus mâna pe condei, cineva mi-a spus... scrie.

Să scrii, toți cei care au învățat alfabetul o pot face însă literatul, de care sufletul meu s-a apropiat, a scos din idei cuvintele imaginii imaginate și le-a făcut adevărate. Adevărul este că în zi toți suntem singuri, numai spre înserat ne însoțește propria umbră peste tot, ea este singura care ne cunoaște în detaliu cine suntem: „Starea pe care o prezintă confuzul nu privește motilitatea, ci conștiința lui. Un om normal care doarme își trăiește visul într-o stare de cvasiimobilitate a corpului, cele câteva mișcări fiind în special ale ochilor; el poate vorbi despre visul său într-o povestire pe care și-o poate spune sieși sau altora, în timp ce confuzul trăiește o experiență ce se desfășoară parcă în afara lui, prin expresii psiho-motorii (atitudini, mișcări, pantomime, agitație etc.) și prin expresii verbale (el povestește pe măsură ce își trăiește propria experiență în *comunicarea* din cadrul examenului clinic). Așadar, la confuz *delirul oniric* se detașează de ipseitatea experienței somnului, dar se păstrează legături strânse și profunde cu experiența” (Ey,1983:94). Avem o imaginație bogată și speranța că trăim în lume, o lume despre care nu știm nimic. De multe ori ne suntem proprii trădători. Ne demascăm pentru că ne este teamă de singurătate și, atunci, ne facem părtași pierderii de noi, de cei ce suntem atât de nevoiași în puterea păstrării eului. Am auzit clopotele bisericii bătând și am închis pentru un timp ochii. Pluteam și din mine am simțit cum s-a desprins cel ce sunt eu, omul! Am întrebat de multe ori, în singurătatea mea: Doamne, m-ai adus în pântecul mamei mele să fiu *om* într-o lume care orbecăie după nimic și uite, plâng că într-o noapte au plecat amândoi și s-au dus, Doamne, și am rămas *singur*, doar eul meu.

Singur nu înseamnă singurătate, este o încercare a literatului de metamorfozare a sinelui în umbră. O altă

lume față de cea pe care o cunoaște, pentru că el își creează lumea cu care conviețuiește cu voia sau fără voia semenilor lui. Arta lui este datul harului, este plinătatea gândurilor lui, așezământul întregirii sale.

Singur, literatului i se împlinesc ideile în imagini și le leagă cu Universul în universal. Pentru el, Pământul este un loc al trecerii, al dăruirii lumii acesteia prin tot ceea ce creează, a făuririi cuvântului în slova scrisului său cu care este legat de cei de sus. Lumina lui este lumina venită din înalt și viața lui este darul merit așezării lumii în imagini mărginite în paginile cărților sale.

Într-o zi, am pierdut din timpul teluric și eul meu s-a ridicat într-o altă lume față de cea pe care o trăiam și în care zilele mele se numărau în inversul sosirii. Când m-au luat de acasă, sunetul sirenei îmi deschidea drumul spre un alt drum, durerile îmi puseseră stăpânire pe întregul trup și gemeam cu o foarte mare greutate, era geamătul fibrilațiilor, al ștrangulării arterelor inimii și brusc... al infarctului. Greu am deschis ochii într-o lumină albă înconjurat de străini. *Singur* pierdeam controlul timpului teluric, iar vorbele celor din jur îmi deveneau șoapte și șoaptele se pierdeau într-o singurătate pe care o trăiam în lumină. O lumină ce m-a condus dincolo de ceea ce știam, într-un întuneric unde un punct de lumină se întrezărea într-o îndepărtare a Universului și încerca parcă să se mărească cu fiecare înălțare a mea. Era atât de bine, într-o stare unde muzica siderală a nevăzutului îmi dădea posibilitatea să aud ceea ce pe Pământ nimeni nu aude, decât, într-un sens al vieții de cei evoluți spiritual. În această marcă spirituală, puținii ajunși din timpul teluric văd lumi și spun profanilor că nu suntem singuri, chiar dacă fugim de adevăr. Mi-am zărit timpul stând în loc, da, timpul este o imaginație a acțiunilor noastre, o distribuție a imaginilor care, de altfel, ele există și sunt demult, demult de tot în Univers. Acestea nu fac altceva decât să retrăiască în lumea telurică, în scurtul timp pe care ni-l imaginăm că îl trăim real aici. Cât de inconștient este profanul față de falsele imagini ale materialului care vor pieri odată cu trecerea lui în neființă. Pleacă oare cineva cu ceva de pe lumea aceasta. Zâmbesc..., nu am pus o întrebare, ci doar o constatare a inconștienței noastre. Din tot ce este material nu luăm cu noi decât imaginile plaiurilor și ideile evaluate, tot ce este retrograd rămâne aici, pentru toți pierduții care vin și se duc, pentru că...: „în natură nimic nu se pierde, nimic nu se câștigă, ci totul se transformă dintr-o formă în alta”, afirma chimistul francez Lavoisier¹. Retrogradul sădește pomul cu frunzele în pământ și lasă rădăcinile la lumină, pentru că el nu știe și nu poate să prețuiască rodul: „În cosmogonii, conținutul îl formează devenirea

lucrurilor, înainte de toate devenirea naturii, frământarea și lupta activităților ce se desfășoară în sânul ei, iar imaginația creatoare, dorind să înfățișeze mai concret și mai bogat, în formă de fapte și evenimente ceea ce se întâmplă, personifică, mai vag ori mai conturat, forțele naturii ce se diferențiază în sfere și formații diferite și, simbolizând, le îmbracă în haina unor întâmplări și acțiuni omenești” (Hegel, 1979:228).

Singularitatea este rostul unicității, a acțiunii de întâmpinare a complexului atitudinal al lumilor, fapt de superioritate a ideilor omului evoluat în fața cazurilor lipsite de valoare ale celor obișnuite. Singularitatea, în cultură, este gestul rezervei de idei a omului singular, inițiat spre o lume a transpunerilor imaginilor imaginate care caută o singură formă de exprimare, arta ca dăruire, talentul ca expresie.

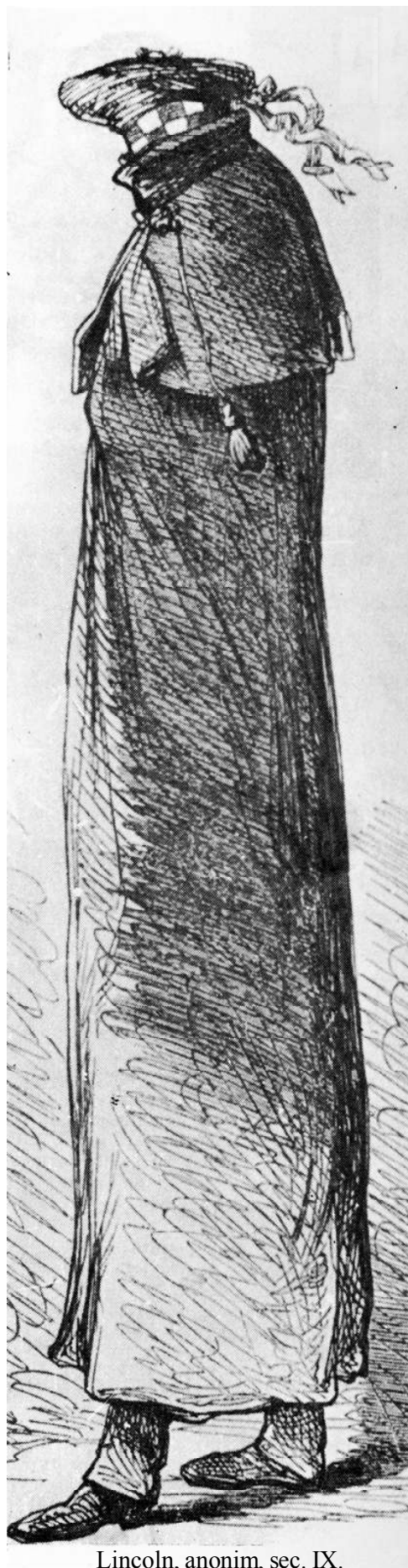
Numai când revii și te trezești înconjurat de *irealul* imaginilor reale ale timpului pământesc, atunci abia conștientizezi că nu aparții cu nimic rostului programat al materiei și a vieții telurice. Atunci, concretul devine imagine a imaginii imaginate, iar tu, un intrus într-o lume a poftelor materiale. Realul nu este o imagine, ci o imaginație a unor planuri ale timpului care a fost și care poate deveni oricând contemporan cu gândurile tale. Singur construiești aceste planuri pe care apoi, cu puterea minții, le dăruiești celor care trăiesc în absurd cu timpul ideilor tale. Literatul își urmează un timp al planurilor și călătorește între lumi paralele voii sale de a exista, un existent al încorporării în imagini virtuale a fiindului propriu. Cineva m-a întrebat odată ce înțeleg prin *fiind*. Însuși acest gerunziu, ca definiție a acestui mod verbal, ne sugerează timpul perpetuu. O acțiune care nu se știe niciodată când se va opri, însuși infinitul necreat și supus divinității pentru că însăși singurătatea este o stare de meditație profundă dăruită gânditorului de puterea divină. Numai atunci starea literatului se unește continuu cu acțiunea de a crea arta ca pe o lumină îndreptată spre lumea telurică. *Singur* rămâne în nemurire prin harul pe care divinul i l-a dat de a crea imagini, în pagini de literatură, din irealul existențelor imaginației lui pe care le aduce în realul lumii în care există el însuși.

Note:

1. Antoine Laurent de Lavoisier (n. 26 august 1743; d. 8 mai 1794) a fost chimist, filosof și economist francez. A fost decapitat pe ghilotină de revoluționarii francezi. Deși a fost respectat pe vremea sa, el a avut mai multe erori. De exemplu, a greșit când a spus că toți acizii conțin oxigen, dar la acea vreme nu fusese descoperit încă acidul clorhidric. A clasificat substanțele anorganice în oxizi, baze, acizi și săruri. De asemenea, el a elaborat o listă a tuturor elementelor chimice cunoscute atunci și a enunțat legea conservării masei substanțelor. A introdus noțiunea de element chimic și a demonstrat că tot ce ne înconjoară este compus din elemente chimice. De asemenea, a dovedit că arderile care se produc în aer au loc deoarece acesta conține oxigen. Cf. NPL, 1969:1471.

* *Singur, concept în studiul de antropologie a singurătății*, dr. Ștefan Lucian Mureșanu

(va urma)

Lincoln, anonim, sec. IX.

Poeții în cetate

Antologie lirică

Dumitru ANGHEL

Antologia lirică *Poeții în Cetate* (Brăila, Editura Proilavia, 2015, 110 p.), tipărită de Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila, adună poezie reprezentativă pentru 21 dintre membrii Cenaclului literar *Panait Istrati*. Precizăm că, până la această întâmplare culturală inedită, am prezentat un singur autor de poezie, de proză sau de alt profil literar, cu o singură carte, rareori cu referiri la alta sau la întreaga sa operă literară. De data aceasta, trebuie să ne pronunțăm asupra unui număr mare de poeți, să semnalăm particularități ale profilului lor liric și iată ce a ieșit... în ordine strict alfabetică!

Poezia Doamnei Constanța Abălașei-Donoșă este *pictată* în cuvinte expuse pe *simeze de gânduri duplicitare*, marcate de *pete de culoare* și clarobscur liric. Poeta se complăce, mimând echilibrul și stăpânirea de sine, într-un dialog cu sine și cu lumea din jur, pe care mai mult o culpabilizează decât o acceptă ca reală ori necesară, oricum de necontestat. Nu-și alege nici cuvintele, nu-și amestecă nici culorile, ci se lasă în voia unor sentimente și a unor iluzii cromatice, pentru că este, nu numai poetă talentată, ci și artist plastic consacrat, cu un palmares impresionant de expoziții în țară și în străinătate: *Curge cerul peste mine/ Câte-un dâmb de dragoste,/ Și blajinul dor din tine/ Mă cuprinde-n zariște.* (*Curge cerul*, p.11).

Poetul Virgil Andronescu vine în marea literatură cu zestrea spirituală a trei nume mari de pe meleagurile natale, Gala Galaction, Zaharia Stancu și Marin Preda, ca și cu toate **metehnele** eposului din câmpia largă a Teleormanului, cu cumpenele sale de fântână, la fel de pitorească și romantică, pe care a regăsit-o și în Bărăganul întins și fascinant al brăilenilor Panait Istrati și Fănuș Neagu. Virgil Andronescu, un liric patetic, cu o tehnică prozodică pe măsură; amalgam de poezie-proză, cu o atmosferă evocatoare ca o *missa solemnă* ca o *missa funebra*, ca-ntr-un coral de J.S. Bach, pe o componentă elegiacă: *Am pățimit mult/ atât de multă vreme am îndurat/ până ce am început să scriu/... / poezie (Rănilor bisturielor*, p. 14).

Doamna Valentina Balaban scrie poezie... *pe muchie de cuțit* și-și adjudecă nonșalant, ca o emblemă nobiliară, riscul de a fi acuzată de... *malpraxis* liric în materie de poezie veche, tradițională, oferind **alibiul** rafinamentului tematic, major, serios și profund: ură și iubire, morală și tare sociale, natură și viață, existențialism – religios și laic – credință și erezii de tot felul, ca în alternanțele unui **decalog** moral. Alteori, poeta Valentina Balaban constată, comentează, propune soluții de tot felul, în segmente egale de etică, de atitudine... *amendează*, *incriminează*, *acuză*... în *litera de lege* a unei poezii de notație discursivă, de nuanță expresionistă, cu o simbolistică pe alocuri naivă prin patosul atitudinii, dar de-o sinceritate spontană și deconcertantă: *Duh întrupat în monadă/ Dospșiți, frământați în plămadă/ Joacă stelară horită/ Prinși și desprinși din orbită.* (*Plămadă stelară*, p. 18).

Poetul Dan Bistricean este un filosof în căutare de... *subiecte* prestigioase, livrești, culturale și de **brand** poetic, fără risc ipotetic de **atac la clasici**, cu un Sisif, văzut ca o metaforă a inutilului sublim, și cu un Prometeu, model de sacrificiu altruist sau de victimă virtuală, dar și de luptător. Există în poezia lui Dan Bistricean o formă de autosugestie, un fel de flagelare a conștiinței trecută prin amintiri de o anume crispare, vinovată sau doar recunoscută, pe care o anihilează prin alunecare în derizoriu, în persiflare, în autoironie: *Daniil era acolo/ însoțit de o fată/ cu care trăia în desfrânare/ se opriseră aproape din întâmplare/ în naosul întunecat și rece* (dintr-un poem mare, mare – fără titlu, p. 22).

Doamna Maria Cogălniceanu este mai întâi de toate un cercetător al fenomenului cultural, în general, și literar, mai ales; dar este și o poetă de o candoare angelică, pe un portativ suav, cu imagini feerice și lirism cristalizat, simbol al muzei Euterpe, cu matricea unei vocații și a unui ideal artistic pe strunele unei Stradivarius în acorduri Paganini: *Îți sărut picioarele, viață!/ neterminată odată cu mine./ Eul mi se ghemuiește în/așteptarea binecuvântatei,/ înfînitei iubiri./ Alchimicul lanț se desface/în inelușe de aur;/ și le dărui, sărutându-te/viață!* (*Umilință extatică*, p. 27).

Domnul Păun Condruț are atâta umor și tot atâta bun simț al limbii române literare și artistice, încât poate

să-și revendice cel puțin trei ipostaze de creator literar: *prozator*, pentru că romanul *Șapte ani pe mare* este un *jurnal de bord*, cu incantații de saga modernă, pentru o metaforă în stilul inconfundabil al umoristului de calitate, pentru o navă în derivă - *România*, să-i spunem - un episod dureros dintr-o epocă în colaps politic și economic, pe care scriitorul o vede cu ochii miopului, cu urechile surdului și cu umorul optimistului incurabil; *epigramist* care face, alături de colegii săi din Cenaclul Ștefan Tropică, deliciul tuturor lansărilor de carte, prin catrene spirituale și spumoase; *poet*, a treia ipostază pe o altă tonalitate lirică: *Ca să-mi strice aluatul/ Din care am fost plămădit,/ Tot timpul păcatul/ Stă de mine lipit (Mai multă minte, p. 36).*

Poeta Violeta Craiu scrie o poezie de dragoste, când tumultoasă și în acorduri stravinskiene, când patetică și gravă în tonalități wagneriene; povești de iubire idilice sau pătimeșe, pe o claviatură și sensibilă, și dramatică, în *La major* tânguitor și trist. Există în poezia doamnei Violeta Craiu o obsedantă imagine a poetului damnat, rob de pasiuni fulgurante, mesagerul zbuciumului său sufletesc. Alteori este mândră, orgolioasă și persiflantă, când plusează cu trăiri și reacții misogine, pentru bărbatul și proverbiala sa bărbăție, cu hilare manifestări de ... cocoș sau păun!?: *Mi-ai spus să-mi aduc aminte de tine/ Când singurătatea îmi umple paharul cu silabe/... / Când poemul nu mă va adăposti/ De vântul aspru ce mă ucide pe sub cuvinte... (Mi-ai spus..., p. 41).*

Doamna Luminița Dascălu este atât de sensibilă, încât n-ar fi avut nevoie de formule-șoc, pentru a convinge sau pentru a-și expune discursul liric, și-ar fi putut merge pe... *căi bătătorite*, dar n-o face, talentată și orgolioasă și-atunci, poezia sa se naște în flux liber, fără reguli, fără cenzură. Poetesa inovează nu numai în semantica elementară, de dicționar, a cuvintelor; cărțile sale de poezie modernă sunt organizate structural într-o multitudine de formule cantr-un delir spațial, ca o obsesie a fricii de a nu se repeta, pentru că poemele sale nu seamănă unele cu altele, de la punerea în pagină, cu titlu sau fără titlu, până la unicitatea cu orice preț: *târziu de tot/ am înțeles/ că eu sunt nevisătorul/ că Dumnezeu visează visele în locul meu/ și le trimite să le port gata visate (pret à porter, p. 45).*

Domnul Aurel Furtună scrie versuri de pe când era elev și făcea declarații de dragoste colegelor de școală, în rimă împerecheată și ritm trohaic, dar n-a avut cutezanța să publice o carte decât la vârsta senectuții, deși debutase fulminant în revista de prestigiu *Contemporanul*; pentru că poezia sa era valoroasă; *era a unui poet... mai poet decât mulți dintre noi, știa bine limba română și știa și mai bine... limba*

poeziei, stârnind în noi, începătorii, un soi de invidie tembelă!, după afirmațiile scriitorului Mircea Cavadia, colegul său de la cenaclul brăilean de prin anii '70. Poezia lui Aurel Furtună are valențe de structură prozodică, de la poezia de formă fixă, sonetul, la poezia clasică, cu rimă încrucișată sau îmbrățișată, savant elaborată, până la lirica modernă cu *vers liber* sau *vers alb*: *Te caut astăzi în credințe/ Ce-și au izvorul lor săpat/ În piatra vremilor ce-a dat/ Încedere celor ce n-au puțințe* (catren dintr-un sonet, fără titlu, p. 52).

Există în poezia domnului Dragoș Ionescu un sindrom al revoltei perpetue, împotriva tuturor, împotriva a câte sunt, contra sinelui și a tuturor factorilor perturbatori de izbânzi, de idealuri ratate, deși își găsește și o *oază de refugiu*, ca niște brațe ocrotitoare, calde și tandre; fascinante raze de lumină și echilibru venind dinspre un simbol poetic obsesiv, familia, părinții, mai ales mama, ca un laitmotiv liric de-o celestă ardoare și lumină crepusculară. Există în lirica poetului Dragoș Ionescu un existențialism... *al întrebărilor nerăspunse*, cu un lirism ceremonios, cu o undă ușor melancolică, de suflet bântuit de tot felul de himere: *Singur în beznele nopții/ mă recunosc cu un Nimeni.../ Alunec pe la ferestre/ în zgârcenia cetății/ ce nu-mi permite nimic* (din poemele sale, fără titlu, p. 63).

De la jovialitatea și jocul cu ironia scilpitoare și incisivă a epigramei, pe care și-o asumă cu o anume nonșalantă detașare la întruniri culturale de tot felul, poetul Vasile Mandric și-a păstrat, pe un palier temporar de 40-50 de ani, tempo-ul lirei sale și *linia melodică* a unei poezii grave de-o acuratețe și-o încrâncenată stabilitate tematică, pe un canon ideatic și o formă de demitizare estetică, pe care le-a cultivat într-o perioadă de agresivă ideologie, împiedicându-l să tipărească o carte. Este motivul pentru care, abia la vârsta senectuții, domnul Vasile Mandric publică două cărți de poezie, *sonete*, în speță, pe care certamente le așez cu drepturi depline în spațiul *literaturii de sertar*, conceptul estetic și de creație artistică atât de mediatizat și în egală măsură, controversat, așteptat cu speranță după Revoluția din Decembrie 1989, dar care s-a dovedit doar... *o promisiune neonorată!?* *Literatura de sertar*, fenomenul-speranță, trâmbițat ca un *marș triumfal*, dovedit o năluca iluzorie cu puțințe și convingătoare exemple, ne determină să-l includem pe domnul Vasile Mandric printre cei mai autentici și cinstiți scriitori dizidenți: *În nări cu miroas de Polul Nord/ Cineva/ Ne bate-n geam cu degetul/ Să ne distribuie/ Cartelă pentru lumină (Noiembrie, p. 69).*

(va urma)

Monumente de for public

Ghiță NAZARE

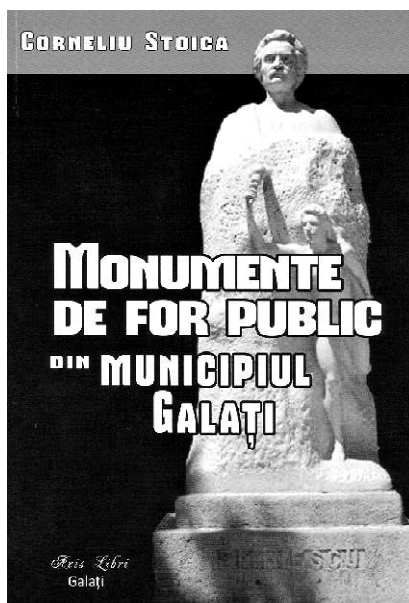
Corneliu Stoica onorează viața culturală gălățeană cu o nouă carte de valoare multidimensională: plastică, istorică, documentară și educativă. Într-o ținută grafică și tipografică excelentă (Tipografia S.C. Don-Star S.R.L., Galați), cartea *Monumente de for public din Municipiul Galați* întregeste fișa bibliografică a vrednicului istoric și critic de artă, poet, publicist și pedagog Corneliu Stoica. Alături de *Artiști plastici de la Dunărea de Jos*, *Monumente religioase din Municipiul Galați*, *Monumente de artă plastică din Județul Galați*, *Teodor Vișan-album de artă*, *Nicolae Einhorn-album de artă*, *Nicolae Gavrilov-album de artă*, *Dicționar al artiștilor plastici gălățeni*, edițiile I și II, *Acorduri cromatice la Dunăre etc.*, *Monumentele de for public* reprezintă deopotrivă o provocare pentru cititor, aceea de a le cunoaște, cât și pentru autoritățile locale pentru a le întreține. Se impune o mențiune apreciativă pentru profesionalismul Editurii Axis Libri (director, prof. dr. Zanfîr Ilie) în editarea lucrării.

Cartea lui Corneliu Stoica este rodul unei riguroase și temeinice cercetări (bibliografia cărții conține peste 60 de lucrări de specialitate), autorul face observații directe, atente și îndelungate asupra lucrărilor plastice existente pe raza Municipiului Galați, participă la manifestări specifice genului-expoziții, medalioane, dezbateri etc., cunoaște lumea artiștilor plastici, pe care îi frecventează și cu care are consistente și profesionale dialoguri.

Valoarea plastică a celor peste 70 de monumente de for public (For – „Piață publică în Roma antică, unde era concentrată viața social-politică, religioasă și economică a orașului”, conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 390) răspândite pe raza Municipiului Galați, structurate pe trei capitole, *Monumente și lucrări*

de artă monumentală (52, cu imaginile acestora), *Plăci comemorative* (12) și *Monumente dispărute* (7), zestre artistică de invidiat pentru urbea noastră, este relevantă profesionist de către criticul de artă Corneliu Stoica, pe măsura profesionalismului realizatorilor monumentelor.

Se regăsesc în lucrare monumente și lucrări de artă monumentală dedicate unor personalități istorice și social-politice sau evenimente istorice, cu semnificație deosebită în istoria neamului românesc (Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Ion C. Brătianu, Alexandru Ioan Cuza, Lascăr Catargiu, Tudor Vladimirescu, Alexandru D. Moruzzi, căpitanul-erou Napoleon Popescu, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Monumentul comemorativ 1907, Monumentul Eroilor de la

Costangalia, Monumentul Eroilor Martiri ai Revoluției din Decembrie 1989, Monumentul foștilor deținuți politici anticomuniști, Mausoleul Eroilor Neamului etc.), scriitori, artiști, medici, profesori, oameni de cultură (Mihai Eminescu, Constantin Ressu, Aristide Serfîoti, Alexandru Carnabel, Vasile Alecsandri, Nae Leonard, Carol Davila, Nicolae Longinescu, Vasile Alexandrescu Urechia, George Enescu, I. L. Caragiale, Anghel Saligny, Vintilă Dongoroz, Nicolae Mantu, Crișan Mușețeanu, Ovid S. Crohmălniceanu etc.), monumente religioase și fețe bisericești (Biserica „Vovidenia”, Biserica „Sfântul Nicolae”, Biserica Mavramol, Monumentul Sfântului Francisc, Monumentul Sfântului Anton de Padova, Placa comemorativă Preot Igor P. Jechiu etc.), monumente pentru loisir (Grupul statuar „Lupoaica”, Monumentul docherilor, Compoziția statuară „Pe valuri”, Basorelieful „Sportul”, Tabăra de sculptură în metal de pe Faleză Dunării, Fântânele arteziene „Păpădia” și „Valurile Dunării”, Grupul statuar „Pacea” etc.), spirite revoluționare (Hristo Botev, I. C. Frimu, Spiru Plăcintaru).

De asemenea, impresionează documentarea biografiei mai multor sculptori din generații diferite, care au creat operele respective: Wladimir C. Hegel,

Frederic Storck, Oscar Spaethe, Raffaello Romanelli, Ion Jalea, Ion C. Dumitriu-Bârlad, Gheorghe Terescenco, Gheorghe Tănase, Nicolae Pascu-Goia, Mircea Ștefănescu, Teodor Zamfirescu, Florica Ioan, Andrei Ostap, Dumitru Demu, Peter Balogh, Dorio Lazăr, Constantin Baraschi, Mac Constantinescu, Vasile Vedeș, Silviu Catargiu, Gheorghe Terescenco, Alexandru Pamfil, Ioan Tudor etc.

Lucrările plastice sunt însoțite de adevărate pagini de istorie propriu-zisă, de istorie literară, de memorialistică, de documente și informații care conturează consistent personalitățile imortalizate plastic, locul și rolul acestora în viața economică, socială, politică și culturală a țării, evocă relațiile dintre ele și autoritățile locale, generozitatea lor față de gălățeni (Vasile Alexandrescu Urechia este un exemplu evident), atmosfera de epocă a Galațiului, istoricul monumentului – autorul, forma și materialul din care este realizat, organizarea subscripțiilor publice pentru împlinirea acestuia, data inaugurării, atmosfera momentului, reflectarea în presă etc.

Este emoționantă scrisoarea trimisă de V.A. Urechia, senator de Covurlui, Primarului Orașului Galați, la 11 septembrie 1893, încredințat de „patriotismul D-tale și de iubirea D-tale de înfrumusețare a Galaților”: „Pătruns de convingerea că numai acea națiune manifestă vitalitate, care onorează și conservă memoria bărbaților care au lucrat pentru ea, am hotărât ca, treptat, din neajunsul pungii mele să ridic acestor bărbați – Alexandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu și Costache Negri, n.n. – câte un bust la Galați”. „Cu recunoștință primit-am frumoasa donațiune a domnului senator V.A. Urechia - spunea primarul Orașului Galați, avocatul Virgil G. Poenaru, în discursul rostit la inaugurarea monumentului realizat de sculptorul Wladimir Hegel, în ziua de 24 octombrie 1893.

La 16 octombrie 1911, în Parcul Municipal, se dezvelea statuia marelui poet național Mihai Eminescu, realizată de renumitul sculptor Frederic Storck, când Galațiul a fost onorat de prezența unor corifei ai culturii românești: Mihail Sadoveanu, Nicolae Iorga, Ion Minulescu, Emil Gârleanu, Jean Bart, Natalia Negru ș.a. Alexandru Vlahuță, care nu a putut participa la festivitate, a trimis o mișcătoare scrisoare președintelui Comitetului pentru ridicarea monumentului, Corneliu V. Botez, din care spicuim: „N-am decât cuvinte de laudă pentru frumoasa dumneavoastră faptă și dacă nu voi fi acolo în ziua când veți dezveli chipul în marmură

al lui Mihai Eminescu, aceasta nu înseamnă că sufletul meu nu sărbătorește împreună cu dumneavoastră și cu aceeași evlavie pe *cel mai nobil reprezentant al neamului românesc în fața vremurilor viitoare*”.

Manifestări emoționante au prilejuit și inaugurarea monumentelor altor personalități: omul politic Ion C. Brătianu, domnitorul Alexandru Ioan Cuza, doctorii Alexandru Carnabel și Carol Davila, poetul Vasile Alecsandri, muzicienii George Enescu și Nae Leonard, marele cărturar Vasile Alexandrescu Urechia ș.a. Este semnificativ și faptul că mulți dintre primarii orașului, autoritățile locale, au manifestat preocupare pentru marcarea în eternitate a iluștrilor înaintași. Aflăm din cartea lui Corneliu Stoica faptul că primarul Constantin Ressu, edil al orașului în patru rânduri, între 1886-1895, „s-a preocupat de înzestrarea orașului cu piețe publice” și cu monumente de for public. De asemenea, este pilduitoare atitudinea primarului Cristache D. Theodoru, care s-a situat în fruntea unui Comitet de subscripție publică pentru strângerea fondurilor necesare ridicării bustului doctorului Alexandru Carnabel, monument inaugurat în ziua de 25 mai 1931. Sunt exemple, ca și multe altele, care pot stimula preocuparea autorităților de astăzi pentru înzestrarea și înfrumusețarea spațiului public gălățean cu opere de artă.

Dimensiunea cea mai relevantă a cărții lui Corneliu Stoica, de o excepțională utilitate publică, considerăm noi, este cea educativă. Cartea, care dispune și de rezumate în limbile franceză și engleză, este utilă, în primul rând școlii, profesorilor de educație plastică, profesorilor de istorie, profesorilor de limba și literatura română, profesorilor de religie și diriginților. Lecțiile la clasă pot fi ilustrate cu texte și cu imagini convingătoare, dovedind că istoria și cultura spațiului gălățean fac parte din patrimoniul național. Alături de posibilitatea îmbogățirii cunoștințelor de specialitate, dar și de cultură generală, volumul *Monumente de for public în Municipiul Galați*, este un instrument de educație patriotică și civică. Cartea este utilă elevilor și studenților, oamenilor de cultură din Galați și din țară, fiecărui cetățean al orașului. Corneliu Stoica merită din plin felicitările și recunoștința noastră!

Cartea poate fi procurată de la Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”, Galați, strada Domnească (în centrul orașului, în zona Parcului Eminescu, lângă fostul magazin Modern)

*Corneliu Stoica, *Monumente de for public din Municipiul Galați*, Editura Axis Libri, Galați, 2015.

In memoriam: Alexei Rau

Radu MOȚOC

Asociația Culturală Pro-Basarabia și Bucovina a fost inițiată de o distinsă Doamnă, Marie-Valerie Abras, în Canada, unde a fost obligată să se refugieze în 1948, după naționalizarea tuturor întreprinderilor străine. Doamna Abras, cu rădăcini în Bucovina, era nevasta directorului Fabricii de Zahăr din Roman. Această activitate culturală a fost preluată după mulți ani de un basarabean, Nicolae Lupan, care a fost expulzat forțat din Basarabia în străinătate pentru patriotismul său afișat în mediile de informare. Nicolae Lupan a preluat această activitate culturală de la Doamna

Abras și a implementat-o cu mult succes în România după anul 1990. Nostalgia istorică legată de Basarabia era puternică în România și mai ales în Moldova din partea dreaptă a Prutului, poate și din motivul unui acces facil de vizualizare a emisiunilor televizate de la Chișinău. Dar, în același timp, abonamentele la revista culturală *Literatură și Artă* se puteau efectua cu mari dificultăți. Din păcate, și în prezent abonamentele la revistele culturale din Republica Moldova sunt practic imposibil de efectuat.

La Galați, proaspăta Asociație Pro-Basarabia și Bucovina, filiala Costache Negri, înființată în anul 1990, a fost condusă de distinsul preot cu origine din Basarabia, Igor Jechiu (satul Mârzești, raionul Orhei).

Un prim contact cu Biblioteca Națională a Republicii Moldova a fost prilejuit de un eveniment de aniversare a 100 de ani de la înființarea Bibliotecii V. A. Urechia la Galați, în perioada 9-11 noiembrie 1990. La acest eveniment a participat dir. adj. Ludmila Corghenci, din partea Bibliotecii Naționale din Chișinău

Cunoscut pentru erudiția sa intelectuală enciclopedică, un rafinat epigramist și bibliofil, pr. Igor Jechiu, care a activat în cadrul Episcopiei Dunării de Jos în calitate de consilier cultural, a inițiat o activitate culturală în 22 martie 1991, privind o colaborare cu Biblioteca Națională din Chișinău. Se pare că această inițiativă a fost receptată pozitiv de conducerea acestei prestigioase biblioteci, pentru că reacția a fost destul de rapidă.

n. 23 decembrie 1953
d. 8 aprilie 2015

Prin scrisoarea nr. 82 din 16 aprilie 1991, Doamna directoare a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, T. Levandovscaia, a răspuns cu o invitație deosebit de interesantă de a participa la o expoziție dedicată lui Vasile Alecsandri:

„Stimate Dommule Pr. Igor Jechiu și Radu Moțoc,

Biblioteca Națională a Republicii Moldova organizează la 22 mai 1991 expozițiile de carte documentară Basarabia - replica la cea organizată la Galați în 25-31 martie 1991, Vasile Alecsandri și un simpozion pe tema Basarabia.

În scopul participării la desfășurarea acestor manifestări Vă invităm la Chișinău în perioada 21-24 mai 1991 cu materiale de care dispuneți. Îndeosebi, rugăm Pr. Igor Jechiu să ne facă cunoștință cu materiale referitoare la interiorul fostei clădiri a Seminarului teologic din Chișinău.

Invitația este făcută cu acordul Ministerului Culturii și Cultelor din Moldova precum și cu binecuvântarea arhiepiscopului Moldovei și Chișinăului, Vladimir.

Masa și cazarea este asigurată de Arhiepiscopia din Chișinău.

În așteptarea vizitei Dvs,

Cu profund respect,

Director T. Levandovscaia”.

Dar dificultățile din perioada respectivă erau axate pe descurajarea prin toate mijloacele de a trece în Republica Moldova cu cărți sau de a participa la acțiuni culturale care, evident, consolidau o cunoaștere reciprocă. Din acest motiv, la graniță, delegațiile compuse din Pr. Igor Jechiu și Radu Moțoc au fost împiedicate de grănicerii moldoveni să intre pe teritoriul Republicii Moldova, pe considerentul că invitația emisă de Biblioteca Națională din Chișinău nu avea ștampila instituției, cu toate că scrisoarea avea antetul instituției, conform unei proceduri clasice. Este cunoscut faptul că era o practică curentă de a nu aplica ștampila pe documente oficiale.

Delegația s-a retras la Bârlad și s-a văzut obligată să solicite o invitație corespunzătoare. Ajutorul a venit mai rapid, din partea unui medic chirurg din Bârlad, o veche cunoștință a pr. Igor Jechiu, care avea o invitație în alb cu ștampila emisă de societatea culturală

„Columna”, condusă de distinsul patriot basarabean Vasile Malanețchi. Înarmată cu această invitație, delegația din Galați s-a prezentat din nou la graniță. Surpriza de data aceasta a venit din partea grănicerilor români, care au solicitat celor doi cetățeni români adeverințe prin care să dovedească faptul că nu au datorii la Stat. În această situație, delegația a fost nevoită să se retragă la Huși, fiind găzduiți la Episcopia din localitate, care a facilitat și legăturile cu instituțiile din Galați pentru expedierea celor două adeverințe solicitate¹. Aceste adeverințe au sosit a doua zi cu primul tren care venea din Galați. Pentru a evita alte necazuri din partea grănicerilor români, ne-am prezentat cu un „Tabel cu persoanele care solicită trecerea frontierei, care a fost avizat favorabil de împuternicitul de frontieră al României pentru sectorul Bârlad”.

În a treia zi de așteptare la graniță, înarmați cu toate documentele necesare, am fost din nou refuzați de șeful de tură din Republica Moldova, cu afirmația că nu putem trece atâta timp cât este Domnia Sa de serviciu, după ce a controlat toate bagajele și evident inventarul cultural cu care doream să participăm la expoziția organizată de Biblioteca Națională.

Delegația noastră a prezentat inventarul materialelor ce urmau să fie expuse la Biblioteca Națională, avizată favorabil de directorul Muzeului de Istorie din Galați, care a menționat faptul că „Se permite exportul temporar pe durata expoziției”². Inventarul cuprindea opt poziții din care menționăm:

- Albumul ornamentelor covoarelor moldovenești din 1912
- Colecția celor 80 de semne de carte
- Fotografii legate de Seminarul Teologic din Chișinău
- Un număr de 23 de medalii numismatice privind Moldova
- Documente originale din 1917, eliberate de Comitetul Executiv Moldovenesc al deputaților, locotenentului Zbiera Chiril, viitor deputat în *Sfatul Țării*.

Se poate presupune că acest inventar l-ar fi speriat pe grănicerul din Moldova, drept pentru care a decis să blocheze trecerea graniței delegației în timpul serviciului său. În final, după trei zile, delegația din Galați a ajuns cu bine la Chișinău.

Acest episod neplăcut a determinat-o pe directoarea Bibliotecii Naționale din Republica Moldova, Doamna T. Levandovscaia, să redacteze o **Adeverință**, de data asta cu ștampilă, pentru a fi prezentată la întoarcerea delegației la vamă:

Adeverință nr. 119 din 27 mai 1991

Se adeverește prin prezenta că părintele Igor Jechiu și domnul Radu Moțoc de la filiala Galați a Asociației culturale Pro-Basarabia și Bucovina au fost invitați de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova în perioada 22-28 mai curent în scopul organizării în comun a expoziției

Basarabia. În această perioadă au primit indemnizație conform prevederilor legale. De asemenea, au primit diverse cadouri în cărți și alte obiecte din partea colectivului Bibliotecii noastre. Prezenta s-a eliberat pentru a servi la vamă

Director T. Levandovscaia

Cu acest prilej l-am cunoscut pe **Alexei Rău**, care îndeplinea funcția de șef secție cultură. Expoziția și simpozionul din 23 mai 1991 s-au desfășurat sub auspiciile Bibliotecii Naționale, Uniunii scriitorilor din Moldova, Bibliotecii V.A. Urechia și Asociației Culturale Pro-Basarabia și Bucovina din Galați. **Alexei** a avut amabilitatea să ne însoțească pe întregul traseu cultural din Chișinău, inclusiv la Seminarul Teologic. Seara, la hotel, a asistat la discuțiile culturale susținute cu competență de pr. Igor Jechiu și Nedelcu Oprea, directorul Bibliotecii V.A. Urechia din Galați.

Părintele Igor Jechiu dorea să pună o amprentă simbolică care să reziste timpului și care să amintească de trecerea noastră prin Biblioteca Națională din Chișinău. A solicitat din timp Grădini Botanică din Galați doi arbori, care urmau să fie sădiți în fața Bibliotecii. Astfel, am primit doi brăduți care au suferit alături de noi trei zile până au ajuns cu bine la Chișinău.

Brăduții au fost sădiți la indicațiile lui **Alexei Rău** și cu ajutorul lui Eugen Martin, în partea stângă din fața Bibliotecii. Din fotografia alăturată se pot distinge cei patru autori ai acestui gest simbolic de perpetuare a unei amintiri de suflet petrecută în anul 1991.

Note:

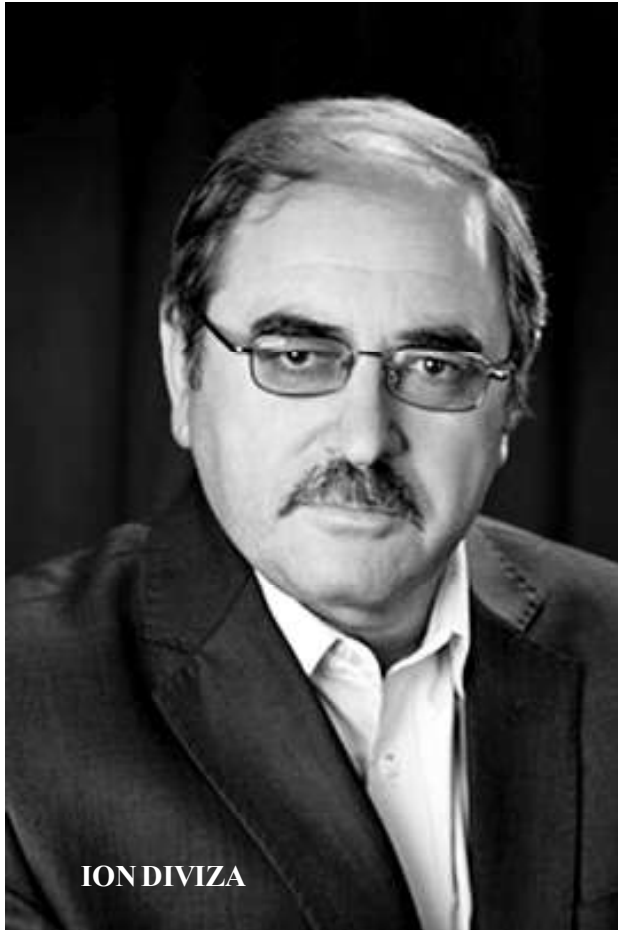
1. *Adeverința* cu nr. 923 din 21.05.1991, emisă de ICEPRONAV Galați și semnată de director și contabilul șef conținea următoarele: „Prin prezenta adeverim că Moțoc Radu lucrează în unitatea noastră în funcție de inginer cu un salariu tarifar de 6.857 lei. Menționăm că nu are rețineri pe statul de plată. Prezenta servește pentru trecerea frontierei”.

2. *Inventarul materialelor* cu nr. 246, din 17 mai 1991

(va urma)

Viitorul epigramei sună bine!

Interviuri cu epigramiștii Ion Diviza și Gheorghe Bălici, oaspeți de seamă la *Festivalul Umor la mila 80*, realizate de Eduard Mihalcea

Fișă biografică:

- n. 7.II.1955 - Stolniceni, Hâncești, Republica Moldova,
- studii: Univ. de Stat din Moldova - Fac. De Jurnalism,
- Activ. profesională:
 - redactor: Viața satului (1979-1983), Chipăruș (1983-1990), Literatură și Artă (1985-1987) ș.a.m.d, din 2003 - INTELLECTUS,
 - din 1990 - secretar literar al Teatrului „Satiricus/I. L. Caragiale”,
 - membru al Uniunii Epigramiștilor din România (1993),
 - membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2001),
 - Președintele Asociației Epigramiștilor din Moldova (2002).

E. M.: D-le Diviza, bine ați venit în orașul de la Dunăre! V-aș întreba de la început dacă mai au românii poftă de umor și de epigramă?

I. D.: După cum vedeți, au! Dacă se râde în Sala Cercului Militar din Galați, înseamnă că se râde, și, cu atât mai mult, se râde într-un spațiu elevat - săli de teatru, ale caselor de cultură.

Evident, umorul nu piere niciodată! Și e bine că se râde și în cadrul unor solemnități, dar se râde și în viața cotidiană, în împrejurări de cele mai multe ori complicate. Umorul ne salvează, altfel viața ar fi și mai tristă.

E. M.: Referitor la situația din Basarabia, noi o vedem la știri și suntem îngrijorați. Se reflectă asta și în lumea epigramiștilor?

I. D.: Se reflectă! Pentru că este o mare harababură în viața politică de la noi!

Este o încurcătură mare, nu știm care e cu noi și care e împotriva noastră.

Mai înainte era partida pro-rusă, pro-asiatică și partida pro-europeană, pro-românească.

Acum lucrurile s-au complicat, ies la proteste antiguvernamentale și partida pro-rusă și cea pro-europeană. Am avut stări de confuzie în Piața Marii Adunări Naționale când Platforma D.A nu i-a lăsat pe unioniști să-și pună corturile în piață, afirmând că voi sunteți prea radicali, așa că preferăm „să ne unim cu dracul până trecem puntea”, și apoi o să fie altfel.

N-o să fie altfel, pentru că în guvernul pro-european au „nimerit” niște oligarhi foarte puternici care au zis precum Ludovic al XV-lea „Statul sunt eu!”, furând tot ce se putea fura. Și atunci oamenii au ieșit în stradă, solicitând „Ne luăm țara înapoi!”. Dar țara de unde o luăm? N-o luăm de la ruși sau de la europeni, ne-o luăm de la oligarhii noștri care au capturat-o!

E. M.: Cum vedeți viitorul epigramei?

I. D.: Am vorbit cu dl. Corbu, cu dl. Bălici, cu dl. Ion Moraru, care au spus că și aici în România tinerii nu sunt atrași de epigramă, dar suntem optimiști pentru că și așa, încet-încet, apar valori noi. Dar reculul cantitativ cred că va fi compensat de o creștere calitativă. Poate vor fi mai puține manifestări, dar vor

fi de o mare prestanță națională și internațională.

Referitor la generația mai tânără de epigramaști, trebuie să salut încercările lui Mihai Sălcuțan care la Buzău organizează un concurs de epigrame adresat tinerilor - elevi sau studenți.

Consider, de asemenea, că o primenire o poate asigura Internet-ul, și menționez site-ul agonia.ro unde, din 2003, s-a creat un nucleu serios de epigramaști, și îi amintesc aici pe Ioan Petru Gârda de la Cluj, Florin Rotaru de la Buzău care acum sunt premiați aici, la Galați.

Avantajul internet-ului este că după ce ți-ai publicat creațiile, acestea sunt comentate în timp optim de colegi care pot să îți dea un sfat, să-ți găsească unele „chichițe”, să te provoace la „dueluri” epigramatice, în prezent eu găsindu-mă într-unul cu Ioan Petru Gârda.

În acest mediu ești obligat să crezi în contratimp, gen „cine scrie mai repede!”. Asta mă duce cu gândul la titlul primei mele cărți „Săgetat de o idee!”, epigrama fiind ca o străfulgerare.

Deci, eu consider că datorită Internetului „**Viitorul Epigramei sună bine!**”.

GHEORGHE BĂLICI

Fișă biografică:

- n. 3.II.1963, Hiliuți, Râșcani, Republica Moldova,

- studii: Univ. de Stat din Moldova - Fac.de Filologie Română,

- debut: „Floarea din inimă”, Chișinău, (1991).

E. M.: Dl. Bălici, bine ați venit la Galați la cea de-a XVIII-a ediție a Festivalului Național de Epigramă „Umor la Mila 80”!

G. B.: Bine v-am regăsit la acest festival deosebit.

Am venit motivat de un premiu special - „Pentru promovarea epigramei românești pe ambele maluri ale Prutului”, lucru pentru care mulțumesc organizatorilor.

E. M.: Vreau să vă întreb dacă în aceste momente de criză mai au românii chef de umor?

G. B.: Părerea mea este că tocmai în aceste momente grele umorul înflorește, pentru că sursele de inspirație sunt mai numeroase, mai ales dacă ne uităm mai „sus” la cei care ne conduc.

Apropo, probabil că sunteți la curent cu miliardul furat în Republica Moldova, iată „una” la temă:

**„În țara asta poți să juri,
Că pentru hoții mari din stat,
Rușine nu ar fi să furi,
Ci să întorci ce ai furat!”.**

Probabil că este valabilă și pentru realitatea de la dumneavoastră, doar suntem frați, nu este așa?

E. M.: Și la bine și la rău!

G. B.: Ha-Ha-Ha!

E. M.: Cum vedeți viitorul epigramei?

G. B.: Viitorul epigramei nu îl văd prea strălucit atât timp cât pe la festivaluri se mai fac aranjamente, și se fac la greu. Nu mă refer la festivalul de la Galați, Doamne ferește! Acesta este un festival onest, și pentru asta îi felicit pe organizatori. Dar dacă va domina principiul „Eu ție, tu mie!”, atunci viitorul epigramei este trist!

E. M.: Am înțeles de la dl. Diviza, că împreună sunteți implicați în manifestările de protest de la Chișinău?

G. B.: Nu este tocmai exact.

Dumnealui este implicat mai mult, eu am fost solicitat doar cu epigramă politică în Piața Marii Adunări Naționale, dar am refuzat pentru că am unele dubii față de organizatorii protestelor.

Credeți-mă, nu-i susțin pe cei de „sus”, actualii guvernanți, dar și cei din piață nu vorbesc nimic de Unirea cu Patria Mamă, doar să li se dea țara înapoi, adică să o luăm de la unii care au condus-o și s-o dăm altora care știm pe cine reprezintă.

Platforma D.A. (Dreptate și Adevăr) a făcut un lucru care cu timpul, sau chiar în viitorul apropiat, să se transforme în altceva.

Epigrame

FESTIVALUL NAȚIONAL DE EPIGRAMĂ „UMOR LA MILA 80”

Ediția a XVIII-a, Galați, 9-11 octombrie 2015

SELECȚIE EPIGRAMME DIN CONCURS

TEMA 1: „Înger păzitor”

Poporul român

Fericit acest popor
Și-a atins, în fine, țelu’
Are-un Înger Păzitor:
Scutul de la... Deveselu’

Gheorghe Constantinescu - Brașov

Politicieni...

Fac notă discordantă în decor
Și asta pentru că, de ani de zile,
În loc să aibă-un înger păzitor,
Sunt însoțiți de patru, cinci...gorile!

Vasile Vajoga - Iași

Justițiară

Când văd atâția infractori
Scăpați de avocați de vază,
Mi-e clar: și dracii, uneori,
Au câte-un îngerăș de pază.

Vali Slavu - Aninoasa

Metamorfoză

Îi zici în șoaptă pușor
Și totuși soața, câteodată,
Devine înger păzitor
Când află de vreun drac de fată!

Gheorghe Bălici - Chișinău

Soției, îngerul meu păzitor

Ai pogorât din sferele cerești
Să nu mă ispitească-o altă aia
Și-acum de *cele rele* mă păzești
Cu aripile-ți tandre și...tigaia!

Ion Diviza - Chișinău

Dorință

Fiind tentat de multe prea ușor,
Deși sunt credincios și idolatru,
Mi-ar trebui un înger păzitor
Și, pentru asta, fac pe dracu-n patru!

Laurențiu Ghiță - București

Realitate conjugală

Nevasta zilnic mă uimește,
Prin viața mea făcându-și vad,
Ca înger care mă păzește
Să nu pot evada din...Iad!

Florin Rotaru - Buzău

Presupunere

Când domnii deputați și senatori
O să-și tocmească îngeri păzitori,
Vor fi feriți de ispitiri penale
Și toate pușcăriile-or fi goale!

Nicușor Constantinescu - București

Sfat

Dacă vrei un trai ușor,
Cu belșug și spor etern,
Ia-ți un înger păzitor
Nu din cer ci ...din Guvern!

Nichi Ursei - Rm. Vâlcea

Absența îngerului păzitor

O viață-ntreagă l-a-nsoțit,
De-a dreapta lui mereu a stat
Și doar o dată a lipsit...
Taman atunci când s-a-nsurat!

Mihai Sălcuțan - Buzău

Mare noroc

Un înger devotat a fost să fie
Și viața mea avu un happy-end:
M-a ajutat s-ajung la pușcărie
Să fiu și eu, cu lumea bună-n trend!

Florina Dinescu - Ploiești

România și Moldova

Două țări cu-n singur dor,
Ce pe veci s-ar fi unit.
Dar, ca „înger păzitor”
Au un drac... din Răsărit!

Nicolae Stancu - Iași

TEMA 2: „Cremenea și amnarul”

Soț și soție-cremene și amnar

Observ - când ei la ceartă sar
Și scot scânteii pe nas, pe gură,
Că nu-s doar cremene și-amnar
Ci... aparate de sudură!

Nicolae Bunduri - Brașov

Structura epigramei

Cum cremenea ciocnește-amnarul,
La fel ideea fulminantă
Se răsuțește ca tâlharul
Să dea-n final scânteia-n poantă!

Elis Râpeanu - București

Salt calitativ

De ne jucăm aiurea cu focoase
Și declanșăm războiul nuclear,
Acei ce vor scăpa, vreo cinci sau șase,
Vor reveni la cremene și-amnar!

Petru Ioan Gârda - Cluj Napoca

Consolare

Acuma, cum se vede treaba,
Că am ajuns la anii grei,
Tot dau în cremene degeaba
Că nu mai sar deloc scânteii!

Ionel Iacob Bencei - Timișoara

Politicienii noștri

Având „amnar” și „cremene” la ei,
Se ceartă-n Parlament de sar scânteii
Dar foc n-au cum să ia, pe drept cuvânt,
Acolo-i... tot o apă și-un pământ!

Vasile Larco - Iași

Respectul tradiției

Ecologiștii-s avatarul
Ce își respectă eticheta:
Lovesc de cremene amnarul
Și-aprind țigara cu bricheta!

David Valentin - Orăștie

Teoria chibritului

Amnarul-i desuet și tot asudă,
De el mereu bricheta face haz,
Dar ce te faci când iasca este udă
Și când bricheta nu mai are gaz?!

Marius Coge - Craiova

Ginere la picnic

Își cumpără un bun amnar
Și cremene din cea nemțească
S-aprindă focul la grătar
Cu soacră-sa pe post de...iască!

Ștefan Al. Sașa - Câmpina

Îți mai amintești, cucoană?

Cremene și-amnar la întâlniri,
Am crezut c-aprindem un oraș;
M-a-nșelat SCÂNTEIA din priviri
Ca și cea adusă de poștaș!

Vasile Til Blidaru - Dogari, Buzău

Tandem încins

Așa un cuplu dur, mai rar,
De zici că-s cremene și-amnar:
Se freacă aștia între ei
Cu-atâta foc, de sar scânteii!

Gheorghe Șchiop - Sibiu

Alex Ivanov

Vânătoare la marginea camerei

Poetul stă cu chirie
În biblioteca mea.
Bea vin și iubește o fostă femeie
La marginea camerei
Mi-a compus o pădure
Unde am să merg să vânez într-o joi.
Printre cămăși și batiste
Lucește o blană de lup.
În palma străină găsesc
Cioburile păsării zburate
Și poza bunicii care șoptește
„Glonțul e orb și nu poate ajunge la cerb”.
În ziarul pe care stă pâinea
Scrie că s-au scumpit macii
Și că e liberă vânătoarea de grâu.
E mult praf în ochii închiși
Și ce păcat că vântul nu mai este.
Într-un ceas apare femeia fără stăpân
Ea își mai trage din când în când
Fusta pe pulpe
Privind la vulpea care nu are cărare
Pușca are la capăt un lup
Și la celălalt capăt un oraș cu iluzii
Iar în mijloc o carte fără închizătoare
Înmoi în cana cu ceai coaja copacului strâmb
Prea strâmb să mă pot sătura.

Treisprezece întrebări

Crezi că sub șaua unui cal
Poate încolți grâul?
Crezi în fața nevăzută
A prietenilor?
Care viață este mai adevărată:
Asta, sau cealaltă?
Crezi că un glonț rătăcit
Găsește mereu drumul spre inimă?
Crezi în lacrimi?
Dar în poetul care ucide iluzii?
Pot bea eroii în amintirea lor?
Crezi în mestecenii de peste drum?
Actorul poate să râdă singur?
Câte păsări încap într-un gând?

Chip căutat

Chipul tău mă caută uneori...
Simt cum se cuibărește cuminte

În palma amiezii,
Trezind rugina tăcerii.
Port în păr iluzii
Din margini de drumuri;
Miroși a gări semănate
Pe drumuri de fier,
Iar ochii visează
Verdele începutului.
De ce mă cauți mereu?
Poate în spatele nopții
Ai găsit fruntea mea,
Sau poate îți place mai mult
Lama amurgului pe care adorm?
De ce nu răspunzi?
Gurii tale îi place tăcerea
O știu de pe vremea
Când te-am cules.
Chipul tău mă caută uneori
Dar niciodată nu sunt.

Semnul de carte

Puiul de lup păzea cartea
Cu poeme de dragoste,
Căci murdare iluzii de iubire
Ar putea rupe fila din ea.
Tinerețea mea de mucava, jefuită de ploii
Ține loc de uitare.
Trupul meu tânăr, nevămuit încă de șapte
Tremură în rochii de iarnă.
Îmi duc degetul la gură
Vreau să opresc oftatul, iar sânii
Îi adăpostesc în palme de teama frunzelor de nuc.

Sunt propria mea femeie,
Cu pielea de var,
Sunt tâmpla rezemată de umărul cald
Sunt adolescenta pe care vrei s-o ai
În biblioteca bunicului.

Sunt o mare primejdie, păzită de puiul de lup.

Siberiana

Dă-mi o votcă, iubita, să-ți povestesc de Esenin,
De ierni cu zăpezi la tâmples,
De lemne cioplite vara, pentru frigul din cuvinte,
De polare și întâmplătoare vulpi,
De sânii tăi, topiți de limbă,
De fluturi înmuiați în cupa de gheață,
De vara asta a nesfârșitei mele ierni!

De mor prin sertare, nu te iubi prin zăpezi
În amintirea mea, te rog!

Constanța-Elena Bănuțescu

Fantezie

În loc o clipă timpul
Să îl oprești aș vrea
Și noaptea care vine
S-o luminezi c-o stea.

Să îmi alungi toți norii
Ce-asupra-mi stau să cadă.
Iubirea ce te-animă,
Doar ochii mei s-o vadă.

De mână, doi nebuni,
Să ne mutăm pe-o stea
Și să trăim în tihnă
Cât timpul o să vrea.

Laurei

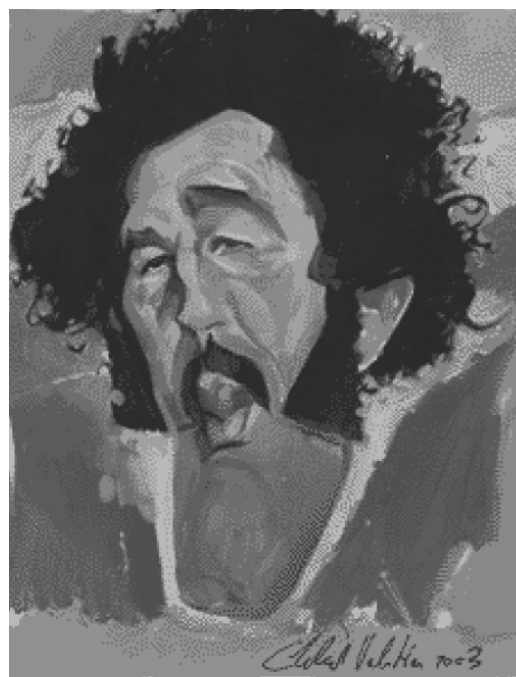
În ochii tăi, ca-ntr-o oglindă
Mă regăsesc adeseori.
Nu poate omul să cuprindă
Cu gândul lui așa splendori.

Cu zodiile-ngemănate
Surprind multiple asemănări:
Putere, ambiții, fermitate
Și dornică de dezmierdări.

Capabilă de fapte mari,
Nu știi ce-i limita-n iubire
Ca mamă, tu oferi în dar
Suprema dăruire.

Femeie!

Când viața tresare în muguri
De sevă purtată năvalnic,
Când sfâșie doru-n adâncuri
Și vântul adie nostalgic,
Când nopțile-s tot mai senine,
Iar ziua-i de soare scăldată,
Gândul îmi zboară la tine,
Femeie de-a pururi cântată.
Început și sfârșit ești în toate,
Mai presus ca orice pe pământ,
Fără tine nimic nu se poate,
Nelipsită din vers și din cânt.
Ți-ai luat de la floare candoarea,
De la raza de soare căldura,
Granitică îți este răbdarea,
Când te oferi nu știi ce-i măsura.

Marin Sorescu, desen de Valentin Chibrit

Valentina Balaban

Pe șina sorții

Ipotetice intersecții activate
Hazardul anulează tichete
Leții vizate, peroane deșarte
Plecări-sosiri în alaiuri discrete

Dileme răstignite-n *acarii Păuni*
Pasageri ce-și riscă destinul
Vagoane de ere spre noile lumi
Locomotive astrale fac plinul...

Marfarul cu sudori de *karmă*
În tânguiri de șină, spre triaj...
Manevră-n cruce, ceas de *dharmă*
Itinerar pe-un fus orar, miraj...

Crochiu...

Ordinea Ta... dezordonată-n pași
Dără de vreme surprinsă-n crochiu
Emoții, iubire cu urme-n urmași
Hărți palmate-n memorii descriu.

În Sine... tăceri activează misterul
Frâu dezlănțuit în penel universal
Cere, deschide magia spre cerul...
Schițează în puls pe-un nou ritual.

Prin spini

Aleasă-n răstigniri barbare
Prin spini, suflare sângerând
Din alchimie-n corzi solare
Țes labirint, pod construind...

Spirit stocat în scurta magie
Flux, reflux, pasager clandestin
Spinoasă tiară purtată-n regie
Cu-avânt din cenușă-n destin...

Încercând...

Încercând mă-ncearcă valuri destinate
M-avânt înlăuntru, șlefuind carate
Chei descătuseate printre uși cifrate
Lepăd frici și temeri în dune deșarte
Macin îndoiala și mi-aprind credința
Zbor, privesc la ceruri și-ntăresc voința
Dezlănțui magia pură, radiind iubirea
Rezonez cu Tine, simt nemărginirea...

Între văzut și văzduh...

Între *văzut* și *văzduh* sunt Eu...
Particulă dezlănțuită-n Dumnezeu
Din două lumi, venire spre noile direcții
Tălpi sărutând țărâna, priviri în intersecții
Din zbor, doar trecător, poveste derulată
Pornind din niciodată, am fost și eu odată
M-a oglindit *văzduhul* și-s prinsă în *văzut*
Mi-am propagat lumina în praful decăzut
Între *văzut-văzduh* în lupta regăsirii
Știut și neștiut Țesut în legea firii...

Pribejie

Adoptată-n pribejie planetară
În spusa gândului, privire avară
Idei în extensii printre simboluri
Răscruci de intenții-n noile roluri
Din sfere subtile mi-aprind universul
Ca roua renasc în zori scriind versul...
De-acasă venit-am pribeagă solară
Prin roza cu spini temporali ce mă ară
Dospită, topită în magicul meu trup
Zidesc, dau o raită-ntr-o țară de Lup.

Eleva...

Intervenții divine-n chemări
Providența trezește-n tăcere
Trecut retrecut în lacrimi, durere
Subconștientul cheamă-n ascultări.

Eleva Universului întru iluminare
Inima... dictatorul minunilor
În sfere noi, trierea străbunilor
Oferta mea: dar, har, predestinare.

Agent dublu, energie-ntrupată
Spre trezirea viselor tainice
Profesori astrali în lecții laice
Testare-n obstacole, ieșire din pată...

Dansul nălucilor...

Ritm și iluzii pe ringul pustiu
Pași pe gheață din somnul târziu
Tardivă aprindere, efemeridă...
Dansul nălucilor, zbor în clepsidră
Răsfățul *apter* e rugă-n visare
Stop, punct, trezire, iluminare !...

Violeta Ionescu

Ruleta rusească

Poezia-i o ruletă rusească
Nu știi când bate glonțul
Din ce parte
Dinspre ce vers.
Ameninți cu ea la-ntâmplare
Și tragi orbește până când
Undeva, cândva, cineva
Cade...
Pe gânduri, ades.

(8 dec. 2014)

*

Saltă delfinii, saltă
În lumea noastră,
Numai cât să se facă văzuți.
O lume înecată în aer -
De ce ar rămâne în ea?...

(25 apr. 2013)

*

Sunt leopardul de pe Kilimanjaro
i prin lentila de gheață
lumea de vede atât de aproape...
Să cobor?
Mai bine ați urca voi!

(11 mai 2015)

*

Dune care te visează...
Dune care te cheamă
Te coboară când urci,
Te urcă și te aruncă-napoi
Ale cui sunt?
Cine le poruncește,
Cine le împacă?
Urcă în aer
Se-ntind, se desfoaie, te cuprind

Se rostogolesc
Te-îmbrățișează
Și te iubesc până la moarte
Aceste zile și nopți
Ale vieții tale,
Aceste dune.

(31 mai 2015)

*

Prizoniere ale pământului, aceste valuri
De unde vin la țarm
De ce pleacă?
Unde se întorc?
Aceste țipete ale naufragațiilor eterni
Ajunse la mal.

(21 iunie 2015)

*

Unde sunt ielele, inelele
Anii, castanii
Comorile, florile
Care din prea mare grabă
Mi-au căzut în iarbă?

(24 iunie 2015)

*

Ce trist, ce singur e toamnă cal
Ruginiu ca frunza, ca fierul la foc înroșit
Calcă încet, frunză cu frunză,
Căutând urmele iubitei,
Sau umbra ei.

(2.11.2015)

Hai, frunză, stai cu mine pe bancă
Odihnește-te înainte de a intra în pământ.
Ai formă de inimă - inima cui?
Ce ursit te-a părăsit, povestește
Lasă, nu plânge până nu vine ploaia!
Stai aici, cuminte,
Mă duc eu să bat în locul tău.

(4.11.2015)

Despre condiția și rolul artistului în societate (II)

Discuții cu pictorița Gloria Bădărău-Heikkilä
consemnate de dl. Radu Negrescu Suțu

(urmare din numărul 164 al Revistei „Dunărea de jos”)

-Doamnă Bădărău, sunteți descendenta unei remarcabile familii moldovenești. De la cine ați moștenit talentul, dacă așa ceva se poate transmite?

- Sunt descendentă, după cum bine știți, din familia moldovenească Bădărău, din vatra Ieși, neam de răzeși. Mama mea, Neonila, este nepoata Mitropolitului Gurie al Basarabiei, cel dintâi după revenirea Basarabiei la patria-mamă și despre care Iorga spunea că „pe umerii popii Gurie-Grosu a stat întreaga luptă pentru limba română în Basarabia”. După plecarea în exil a regelui Mihai, comuniștii au manifestat o deosebită atenție față de tatăl meu, Iulius-Caesar Dimitrie Bădărău, jurist de profesie, oferindu-i ospitalitate gratuită la sediul Securității din București, apoi la închisoarea militară Uranus și, finalmente, în fortăreața Jilava, de unde l-au eliberat, oferindu-i domiciliu obligatoriu de... odihnă și meditație în Bărăgan. Aceste lucruri nu se pot uita, însă în final tatăl meu a putut să afirme, cu fruntea sus, că a reușit să-și păstreze verticalitatea fizică și morală, ceea ce nu este puțin lucru. Din familia Bădărău, cea cu vatra în Ieși, îi pot aminti pe cei mai cunoscuți, ca: Alexandru Bădărău, fost ministru conservator, Teodor Bădărău, autor de manuale școlare și director al Liceului de băieți din Iași, Alexandru Bădărău, diplomat minier în Anglia, numit și „Regele exploatarei miniere din Valea Jiului”, sau Eugen Bădărău, fizician, cercetător științific și director al Institutului de Fizică Atomică din București, profesor universitar, deci oameni care au făcut totuși câte ceva pentru țara noastră.

- Bineînțeles. Mama mea, care era ieșeancă, cunoscuse bine familia Bădărău și își amintea cu nostalgie de unii dintre ei. Dar să ne întoarcem la ideile noastre. În principiu, magisteriul implică transmiterea cunoștințelor de la Maestru la discipol. Alchimiștii recunoșteau însă și o altă inițiere ca treaptă a Cunoașterii și anume inițierea prin studiu individual asiduu. Este și calea recunoscută de Confucius, pe undeva. Însă studiul nu poate înlocui existența Talentului, cu care te naști, care apoi se formează și se dezvoltă, însă este un dar Ceresc. Scânteia inspirației în alchimia emotivă a notelor muzicale, a culorilor sau a cuvintelor, scânteie care aprinde focul Creației, nu s-a putut explica științific, la fel ca și Talentul, care se poate manifesta oriunde, oricând și la oricine.

- Talentul singur nu ajută la nimic, căci el trebuie cultivat și orientat. Dacă Arta, care este o meserie, nu-i așa, nu se învață, căci niciun maestru nu te învață totul, ci se fură, trebuie să ai totuși de la cine o fura. Apoi este știut că: „Die Übung macht den Meister”, adică Exercițiul face Maestrul. Un talent înnăscut, în condiții normale, are nevoie să urmeze o pregătire profesională, pentru ca

mai târziu, ca talent consacrat, să poată atinge unele culmi. Artistul trebuie să stăpânească desenul, care stă la baza oricărei picturi, construirea volumelor, proporțiilor, perspectivelor, a luminilor-umbre, apoi trebuie să cunoască cât mai multe tehnici și stiluri pentru ca, în final, să-și poată alege singur ceea ce i se potrivește cel mai bine în exprimarea sa cât mai liberă, deci nu constrânsă. Bineînțeles că aceasta necesită multă muncă și renunțări.

- Precum prea bine știți, Ortega y Gasset împărțea pictorii în două categorii: cei care pictează lucruri și cei care, cu ajutorul lucrurilor pictate, fac tablouri. Este o definiție a talentului. Un fost coleg de studii plecat tânăr dintre noi, acum douăzeci de ani, regretatul pictor Mircea Ciobanu, o mare pierdere pentru pictura contemporană, împărțea pictorii în figurativi și non-figurativi. Expresionistul Ciobanu invita la meditație afirmând că non-figurativii riscă, sub influența de netăgăduit a succesului, adăugam eu, să se asemene în final Creatorului, ceea ce el califică drept o moarte subită, o sinucidere. Considerați afirmația lui Ciobanu veridică pe plan metafizic, sau doar o pură excentricitate lingvistică? Ca orice mare talent, Ciobanu a fost și un mare excentric, aceasta făcea chiar parte din căutările lui.

- Din păcate, cam în toate timpurile au existat în artă excentrici. Ca în orice alt domeniu de activitate și exprimare, din instinct competitiv sau originalitate, și în Artele plastice s-au dezvoltat „semințe”, nu chiar de calitate, care într-un proces evolutiv lent, s-au maturizat într-o diversitate de curente și stiluri (Cubismul, Abstracționismul, Arta pop, Futurismul, Kinetismul etc.), care violentează frumusețea și perfecțiunea naturii. Este o mare îndrăzneală încercarea de a crea un univers imaginar paralel cu cel existent și eu consider că orice stil „original” nu poate înfrumuseța natura, ci, pur și simplu, o descompune. Nu sunt nici de acord cu copierea fidelă a naturii, fotografică, căci în funcție de tematică exprimarea grafică trebuie să fie rezultatul sentimentelor și simțurilor artistului în contact cu subiectele alese. Meditând și speculând chiar asupra „corectării naturii”, aș da drept exemplu portretul Giocondei. S-au emis nenumărate teorii, unele mai originale decât altele. Nimeni nu contestă existența istorică a Mona Lisei și a bogatului neguțător Giocondi, soțul ei, însă de ce oare tabloul comandat pictorului, odată definitivat, nu a fost ridicat și a rămas în posesia artistului? Si aici încep legende și speculațiile. O idilă între pictor și subiect? Este posibil. S-a avansat însă și posibilitatea ca subiectul să nu fi fost Mona Lisa, ci un bărbat, posibilitate care-l acuză pe artist chiar de homosexualitate.

- Jacques Bergier, autor celebru în Franța și nu numai, afirma despre Leonardo în „Les maîtres secrets du Temps” că acesta nu era doar homosexual, dar că în plus detesta femeile și chiar ideea procesului de reproducere, care îl dezgusta.

- Se prea poate. În fine, o altă supoziție, modernă de data aceasta, aparținând unei femei psihiatru din SUA, este că expresia Mona-Lisei este identică cu cea a unei jucătoare de șah în momentul când pronunță „Șah-Mat”, exprimând cu politețe satisfacția victoriei. La toate acestea se mai adaugă și faptul că artistul a luat tabloul cu el în exil, în Franța, și a continuat să-l mai picteze din memorie până la stingerea din viață. Eu presupun că, oricare ar fi fost subiectul, bărbat sau femeie, era vorba de o ființă iubită, pe care artistul nu mai spera s-o revadă și, departe în exil, continua s-o imagineze așa cum ar fi arătat odată cu trecerea anilor. Cred că o asemenea justificare îi permite unui artist să intervină în procesul de creație în mod natural, fără a fi acuzat de violentarea naturii.

- Doamnă Bădărău, un mare simbolist al formelor, cel care prefera să reprezinte zborul unei păsări mai degrabă decât pasărea însăși, Brâncuși, invitat să lucreze la începuturile sale artistice în atelierul marelui Rodin, a refuzat, pretextând că niciun copac falnic nu poate crește la umbra marilor stejari. În cazul lui Brâncuși constatarea era veridică, însă poate fi ea aplicată oricărui artist?

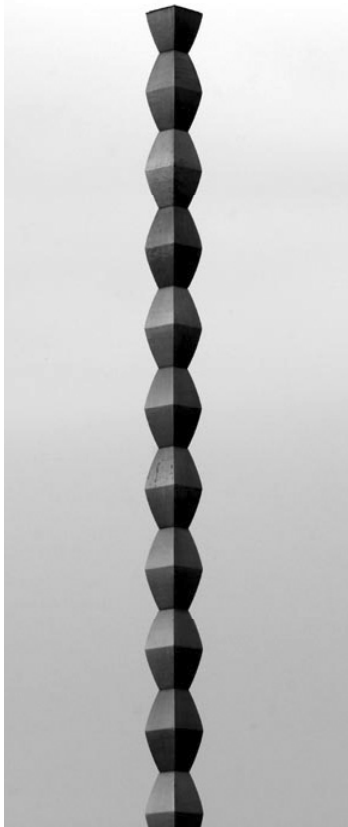
-Un artist nu se poate realiza în deplinătatea talentului său la școala altui artist și cred că această sentință este perfect valabilă în cazul talentelor înnăscute, însă este cu totul eronată în cazul talentelor formate prin constrângere, artificial, artiștii din această categorie fiind mai mult „meseriași” și având absolută nevoie de un magistru care să-i inițieze. Încă din antichitate autocunoașterea era considerată drept ideal inițiativ (pe frontonul Oracolului de la Delphi era înscris: „Omule, cunoaște-te pe tine însuși !”). Eu mărturisesc că mă cunosc foarte puțin, și, ca atare, voi spune aici foarte puține lucruri despre mine, atât din pudoare (artistică), cât și mai ales din faptul că mă consider departe de idealul inițiativ. Am precizat mai înainte că sunt de formație arhitect și cum arhitectura conține un mare procent de artă, atracția instinctuală pe care o am către pictură o consider logică. Atunci când eu purced la executarea unei lucrări, indiferent de tematică, indiferent dacă este comandată sau nu, doresc să realizez într’un procent cât mai mare posibil „emoția de început” în raport cu tematica respectivă: o expresie, o mișcare, o stare, o formă, etc. Într-un cuvânt, să-mi placă întâi mie. Este sigur că nu întotdeauna voi fi pe gustul publicului, atât de variat și de schimbător, dar încerc în permanență să-l respect, să nu-l sfidez, din contră, să-i ofer o parte din ceea ce cred eu că i-ar face plăcere,

ca tematică și stil.

- Este cert, cum bine spuneți, că fără emoția de început nu se poate crea nimic valoros. Constatarea este valabilă și în poezie, literatură sau orice altă artă. În primul rând, artistul trebuie să-și fie fidel lui însuși, simțirilor sale personale, eliberatoare de energii creative, altfel arta nu mai este artă. Dacă un subiect nu-ți spune nimic, am constatat-o personal, inspirația nu vine și lucrarea va fi mediocră, chiar atunci când talentul există. Eu însumi, fără a pretinde a avea vreun talent, am abandonat multe subiecte care mă tentau, atunci când emoția care declanșează inspirația nu se producea și este știut că această emoție nu se poate nici comanda, nici stimula venal. Doamnă Bădărău, cum trăiește, sau cum poate trăi o moldoveancă, în plus și artistă, într’o țară atât de diferită, cum este Finlanda, cu Laponia sa, țara superbeii legende a renului alb?

- Domnule Suțu, fiind în țară, am realizat permanent că totul se dezvoltă în progresie aritmetică: minciuna, perfidia, escrocheria, lașitatea, mârșăria sau prostia, ba mai mult, unii colegi de birou, uneori chiar „prieteni”, calificați în „grade”, îți urmăreau fiecare suflare, fiecare acțiune ori opinie, ei bine, în condițiile acestea recunosc că m-am dat bătută, resemnându-mă și refugiindu-mă pe cât posibil în pictură și în sport. Efectul micilor mele revolte în societate mi-au întărit tot mai mult sentimentul de neintegrare într-un mediu advers și periculos de agresiv. Astfel am ajuns să găsesc aici, la două mii de kilometri depărtare, aici în țara legendei renului alb și a miilor de lacuri, alături de un soț fără cusur, să găsesc în sfârșit Normalitatea, în adevăratul sens, pe care n-am cunoscut-o nicicând acasă, în țara mea, dar pe care am avut-o tot timpul în simțiri (poate instinctive, dar și educative).

De exemplu, știți că împreună cu soțul meu Mikko, am ajuns la niște concluzii amuzante în urma unor speculații tot atât de amuzante, moldo-finlandeze? În perioada de la sfârșitul domniei țarului Nicolae I, atunci când prințul Carol al României a preluat și conducerea armatei ruse în bătălia de la Plevna contra lui Osman-Pașa, în armata rusă se afla un batalion de vreo mie de soldați finlandezi. Este probabil ca aceștia, în lungul drum către front și apoi, cei rămași în viață, întorcându-se acasă, să fi luat cunoștință de rețetele gospodinelor moldovence. Astfel, din acea vreme, presupunem noi, a fost introdusă în bucătăria finlandeză rețeta preagustoaselor sărmăluțe cu smântână și mămăliguță. Amuzant, nu-i așa? Se pare însă că respectivii soldați nu prea au fost în stare să explice cu exactitudine rețeta nevestelor lor și de aceea renumita „ruladă în foi de varză” seamănă, dar nu are savoarea sărmăluțelor

noastre. Eu am încercat și voi mai încerca, pe cât posibil, să readuc aici rețeta sus-numitelor sărmăluțe la forma ei originală, la gustul și savoarea pe care le cunoașteți.

- Este o probabilitate, însă eu am o altă versiune, din păcate infinit mai tristă. În 1940, când bolșevicii au anexat Bucovina de Nord, gospodarii români bucovineni au fost deportați sistematic în cele mai „exotice” ținuturi: Siberia, Kazahstan și Karelia, de unde, sărmăluțele s-ar fi putut extinde pe tot teritoriul Finlandei. Cu diferența că, nu pot să nu o precizez, ca bun moldovean ce mă aflu, chiar dacă născut, ca și Dvs. în București, din cauza refugiului, celebrele sărmăluțe moldovinești, „înghițitura și sarmauă” cum spunea Creangă, nu sunt făcute din foi de varză, ci din frunze de viță de vie.

Dar, întorcându-ne la subiectul nostru, aș dori niște precizări. Pictura finlandeză ne este mai puțin cunoscută, ea neputându-se dezvolta precum în țările vecine. Să nu uităm că Suedia avea deja un Ehrenstrahl în sec XVII, care, deși nativ din Hamburg, crease o școală picturală suedeză care se opunea, oarecum, școlii franceze. Spun oarecum, deoarece tehnicile nu difereau prea mult, rivalitatea fiind doar mai mult la curtea palatului, însă școala a existat. Or, arta Suediei și a Norvegiei s-a dezvoltat în sec. XVII-XIX sub influența școlilor daneze și franceze, mai târziu germane, până să apară artiști capabili de a produce, la rândul lor, o influență care să depășească granițele. Mă refer la Carl Larsson și Eckersberg în Suedia, ori la Dahl și Munch în Norvegia. În Finlanda, un Edelfelt sau un Jarnfelt apar de-abia în sec. XX, ca și un Gallen-Kallela, acest Sibelius al picturii finlandeze, inspirat de Kalevala. Care este astăzi raportul între Școala finlandeză și influențele suedeze și rusești? Să nu uităm ca din 1155 și până în 1917, Finlanda a fost obnubilată, fiind când suedeză, când rusă. De altfel, ar fi o nedreptate să nu-1 amintim aici și pe talentatul Edvard Isto care protesta la sfârșitul secolului trecut, în pânzele sale, împotriva rusificării Finlandezilor.

- Secolul Renașterii nu prea a fost favorabil artei finlandeze. Prin pătrunderea catolicismului, apar și primele semne ale artei religioase în biserici sau în casele celor înstăriți, însă prin reformele religioase din Germania ale lui Martin Luther arta abia începută începe să se stingă, construindu-se acum biserici luterane, cu stil arhitectural mult simplificat și interiorul nedecorat pictural. În secolul XVII apare Rococoul finlandez, influențat de cel de la curtea regelui Suediei și în 1809 apare perioada Romantică, când Finlanda era principat rusesc, deși legăturile culturale rămân totuși, în continuare, cu Stockholmul. Deci, cum spuneți, influența era permanentă, când rusească, când suedeză. Perioada următoare, cunoscută ca „Epoca finlandeză în stil Biedermeier”, excelează printr'un idealism patriotard, o peisagistică tipic finlandeză și este marcată de frații pictori Von Wright.

Abia pe la jumătatea secolului (1853) apare influența germană a școlii de la Düsseldorf, urmată de perioada Realismului, ca o reacție la austeritatea școlii germane,

cu ale sale culori academice, întunecate și cenușii. Realismul finlandez preia stilul școlii franceze, dintotdeauna avangardistă, așa numitul stil „en plein-air” cu peisaje executate direct în natură, în culori curate, pure și lumini strălucitoare. Dacă la început realismul finlandez a urmărit trezirea națiunii, prin cunoașterea de sine ca popor, el a înclinat mai târziu către un realism romantic, romantico-mistic, culminând, în 1890, cu Karelianismul.

- Karelia, unde legenda Kalevalei situează nașterea poporului finlandez, a inspirat pe lângă pictorii Westerholm și Edelfeld și pe Aksel Gallen-Kallela, primul care reușește, nu-i așa, să illustreze legenda Kalevalei. Iar din Romantismul național și prin același Gallen-Kallela, ia ființă Simbolismul finlandez, care face puternica legătură între arte: pictura, muzica și literatura.

- Apoi, prin introducerea în programa de școlarizare în artă a teoriei culorilor spectrale apar noi valori ca Alfred Finch care, după cum bine știți, introduce Neoimpresionismul, perioada „paletii curate”. După o scurtă perioadă de căutări, culorile „curate” revin odată cu Abstracționismul sau Suprarealismul maestrului Școlii de Artă din Turku, Edwin Lyden, al cărui cel mai de seamă discipol a fost însuși marele Dali. Dar pentru că ați amintit de Edvard Isto, simbolistul, am ținut să-l comentez separat. Cunoașteți, bine înțeles, renumita sa lucrare intitulată „Atacul”, care reprezintă tânăra Finlandă, personificată de o fecioară înveșmântată în culorile drapelului național și purtând la brâu o cingătoare cu leul și spada din stema țării. Poziția fecioarei în luptă cu vulturul bicefal, simbolul Rusiei țariste, are forma hărții Finlandei. Lupta dintre fecioară și vultur se dă pentru autonomia țării, sugerată prin cartea legislativă pe care fecioara încearcă să o salveze din ciocul și ghearele vulturului rusesc. Ei bine, în acea perioadă tensiunea și presiunea rusească erau foarte mari și în ciuda faptului că lucrarea a fost interzisă de Ruși, ea a fost totuși reprodușă în mii de exemplare și distribuită, în mod oficios, familiilor finlandeze, stârnind entuziasmul unanim. Un student, Eugen Schauman, devenit erou național, ajunge chiar să-l împuște pe guvernatorul rus Bobrikov. Este de la sine înțeles că fiecare familie avea la loc de cinste acest tablou.

- Doamnă Bădărău, în încheiere vă solicit câteva remarci asupra portretisticii și cromaticii dvs. actuale. Care vă sunt căutările și până unde pot ele merge?

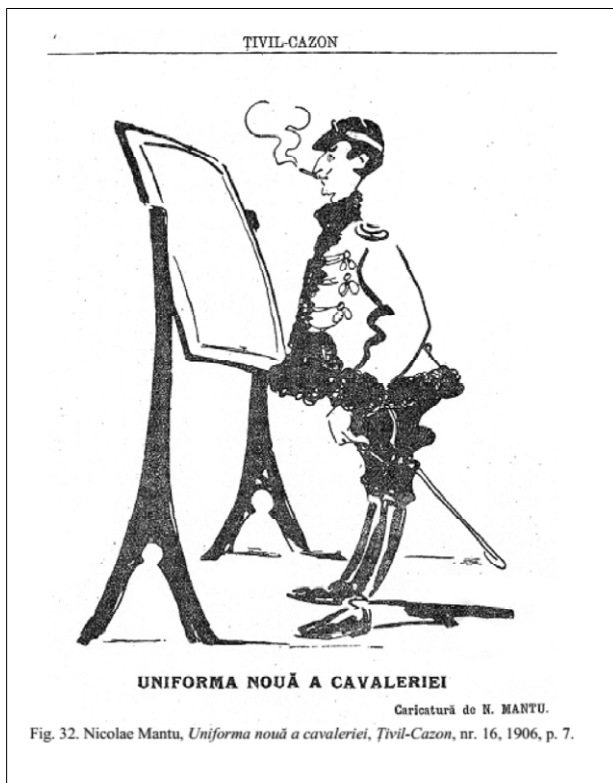
- Actualmente, aprofundând studiul portretisticii, sunt interesată de expresia umană, tânără sau în vârstă, în diverse ipostaze, de mișcarea prin suprapuneri de imagini în diverse lumini și culori etc. „Granițe” în artă nu există, după cum o știți și Dvs, cel puțin în arta contemporană. Dar dacă ele nu există în Univers, pot exista, totuși în interiorul artistului, însă și acestea, câteodată, pot fi depășite. Dacă Arta este nemuritoare, granițele ei, o repet, prin multă muncă și renunțări, căci altfel nu se poate, pot fi în permanență depășite.

(sfârșit)

Studiu la *Libertatea conducând poporul*, Eugene Delacroix

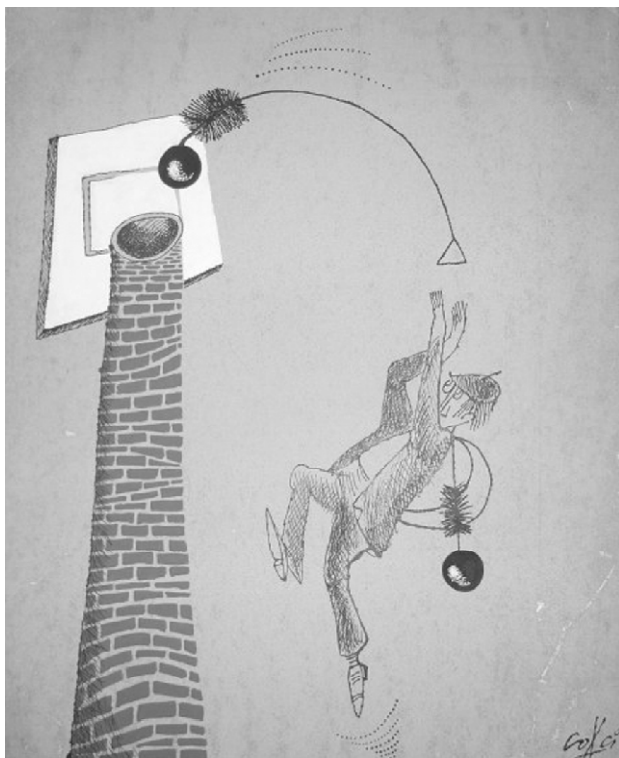
Caricaturiști gălățeni

Nicolae Mantu

Cristian Marcu

Octavian Covaci

Vasile Crăiță Mândră

Caricaturiști gălățeni

Florian Crihană

Pavel Botezatu

Viorel Baciu

Vladimir Crivoi

(Desene preluate din sursele: caricaturi-dum-dum.blogspot.ro, bestcartoons.net)

Îngerul gri (II)

Autorul, ori autorii crimelor ale căror victime au fost cămătarul din str.

Debarcaderului și spărgătorul din casa profesorului de istorie (arheolog amator) n-au fost descoperiți niciodată. Toți dușmanii cămătarului aveau alibiuri de nezdruccinat, iar profesorul-arheolog nu a găsit nicicând vreun tezaur. Așadar, toată inspirația investigatorilor s-a epuizat iremediabil. Viața mergea înainte grămădind pe birourile Moșului și inspectorului Căruntu noi și noi dosare privind cazuri de omor cu autori neidentificați și lipsite de orice fel de urme.

„Ar trebui făcut ceva cât mai curând cu putință”, le-a zis într-o zi șeful, anume în ziua nefastă când s-au găsit pe str. Vănilor patru cadavre, nu unul. Legistul, potrivit obiceiului, a decis că toți acei indivizi, firește necunoscuți, au fost omorâți, deși doar unul prezenta semnele unor lovituri aplicate cu obiecte contondente. „Trebuie să facem ceva,” repeta șeful privind în depărtări spre orizonturi numai de el știute. „Și asta cât mai curând, până nu ne vom sufoca de atâta năduf, dând astfel prilej Legistului să decidă că și noi am fost omorâți. Și nu va fi departe de adevăr căci omul ăsta ne omoară cu zile...”

Nimic din ce s-ar putea însăși într-o asemenea situație nu se potrivea noului caz. Cine erau victimele și ce vânt le adusese pe str. Vănilor, ar fi fost printre primele chestiuni de lămurit, pentru ca abia după aceea să se poată trece la altele mai de substanță.

După mai multe zile de stagnare completă,

a apărut un agent cu un individ raportând că tipul a fost de față la omor. Cum era de așteptat, Moșul și Căruntu au fost surprinși de o asemenea întorsătură a lucrurilor, o tăcere apăsătoare înstăpânindu-se între ei, spartă până la urmă de agitația ce l-a cuprins pe inspector. „Vă rog să luați loc,” s-a adresat el tipului între două vârste, potrivit la statură, studii medii, spălător de vase la restaurantul unui hotel de patru stele. „Luați loc, vă rog și... fără nicio rețineră, fără... teamă, relațați tot ce ați văzut.” „Nu am nicio rețineră, domnule și nu mi-e teamă decât de Dumnezeu,” a răspuns tipul cu o siguranță de sine care nu putea să-i scape Moșului, așa cum s-a văzut din comentariile lui, după ce omul și-a înșirat povestea de parcă ar fi învățat-o mai înainte pe de rost.

„Eram în spălătoria de vase,” a început privind țintă la inspector. „Pe la opt, să zic așa...” „Seara?” „Sigur, seara. M-a trimis șeful de sală să ajut un chelner la gheridon. Era o masă cu niște spilcuiți, patru mahări. I-am văzut bine la față. Nu mă pot înșela.” „Cum arătau?” „Cum să arate? Erau cei pe care i-ați găsit pe Vănilor.” „Cum așa?” „Chiar ei.” Tipul s-a oprit din expunere, parcă așteptând un îndemn sau o solicitare de a continua. Privea de jur împrejur prin cameră cu o curiozitate nedisimulată. După un timp a reluat. „Da, domnule, i-am văzut așa cum vă văd pe dumneavoastră. Erau relaxați, bine dispuși, cred că discutau despre femei, din câte îmi amintesc. Nu știu când au părăsit restaurantul pentru că, după ce l-am ajutat pe chelner, m-am întors la spălătoria de vase. Am terminat lucrul și am plecat acasă pe la două noaptea. Am luat-o pe Vănilor deoarece pe Albatrosului, pe unde merg în mod obișnuit, se lucra la canalizare. Cum ajung în capul străzii îi și văd, toți patru lângă două mașini, una BMW și una Audi. Stăteau nemișcați, ca niște stane de piatră de nu

știam ce să cred. Când m-am apropiat cam la vreo cincizeci de pași, trei din ei au început să-l lovească pe cel de-al patrulea cu niște bâte de baseball. N-am sesizat de unde au scos bâtele. Îl loveau cu sălbăticie la cap, mâini, picioare, până l-au pus jos. Dar n-au încetat nici atunci. Au continuat să-l lovească și după ce l-au doborât la pământ. Eram șocat. Nu mai văzusem așa-ceva până atunci. Cu toate astea n-am fugit și nu m-am ascuns. Mergeam înainte către ei. Mai erau câțiva pași până să ajung în dreptul lor. M-au văzut și au încetat loviturile. Câteva secunde au rămas așa, ca la dentist, nevenindu-le parcă să creadă că eram acolo. *Avem un martor*; a îngăimat unul. *Ce facem? Îl facem*, a zis altul și s-au îndreptat amenințatori către mine.

Abia după ce s-a consumat toată faza mi-am dat seama că s-a întâmplat ceva cu mine. Gesturile, mișcărilor, acțiunile mele erau în afara oricărei logici. Bunăoară, cu o îndrăzneală greu de priceput, pur și simplu m-am aruncat asupra lor, a celor trei. Al patrulea, vă reamintesc, era întins, mort pe asfalt...” „Cum v-ați dat seama că era mort?” „Păi... era mort. Sunteți de altă părere?” Și tipul a afișat din nou acea siguranța de sine, greu de zdruncinat, dacă nu imposibil, după cum se exprima Moșul în observațiile lui ulterioare. „Continuați, vă rog.” „Desigur. Cum spuneam, cu un curaj bezmetic m-am aruncat asupra lor când tocmai au ridicat bâtele să mă lovească. Am trecut printre ei ca un bolid și n-am auzit decât ciomegele lovindu-se unele de altele. Am alergat cu un așa avânt încât aveam impresia că am ajuns la marginea orașului. Însă, oprindu-mă am recunoscut clădirea în ruină a fostei cafenele *Corso* și mai încolo ce-a mai rămas din ceainăria *La madam Gold*. Așadar, eram tot pe Vămilelor, nu mă îndepărtasem prea mult. Am privit în urmă și i-am văzut pe cei trei întinși pe caldarâm fără suflare. Cum s-ar zice, s-au alăturat celui pe care tocmai îl mierliseră. Mașinile nu mai erau. Un soi de abur subțire se risipea odată cu un fel de chemare tristă, sfâșietoare. Am stat acolo până ce nu s-a mai văzut și auzit nimic. Tăcerea și neclintirea deveneau înspăimântătoare și mi-am zis că era cazul s-o iau din

loc. Mă simțeam ușor și liber ca pasărea cerului, lipsit de griji și niciun gând nu-mi tulbura cugetul. Ajungând acasă, lucrurile s-au mai schimbat, pe scurt m-a cuprins o spaimă grozavă. Am încuiat ușa, am baricadat-o și mi-am pus la îndemână un sucitor și un satâr de spart oase. Deși n-am stat de veghe, nu pot spune că am dormit în acea noapte, sau, mă rog, cât o fi mai rămas din ea. În starea aceea confuză mi s-a părut că aud o voce când în depărtare, când aproape la urechea mea: *Ai scăpat. Niciodată n-ai să știi cum ai scăpat*. Și asta s-a repetat de câteva ori de simțeam că înebunesc.”

Sfârșind povestea, se părea că siguranța de sine care îl agasa pe Moș îl părăsise brusc și nici privirea-i fâțișă nu mai era ațintită asupra inspectorului. Stătea acolo, pe scaun, gârbovit de apăsări nedeslușite și părea cu totul descumpănit în fața celor doi străini în privința cărora nu era lămurit dacă i-au dat crezare sau nu.

„Asta e tot?” l-a întrebat inspectorul Căruntu aproape în șoaptă ca și cum n-ar fi vrut să rupă cine știe ce solemnitate s-ar fi creat în acel moment la fel de efemer ca toate celelalte. „Da”, a răspuns și părea că s-a închis în sine și că nu-l vor putea scoate de acolo niciodată.

Firește că n-au pus niciun preț pe spusele tipului și asta cu atât mai mult cu cât a ieșit la iveală că omul era cam dus cu sorcova, după cum l-a caracterizat responsabilul spălătoriei de vase. Altminteri l-a descris ca fiind un om harnic, supus, priceput în treburile pe care viața îl silea să le facă spre a-și câștiga traiul și a aspira la fericire. „Ce să vă spun mai mult,” conchidea responsabilul găsindu-și vorbele anevoie. „Dacă n-ar fi el, vă spun drept, patronii ar fi nevoiți să facă alte cheltuieli cu spălătoria, de vreo două ori mai mari. Așa, îl au pe el, când se apucă de treabă te crucești, nu alta. Cică îl ajută un înger păzitor... Nu v-am spus eu că e dus? *Te ajută la spălat blide?* Da, zice și cu asta cred că v-ați lămurit.”

S-au lămurit, dar numai Moșul și inspectorul Căruntu. Șeful tot mai avea unele nedumeriri.

(*va urma*)

Medic de bord

Ioan Gh. TOFAN

Călătoriile, fie ele pe mări sau oceane, nu-l fac pe un prost să devină deștept, ne spune doctorul Nicolae Bacalbașa, nu chiar cu aceleași cuvinte, citându-l pe Montaigne în sprijinul afirmației sale, chiar din primul capitol al cărții sale, „*Taci și înoată*”, pe care a publicat-o în anul 2000 la Editura „ARIONDA” din Galați. Ca marinar bălțareț, navigând numai pe Dunăre și adulmecând marea doar în timpul debarcărilor sau îmbarcărilor pe navele maritime pe care le-am pilotat vreme de peste treizeci de ani, înclin să-i dau dreptate. Am fost invidios, prietenește bineînțeles, pe navigatorii de cursă lungă, dar pilotând atâtea nave maritime, lună de lună, timp de mai bine de treizeci de ani, am avut ocazia să-i cunosc pe mulți dintre ei, atât români, cât și străini. Dacă unii erau încântați să-mi povestească de locurile exotice, încărcate de istorie, prin care trecuseră și unde eu nu aveam să ajung vreodată, se găseau și destui care nu reținuseră din peregrinările lor pe glob altceva decât bufurile, bețiile cu scandaluri de prin baruri sau aventurile picante cu diversele femei întâlnite în porturi. Cartea domnului Nicolae Bacalbașa, pe care am avut curiozitatea s-o citesc și din considerente legate de camaraderia marinărească, este opera unui om căruia îi place să guste viața, s-o pipăie tandru și hulpav deopotrivă, dar foarte atent la ce se întâmplă în fundal. Este un om a cărui atenție distributivă reține detaliile fără de care întregul nu ar putea exista. Studiază și judecă critic comportamentul marinarilor lângă care va trebui să trăiască atâta timp, își face datoria de medic de bord cu profesionalism, deși multe medicamente îi lipsesc, dar abia așteaptă să vadă noi porturi și teritorii, de parcă ar dori să verifice autenticitatea bogatelor informații pe care le deține.

Este clar că doctorul Nicolae Bacalbașa și-a scris cartea după ce și-a consultat jurnalul sau notele de călătorie pe care le-a scris la bordul uriașei motonave Callatis, de 55.000 tdw și 220 de metri lungime, pe care a fost îmbarcat ca medic de bord. Cândva, asemenea

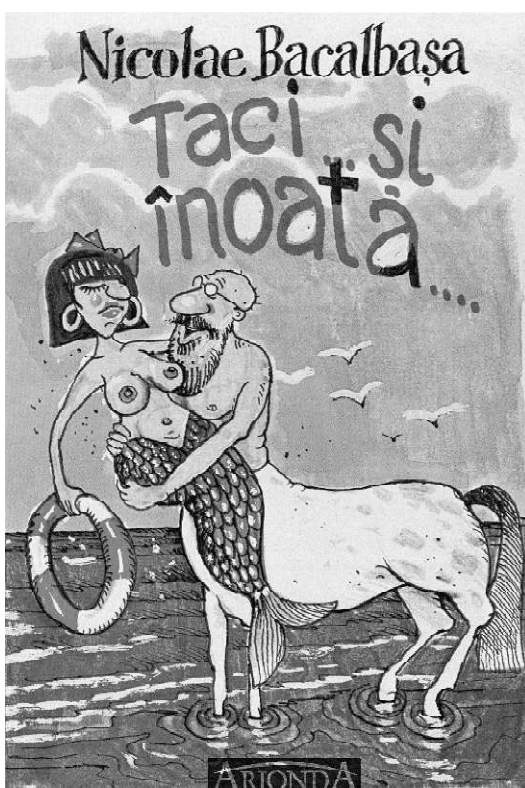
mastodonți au ajuns pe Dunăre până la Galați, având ocazia să-i pilotez. Din punctul meu de vedere, aducerea unor asemenea nave supradimensionate, în perioada comunistă, pe canalul Sulina, doar de dragul de a raporta că nu există limită pentru gabaritul navelor care pot naviga pe un asemenea sector dificil, nu a fost decât o cascadorie periculoasă, dovadă fiind în sprijinul afirmațiilor

mele, intrarea unei asemenea motonave, în Cotul Tulcei, peste farul roșu de la Mila 38, pe timpul pilotării acesteia, în aval, de către un ditamai șef de corp de pilotaj, aflat efemer în această funcție.

Medicul Nicolae Bacalbașa se îmbarcă pe Callatis în largul coastelor Thailandei, în dreptul insulelor Ko Sin Kang, spre sfârșitul unui decembrie, cam la doi-trei ani după evenimentele petrecute în țară la sfârșitul lui 1989. Motonava va încărca tapioca în golful Thailandei în apropierea unui port și orașel micuț, numit Si Ruha (Si Racha), unde sunt trei temple budiste, fiecare cu crematoriul lui uman, ține să ne precizeze autorul.

Trecerea prin strâmtoarea

Singapore, ale cărei ape sunt „verzui onix”, lungă de 60 de mile, plină de pericole de navigație, dar unde vor avea pilot la bord până la sosirea în portul Singapore, este ocazia pentru scriitor de a trece în revistă istoria acestor locuri, de la începuturi pînă la ultima colonizare. Miracolul economic al orașului-stat Singapore, unde zgârie norii te pot face să crezi că ești într-un al doilea New York, îl uluiește. Curățenia exemplară este menținută de măsurile drastice luate împotriva celor care nu o păstrează. Astfel, dând un exemplu, în Singapore aruncatul unei hârtii pe jos este amendat cu 1000 de dolari. La tot pasul explozia progresului, accelerată în ultimii douăzeci de ani, este evidentă. Locuințele vechi, tradiționale, sau cele coloniale, de inspirație

europăeană, sunt păstrate și conservate. Templele, ca cel chinezesc, Thian Hock Keng (Templul Fericirii Celeste), dedicat divinității protectoare a celor de pe mare, Ma Chu Po, este la mare cinste, dar și templul indian hindus Sri Mariamonn, unde există oameni care pot dansa pe cărbuni aprinși, se bucură de aceeași protecție și cinste din partea statului singaporez. Chinezii majoritari și indienii au un standard mai ridicat de viață. Ocupă funcții în stat sau au diverse afaceri în mediul privat. Există însă și o populație minoritară pauperă, cea a malayezienilor. Aceștia sunt „discriminați pozitiv”, adică beneficiază de asistență socială la standarde civilizate, iar moscheele unde se roagă sunt protejate și susținute material de guvern. Se încearcă astfel evitarea atragerii acestei populații sărace către structurile comuniste sau fundamentaliste islamice.

Nu este uitat nici Thomas Raffles Stamford, întemeietorul coloniei engleze, cel considerat a fi părintele Singaporelui renăscut, care a cucerit insula nu prin forța armelor ci cumpărând-o în anul 1819 cu 6000 de lire. El doar a schițat începutul dezvoltării, de restul ocupându-se alții mai târziu, dintre aceștia ieșind în evidență, mai aproape de zilele noastre, chinezul Lee Kuan Yeu.

La plecarea din Singapore motonava va naviga prin strâmtoarea Malacca, lungă de 800 de km, strâmtoare care desparte peninsula Malacca de întinsa insulă a Sumatrei. În Oceanul Indian, cu valuri de forță 5-6, un marinar se accidentează în timp ce vopsește castelul vaporului, alegându-se cu două fracturi, dar și cu o poreclă, aceea de Gică-ghips. Este primul pacient cu probleme serioase pe care îl va avea doctorul. Motonava își va urma ruta stabilită, cu destinația estimativă (ETA) Rotterdam. Vor mai avea de trecut în Oceanul Indian prin Strâmtoarea celor opt grade, aflată între insulele Laccadive și Arhipelagul Maldive, numită așa pentru că se află la opt grade latitudine nordică. Aici doctorul, aflat în comandă, dublând cartul de serviciu în mod benevol, surprinde răsăritul astrului zilei: „un soare de un roșu metal topit, parcă coborât de pe steagul Japoniei. Încet-încet, în prova, apare o dungă de apă înscânteiată, din care, puncte negre, țâșnesc în evantai pești zburători, luminați prin contrast de irizarea violent aurie a apei”. Să tot navigi când întâlnești asemenea priveliști! Din păcate, există și reversul medaliei. Defecțiuni la navă sunt destule, dar ETA trebuie respectată. Se vor face eforturi supraomenești pentru a ajunge la timp, chiar dacă nava a fost oprită în plin ocean pentru depistarea unei țevi sparte care inundă motorul cu ulei. Voiajul va continua după înlocuirea conductei buclucașe, navigând la 20 km distanță față de țărmul periculoasei Somalii, pentru a ajunge în Golful Aden. De aici, prin strâmtoarea Bab el Mandeb (Bab al Mandab), Marea Roșie („O mare

stranie, o crăpătură între două continente” notează autorul) și canalul Suez, vor ajunge în Mediterana. Cu nava încărcată, în ruta spre Gibraltar, pe o mare montată destul de urât, vor trece pe lângă insula italiană Pantelleria, mai apropiată de coasta tunisiană, decât de cea a Siciliei. Inițial, pe când se aflau în Marea Roșie, li se comunicase viitoarea destinație, după Rotterdam. Urmau să încarce grâu, peste Atlantic, în Argentina. Aproximându-se de Peninsula Iberică și botezând-o „peninsula cheală”, doctorul ne trimite în epoca marilor descoperiri geografice. Atunci se tăiaseră majoritatea pădurilor. Era nevoie de lemn mult pentru construirea nenumăratelor corăbii ale celor două coroane regale, spaniolă și portugheză. Urmează o descriere a celebrei strămtori a Gibraltarului, Coloanele lui Hercule, cum era numită în antichitate, pigmentată de autor cu opinii tranșante: „Rămasă singura poziție engleză la gura Mediteranei, Gibraltarul a fost mereu întărit. Numai că nu prea mai are ce păzi. Coloniile engleze din Extremul Orient și India au fost pierdute. Canalul Suez, de asemenea. Anglia a câștigat războiul, dar a pierdut imperiul.”

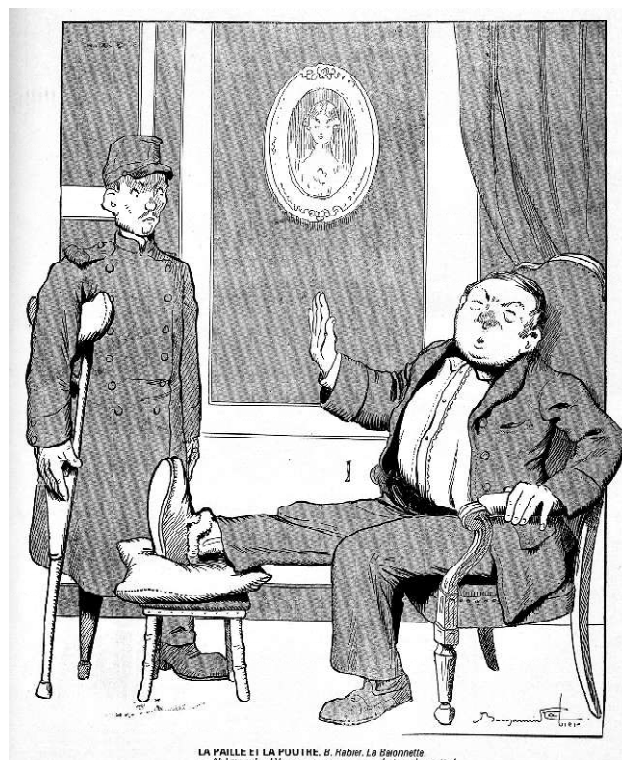
Trecând prin Gibraltar în ocean, navigând spre nord pe lângă coastele îndepărtate ale Portugaliei, autorul ne invită să deschidem puțin paginile istoriei extraordinare a acestei mici țări, denumită și „balconul Europei”. Dacă vă uitați pe hartă la perimetrul aproximativ dreptunghiular al granițelor statului lusitan, îl puteți compara lesne cu un balcon de tip loggie, încorporat în teritoriul preponderent spaniol al Peninsulei Iberice. Scriitorul nu uită să-l amintească pe Henric Navigatorul (1394-1460), cel care a revoluționat construcția navelor și în timpul căruia, la Sagres, în Portugalia, s-a inventat carabela, corabia care va reuși să navigheze cu vântul în față. A fost nobilul care a reinventat arta navigației, organizând multe expediții spre sud, în căutarea și găsirea unui alt drum spre India. A înființat o renumită școală de marină, în care aveau să fie pregătiți viitorii mari navigatori și descoperitori ai teritoriilor de peste oceane, Portugalia reușind atunci să devină stăpâna mărilor, cu flota cea mai puternică din lume.

Motonava Callatis își continuă voiajul spre miazănoapte lăsând în urmă capul Finisterre, situat pe coasta atlantică a Galiciei, traversând apoi golful Biscaya, până la Rotterdam. Aici are loc un al doilea accident de muncă, Iulică marinarul fiind lovit la cap de un bulon deșurubat, uitat la o macara glisantă a bordului, în timpul unei reparații făcute de electricieni. Nava va fi acostată în port, pe brațul Maas. Pentru a ajunge în orașul Rotterdam marinarii au nevoie de trei mijloace de călătorie: taxi, ferryboat și tren. Destul de costisitor, dar doctorul nu ratează vizitarea importantului oraș olandez. Admiră arhitectura caselor,

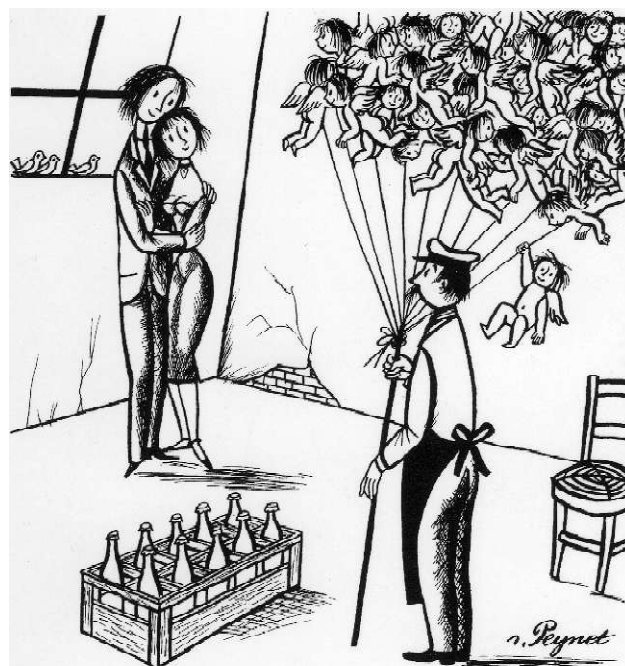
cu geamuri mari și fără perdele, în spatele cărora olandezii trăiesc lipsiți de trac, precum actorii pe o scenă.

Făcând câteva reflecții amare despre soarta marinarului român, înainte și după '89, cât și despre dispariția flotei românești, autorul ne dezvăluie câteva amănunte legate de înstrăinarea navelor noastre, luând ca exemplu cargoul Gorgova, o motonavă de 7800 tdw. Îmi cer scuze, dar privitor la această navă am să fac o mică digresiune. Gorgova era, pe timpul vechiului regim, unul din vapoarele Navlomarului, o societate a statului cu interese comerciale care se împleteau strâns cu cele ale Securității. Dar asta nu era treaba noastră. Pe toți, care știam despre ce era vorba, ne fascina culoarea bordului acelor nave nu pentru că era aceeași cu a steagului partidului, ci din cu totul alte motive. Comandanții cargourilor roșii erau renumiți pentru filotimia lor. Fondurile de protocol de care dispuneau păreau nelimitate. Oricine ar fi venit la bord nu pleca cu mâna goală. Prin anii '80, într-un început de iarnă, în condiții de ape foarte scăzute, am pilotat motonava Gorgova de la Galați, până la Mila 44, unde am ancorat-o. Peripețiile acestui scurt voiaj au fost de pomină. Nava era încărcată full cu cherestea, cu o havalea de peste 4 m înălțime. Era înclinată într-un bord la opt grade și avea pescajul de douăzeci și două de picioare și jumătate. Cota maximă la trecerile cu apă mică era de douăzeci și trei de picioare, niciun centimetru mai mult. Pe scurt, pe timpul voiajului, care a durat neașteptat de mult, am avut nu mai puțin de cinci probleme cu nava, din care cea mai gravă a fost un blackout făcut imediat după Cotul Pisicii. Nu vreau să detaliez modul în care, împreună cu comandantul, am reușit să ajungem la destinație, dar vă asigur că a fost una din situațiile limită, din care am reușit să ies cu fruntea sus și de care sunt mândru. Fără sânge rece și hotărârea de a ști imediat ce să faci când ești în pericol, nu poți să fii la comanda unei nave. Există, în acest sens, un caz celebru al scufundării unei nave din marina civilă românească, soldat cu sute de victime. Nici astăzi nu se recunoaște vina celui care a avut pe mână soarta acelor oameni. Slab pregătit profesional, în opinia mea, a luat cea mai proastă decizie înainte de producerea catastrofei. Revenind la motonava Gorgova, comandantul Gică Apostu, mi-a făcut, la încheierea voiajului, o surpriză demnă de renumele unei asemenea nave. Nu m-a lăsat să cobor pe scara de pilot până n-am luat sacoșa cu cele două cartoane de Kent și patru kg de cafea boabe pe care mi-o pregătise, fără să-i spun eu nimic. Era pe vremea când și o pungă de o sută de grame de cafea ți se părea a fi aur curat. Să-i dea Dumnezeu sănătate, dacă mai trăiește! A fost un boier!

(va urma)

LA PAILLE ET LA POUTRE. B. Rabier. La Baionnette.
- Ah! mon cher! Vous ne savez pas ce que c'est que la goutte!

Peynet.
- Trois douzaine d'amours et dix bouteilles d'eau fraiche, ca vous suffira pour la semaine?

Nicolae Mantu, colaborator la Moftul român

Corneliu STOICA

Reluându-și activitatea gazetărească întreruptă în 1889, I.L. Caragiale scotea de sub tipar la 24 ianuarie 1893 primul număr al revistei „Moftul român”, publicație cu caracter satiric și literar ce va apărea până la 23 iunie 1893, iar mai apoi, într-o a doua serie, între 1 aprilie - 18 noiembrie 1901. Seria a III-a a cunoscut doar un singur număr, acela din 12 mai 1902. Frecvența apariției revistei a fost de două ori pe săptămână, în paginile ei publicând alături de I. L. Caragiale (director) și Anton Bacalbașa (prim-redactor), Alceu Urechia, George Ranetti, Al. Cazaban, Emil Gârleanu, D. Teleor, I. Petrovici, I. Al. Brătescu-Voinești etc. Dacă în prima serie revista a fost ilustrată îndeosebi de caricaturistul Constantin Jiquidi, în seria a doua și a treia desenele satirice și caricaturile aparțin cu precădere pictorului gălățean Nicolae Mantu (C. Jiquidi încetase din viață în 1899, ros de ftizie), artist care după absolvirea Școlii de Belle-Arte din București (1894) a desfășurat timp de mai mulți ani o bogată activitate de grafician satiric în paginile mai multor publicații din capitală („Adevărul”, „Belgia Orientului”, „Moș Teacă”, „Patriotul”, „Tămâia”, „Nea Ghiță”, „Țivil-Cazon”, „Dimineța”,

„Zeflemeaua”, „Furnica”).

Urmând linia revistei și în ton cu materialele publicate, Mantu, înzestrat cu un excepțional simț al observației, înfierează în lucrările sale de grafică publicistică din paginile revistei pe politicienii vremii, satirizează monarhia, șfichiuieste cu incisivă ironie demagogia patriotardă, cosmopolitismul, veleitarismul gazetarilor, ambițiile nejustificate. În același timp el își manifestă compasiunea pentru oamenii simpli, este atent la suferințele ostașilor din armată, evidențiază sărăcia și lipsurile în care se zbăteau truditarii ogoarelor.

Dintre politicienii timpului, unul care revine în multe dintre desenele sale satirice din paginile „Moftului român” este Dimitrie A. Sturdza, conu Mitiță, cum i se spunea celui care deținea șefia Partidului Național Liberal încă din 1892. Dacă acesta este cunoscut ca om de cultură cu merite deosebite, fiind membru al Academiei Române din 15 septembrie 1871 la secția istorică, între 1882-1884 îndeplinind funcția de președinte al înaltului for științific, iar mai târziu pe cea de secretar general, în politică a avut multe nereușite, persoana sa aflându-se în centrul hazului revistelor umoristice ale vremii. Se spune chiar că el a fost acela care a introdus obiceiul de a săruta mâna suveranului, fiind foarte loial regelui Carol I și instituției monarhice constituționale.

De altfel, D. A. Sturdza, în 1891, când Caragiale a candidat la premiul „Ion Heliade Rădulescu” pentru comediile sale (care nu i s-a acordat), s-a situat pe aceeași poziție cu B. P. Hasdeu. Acesta din urmă, în raportul prezentat în adunarea generală a Academiei Române, îl acuza pe marele dramaturg de tendințe antinaționaliste, afirmând că el „scoate din societatea românească numai tipuri imorale”. Reproșându-i aceeași lipsă a unui fundament moral, D. A. Sturdza spunea: „Dl. Caragiale să învețe să respecte națiunea sa, iar nu să-și bată joc de ea. Academia trebuie să încurajeze tot ce ea poate să înalțe poporul român, iar nu ce-l prezintă într-un mod nereal, ceea ce poate contribui la corupțiunea lui” (Cristina Maria Frumos – „Care au fost detractorii lui Caragiale?”, în *Cronica, Iași, Anul XXXVIII – 1526, nr. 2, februarie 2003, p.3*).

În „Mitiță Sturdza călcând obosit peste trupurile redușilor și suprimaților” (Nr. 2/1901) Nicolae Mantu surprinde o imagine profund dramatică. Titlul, destul de semnificativ, este susținut de un desen simplu, prin care artistul conturează chipul dizgrațios al liderului liberal, cu un ochi mai mare și altul mai mic, înfățișat călare pe o gloabă de cal, cu sabia în mâna stângă, în contrast cu siluetele prăbușite ale celor ce și-au pierdut

rostul. În „Incidentul Sturdza - Danieleanu” (Nr. 11/1901), domnul decan al baroului Capitalei îi „administrează un duș rece ministrului de externe”. Alte lucrări se intitulează „Domnul Sturdza filozofează în mijlocul armoniei din partidul liberal”(Nr. 30/1901), „Un vis oribil” (Nr. 30/1901), „Cel mai sigur echilibru pentru un guvern național-liberal”(Nr. 28/1901), „Marea cursă cu obstacol unde toți se prăbușesc”(Nr. 8/1901). În această din urmă compoziție, obstacolul îl constituie „echilibrul bugetar”, o temă care de altfel și astăzi este de mare actualitate. Obediența liberalilor și comportamentul supus, „călugăresc” al membrilor marcanți ai acestui partid față de liderul lor, cunoscut în epocă ca un om cu înfățișare severă, distantă, ambițios în politică și chiar vanitos, fac obiectul lucrării „Mănăstirea liberală”(Nr. 4/1901), în timp ce neînțelegerile din sânul partidului de opoziție, conservator, sunt ridiculizate în „Balamucul conservator”(Nr. 4/1901) și „Speranțe conservatoare”(Nr.5/1901). „Mănăstirea liberală” este poate și o aluzie la atitudinea sa exagerat religioasă a lui D.A. Sturdza, care-și începea fiecare dimineață citind câte un pasaj din Biblia ce stătea zi și noapte lângă patul său. În alte lucrări, liderul liberal apare în ipostaza de lustragiu („Odinioară o mână spăla pe alta; azi, amândouă șterg ghetele”, Nr. 9, 27 mai 1901) sau este ridiculizat ca ministru de război („Domnul Ministru de Război plecând la manevrele de toamnă”, nr. 26, 23 septembrie 1901).

Antidinasticul I. L. Caragiale, care își exercitase

verva satirică la adresa monarhului și a familiei regale în „Ghimpele” și „Claponul”, se manifestă și-n paginile „Moftului român”. Nicolae Mantu nu face excepție. Într-o lucrare ce poartă titlul „Țara lui Hübsch” (Nr. 10, 3 iunie 1901), regele este prezentat deasupra unui soclu, având în partea stângă, drept simbol, dreptatea legată la ochi, iar în dreapta, un personaj monstruos, cu un rânjec sardonice, sugrumând cu satisfacție o femeie firavă, neputincioasă și lipsită de apărare, personificare grafică a țării. În alt desen satiric, „De 10 Mai” (Nr. 1/1902), Mitiță Sturdza, călare pe cal, îmbrăcat în uniformă militară, se adresează disprețuitor țăranilor veniți să-și exprime nemulțumirea cu prilejul paradei organizate în cinstea monarhului: „În lături, sărăcie, să treacă paradia!”

Aglomerarea din trenuri, nesiguranța și condițiile grele în care se circula pe calea ferată nu scapă ochiului caricaturistului Mantu. În lucrarea „În trenul de plăcere București-Sinaia” (Nr. 13/1901), compoziție inspirată după „Compartimentul de clasa a III-a” a lui Honoré Daumier, artistul înfățișează interiorul unui vagon de clasa a III-a pe peretele căruia, la intrare, stă scris 37 de locuri, dar în care domnește o zăpușeală și o înghesuială de nedescris. Printre personajele caricaturii se află și I. L. Caragiale. Mergea probabil să-și vadă soția și pe cei doi copii, Luki și Țușchi (Luca și Ecaterina), pe care nu-i plăcea să-i țină în timpul verii în București. Scriitorul este surprins în prim-plan, în dreapta, între două persoane de sex opus, foarte corpolente, care aproape că-l sufocă. Într-o altă lucrare, „Siguranța pe C.F.R.” (Nr. 25/1901), la întrebarea unui călător „Domnule, eu iau bilete, dar îmi garantezi că nu deraiază trenul?”, casierul îi răspunde: „Ma parol, d’honneur, domnule, conduce domnul ministru Ionel”.

Nici lumea presei nu scapă ochiului ager al caricaturistului. Disperarea reporterului Caracudi că nu găsește nici o știre de senzație pentru ziar îl conduce la luarea deciziei de a-și înscena propria moarte prin spânzurare. Confrății și simpatizanții aleargă și-i taie funia, rămânând ca el să relateze în ziarul de a doua zi

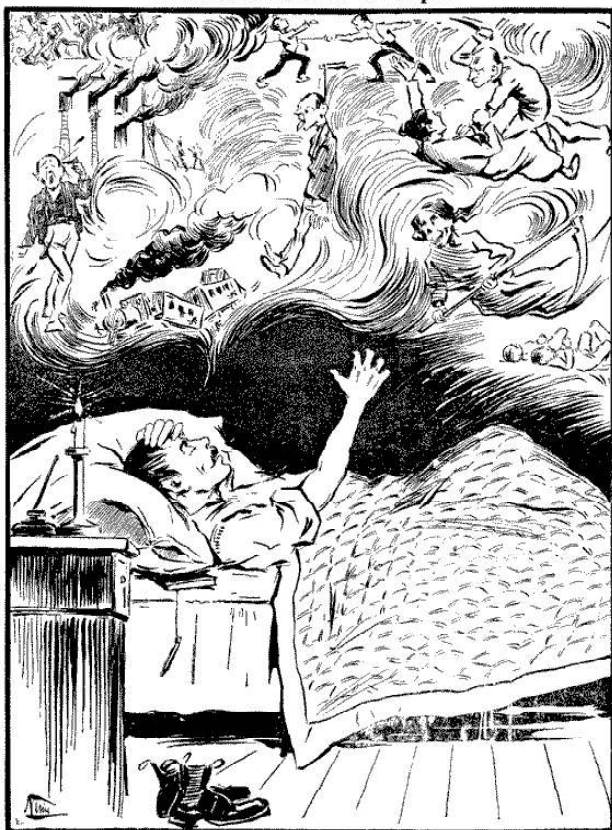

BUCUREȘTI-SINAIA

despre senzaționala-i sinucidere („O sinucidere senzațională”, Nr. 18/1901). Un alt reporter, tot gândind la ce o să scrie, adoarme visând scene de groază: deraieri de trenuri, incendii, dueluri, violuri, bărbați spânzurați, moartea năpustindu-se cu coasa asupra sa („Frumosul vis dintr-o noapte de vară al unui reporter român”, Nr. 15/1901).

Cum Caragiale l-a ironizat în dese rânduri și nu l-a putut suporta pe Alexandru Macedonski pentru aroganța sa, pentru tendințele moderniste manifestate în poezie (el introdusese în „Moftul român” rubrica „Parnasul Român” în care antologa poezii simboliste, cu preponderență din producția acestuia), N. Mantu, în ton cu directorul revistei, publică un

Frumosul vis dintr-o noapte

al unui reporter român

portret-caricatură intitulat „Poetul simbolist improvizând pe harfa lui măiastră o odă macabră”, înfățișând un personaj cu un trup scheletic, încovoiat, cu un cilindru pe cap, alături de colecția revistei „Literaturul” și cu un clondir (Nr. 37/1893). Alte caricaturi publicate în seria a doua vizează justiția („Tribunalul din Chișinău”, Nr. 21/1901), așa-zisa „lume bună” a Bucureștiului („Seara în capitală - Promenadă sentimentală”, Nr. 19/1901; „La grădină”, Nr. 19/1901; „După dejun”, Nr. 22/1901; „La vitrină”, Nr. 23/1901)), iubirile cumpărate pe bani („Revenind din Franzesbad”, Nr. 21/1901), atmosfera penitenciarului („La Văcărești”, Nr. 31/1901), aspecte ale capitalei („Cișmigiul - singurul loc de petreceri convenabile pentru bucureșteni”, Nr. 12/

1901; „Petreceri populare - La Dulapul Regal”, Nr. 3/1901; „La lumină toată lumea este mulțumită”, Nr. 7/1901).

Atacând cele mai diverse straturi ale societății, Mantu se apropie din acest punct de vedere de Caragiale, care l-a prețuit și de a cărui prietenie s-a bucurat. Numai că unul opera cu mijloacele umorului zdrobitor oferit de cuvânt, iar celălalt cu mijloacele graficii. Ca și Caragiale, Mantu manifestă simpatie pentru țărani și oamenii simpli, ia apărarea celor flămânzi și neajutorați, lipsiți de drepturile cele mai elementare. El se apleacă asupra lor cu compasiune și înțelegere. În lucrarea „Solicitudine pentru țărănișime” (Nr. 14/1901), în prim-plan apare un țăran desculț, cu hainele rupte, în fața căruia stă o femeie cu un copil în brațe și alți doi în dreapta sa, în picioare. Interiorul casei dezvăluie o sărăcie lucie. La întrebarea femeii „Adus-ai mălai, bărbate? că leșinații ăștia de copii nu mai pot de foame”, acesta îi răspunde, arătându-i medaliile de pe piept: „Ce mălai, bre, muiere! Uite mai bine coala și te bucură! Uite ce dicorații mi-a dat alde dom' Kalindroi!” Sărăcia lucie, lipsa unui prânz cât de cât satisfăcător măcar într-o zi de mare sărbătoare, sunt exprimate și-n compoziția „Paștele unui familist suprimat prin noul buget” (nr. 1, 1 aprilie 1901).

Starea ostașilor din armată, mizeria în care ei se zbăteau sunt surprinse în compoziția „În concediu” (Nr. 23/1901), ce prezintă un oștean îmbrăcat într-o uniformă demnă de plâns. Întrebat de soție de ce este așa de „hărtănit”, bărbatul îi răspunde: „Asta-i uniformă după bugetul cel nou, Mitrano”.

Ceea ce se remarcă din punct de vedere artistic la grafica satirică publicată de Mantu în paginile „Moftului român” este că ea, mai ales în lucrările din seria a doua a publicației, apare mai elaborată, compozițiile au claritate, precizie, concizie, incisivitate. Mijloacele folosite nu privesc atât deformările și exagerările formelor, schimbarea raporturilor dintre părțile trupului personajelor, cât mai ales preocuparea pentru surprinderea specificului unor tipologii, pătrunderea în psihologia personajelor, găsirea acelor elemente plastice care să contureze cât mai sugestiv cadrul de desfășurare a acțiunii. Chiar și fără legendele sau textele ce le însoțesc, ele se susțin singure. Linia este mai tăioasă și valorată, desenul este mai viguros, ceea ce reprezintă un pas înainte pentru perioada când el, la München, va veni în contact cu grafica satirică a lui Lascăr Vorel sau a unor desenatori ca Bruno Paul, Thomas Theodor Heine și Olaf Gulbransson care colaborau la revistele satirice „Simplizissimus” și „Jugend”. De altfel și semnătura lui Mantu va fi întâlnită în anii cât a studiat în capitala Bavariei în revista „Der Komet”, după cum va fi întâlnită și în paginile unor publicații din țară la care colaborase până la plecarea la München.

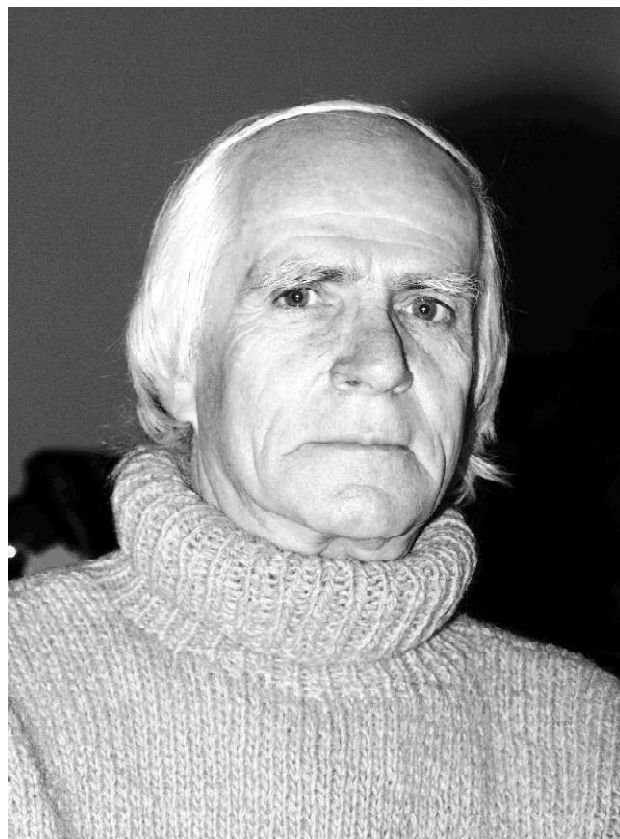
Silviu Catargiu

Un sculptor al formelor sintetice

Corneliu STOICA

Sculptorul Silviu Catargiu (n. 8 ianuarie 1939, Capul Codrului, județul Suceava), a ajuns în Galați, unde s-a și stabilit definitiv, în 1965, adică imediat după ce a absolvit Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca, clasa profesorului Romulus Ladea. A ajuns prin repartitie guvernamentală, fiind repartizat ca profesor la Liceul de Muzică și Arte Plastice, astăzi Colegiul Național de Artă „Dimitrie Cuclin”. Un timp a funcționat ca profesor de Educație Plastică și la Școala Generală nr. 29 „Sfânta Ana”. O perioadă de câțiva ani a fost și inspector la Comitetul de Cultură și Artă al județului Galați. A participat la toate expozițiile Filialei Galați a U.A.P. R., la manifestările interjudețene și la cele cu caracter național, precum și la Taberele naționale de sculptură de la Măgura Buzăului (1972) și Galați (1976, 1977, 1991). Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România din 1968, în perioada 1974 - 1990 a condus Filiala Galați a U.A.P.R. în calitate de președinte al acesteia.

Răsfoind articolele scrise despre el de-a lungul timpului, am reîntâlnit o confesiune pe care artistul o făcea, în 1973, revistei „Arta” (nr. 3): „Muncesc însuflețit de o singură speranță, că într-o zi dalta mea va scoate din inima pietrei o fărâmă din visul pe care strămoșii l-au prins, întreg, în arcuirile Voronețului”. Sculptorul era atunci în floarea tinereții, avea 34 de ani. Erau formulate sintetic aici crezul unui artist lucid și aspirațiile sale către o artă care să fie la înălțimea tradițiilor sculpturii și românești, care să-l reprezinte și să fie în stare să înfrunte devorațiunile timpului. În virtutea acestui crez, Silviu Catargiu a lucrat în permanență, nu a făcut compromisuri, și-a articulat

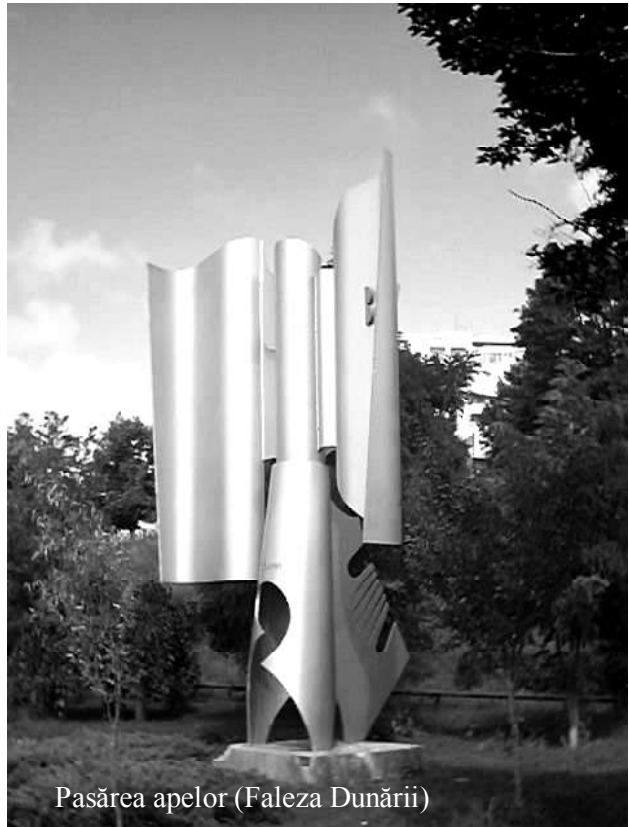
creația la tendințele moderne pe care le-a deschis sculptura lui Constantin Brâncuși, redescoperirea sculpturii populare în lemn și în spiritul cărora au evoluat artiști ca George Apostu, Gheorghe Iliescu-Călinești, Constantin Popovici, Victor Roman, Nicăpetre, Ovidiu Maitec, Napoleon Tiron etc. Lucrări ale sale de artă monumentală înobilează astăzi spațiul din Tabăra de creație de la Măgura Buzăului („Aurora”), de pe Faleză Inferioară a Dunării gălățene („Pasărea apelor”, „Chemarea zborului”), de pe strada Brăilei („In memoriam”), de la Muzeul de Artă Vizuală („Icar”), din centrul civic al comunei Cuca („Bustul domnitorului Petru Rareș”), din parcul satului „Vasile Alecsandri”, comuna Braniștea („Bustul poetului Vasile Alecsandri”), din Lunca Vița-Tulcea („Reculegere”), din Brăila („Rugăciune”) sau din Focșani („Bachus”). Pentru municipiul Tecuci a realizat bustul pictorului Gheorghe Petrașcu, aflat în colecția Muzeului de Istorie „Teodor Cincu”. Alte atâtea sculpturi concepute pentru interior (ronde-bosse-uri, basoreliefuluri și reliefuluri, lucrări de metaloplastie) se află în numeroase colecții de stat

Muzica (lemn)

și private din țară (Galați, Brăila, Buzău, Tecuci, Focșani, Iași, Cluj-Napoca, București) și din străinătate (Polonia, Grecia, Franța, Germania, Belgia, Canada, S. U. A.). Pentru proiectul de monument „In memoriam” a primit în 1991 premiul „Hiperion”, în 2004, Președinția României l-a distins cu Meritul Cultural, clasa I, Categoria C – „Artele plastice”, iar în 2007 a fost onorat cu Premiul revistei „Porto-Franco” pentru întreaga sa activitate.

Privită din perspectiva anilor care au trecut de la debutul său expozițional din 1965, statuara lui Silviu Catargiu a evoluat și s-a împlinit organic în timp, rămânând în zonele unui lirism de foarte bună substanță, care-și are sorgintea în însăși structura sufletească a artistului. Catargiu nu s-a lansat în experimente sterile, a pătruns creația marilor maeștri ai artei românești și universale, și-a însușit vocabularul sculpturii moderne, promovând o estetică a lucrurilor în sine, în deplină consonanță cu materialul și ceea ce se poate obține din acesta. Afișând de la începutul carierei sale un discurs plastic bazat pe pătrunderea sensurilor majore ale existenței umane, ale materializării în lemn, marmură, piatră sau metal a unor teme permanente ale artei („germinația”, „zborul”, „geneza”, „devenirea” ș.a.), dar și a altora ce țin de realitatea noastră istorică sau socială, artistul a cucerit de la primele sale prezențe în expoziții. A optat pentru forme sintetice, pure, realizând lucrări deschise la nivelul limbajului. A manifestat întotdeauna un interes deosebit pentru

Pasărea apelor (Faleza Dunării)

Aurora, Măgura Buzăului

șlefuirea sau polisarea sculpturilor și a înțeles că arta nu este numai reflectare, ci și expresie și invenție stilistică. Catargiu a știut să-și adecveze tehnica materialului sculptural și calitățile acestuia la conținutul pe care l-a dorit să-l comunice. Majoritatea lucrărilor sale sunt metafore plastice, simboluri ale unor proiecții mentale de natură să semnifice originea și rostul nostru pe aceste meleaguri, destinul omului în univers, aspirația spre apollinic, desprinderea de teluric, celebrarea perenității frumosului („Izvorul”, „Ascensiune”, „Vârsta Dunării”, „Troia”, „Geneza”, „Victorie”, „Bucovina”, „Floarea soarelui”, „Orgă și fluviu”, „Descătușare”, „Sensul jertfei”, „Leda”, „Orgă și fluviu”, „Icar”, „Prometeu” etc.). Într-o serie de sculpturi în lemn, Silviu Catargiu recurge la stilizarea de factură populară, evitând însă citatul folcloric („Mireasă”, „Baladă”, „Fată cu floare”, „Muzica”, „Întâmpinare”). În alegorii ca „Învingătorul”, „Sensul jertfei”, „Leda”, „Chemarea zborului” linia este suplă, elegantă, epurată de detalii, formele și volumele sunt înscrise într-o ritmică dinamică. Într-o serie de alte lucrări, aparținând ciclurilor „Aurora”, „Noaptea”, „Crepuscul”, autorul recurge la o tratare mai savantă, transpunerii metaforice a ideilor asociindu-i-se preocuparea mai insistentă pentru ambiental, pentru găsirea unor corespondențe plastice care să integreze opera în spațiul și urbanistica contemporană. Și în lucrările de artă monumentală Silviu Catargiu cultivă

(continuare în pagina 45)

DICTIONAR ARTIȘTI PLASTICI GĂLĂȚENI 103

Corneliu STOICA

RĂCHIȚEANU, Carmen Cecilia – sculptor, critic și istoric de artă (n. 18 noiembrie 1918, în comuna Brăhășești, județul Galați – m. 2004, București). Soră a celebrei actrițe Irina Răchițeanu-Șirianu. A absolvit Colegiul Național „Gheorghe Munteanu-Murgoci” din Brăila și Academia de Arte Frumoase din București, promoția 1943, unde a studiat cu profesorii Oscar Han, Eustațiu Stoenescu și Cecilia Cuțescu-Storck. Între 1947-1950 a urmat și Institutul de Arhivistică, Biblioteconomie și Muzeografie. A lucrat ca lector la Institutul de Artă Dramatică și Cinematografie (1950-1958), Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” (1951-1958), muzeograf la Muzeul Național de Artă din București (1948-1950 și 1965-1976) și istoric principal, șef de colectiv la Direcția Patrimoniului Cultural Național București (1976-1977). Între anii 1976-1980 a fost angajată ca istoric de artă la Direcția Patrimoniului Cultural Național și a Monumentelor Istorice pentru „Proiectul de reamenajare a interioarelor Castelului Peleş din Sinaia”. Din mai 1948 a fost membră a Sindicatului Artelor Frumoase. Ca artistă a debutat în 1945 la expoziția Societății „Tinerimea artistică”. Ulterior, a participat la expoziția „Flacăra” (1948), la Anualele de stat din 1948, 1949, 1953, 1955, 1956, la expoziția comemorativă „1907” (1957), la manifestări de grup organizate la Tulcea (1947) și Bacău (1958), la mai multe expoziții cu caracter interregional (1956-1964). În 1957 și-a deschis o expoziție personală la București. Pe lângă sculptură, Carmen Răchițeanu a desfășurat și o bogată activitate publicistică. A colaborat cu articole și cronici plastice la revistele „Arta plastică” și „Contemporanul”. A publicat micromonografiile „Dimitrie Paciurea”

portret de Marta Antonescu

(ESPLA, 1957), „Dem. Iordache” (Editura Meridiane, 1968), Catalog – Expoziția Costache Agafiței, Iași (1966), albumul „Muzeul Peleş” (1969 și 1974, în colaborare cu Virginia Cristu și Dan Popa), Catalogul picturii din Țările de Jos în Muzeul de Artă al R.S.R. (1976); Pictura universală în Muzeul de Artă al R.S.R. Pictura Flamandă. Școala franceză (1975), Catalogul expoziției flamando-olandeze. Muzeul de Artă al R.S.R. (1981).

Ca sculptor a realizat portrete și compoziții cu tematică socială și istorică, evocând într-o viziune realistă, cu accente romantice, momente și personalități ale istoriei și culturii naționale sau figuri

contemporane („Constantin D. Rosenthal”, „Moș Ion Roată”, „Vasile Roaită”, „Sică Alexandrescu”, „Lucia Demetriade-Bălăcescu”, „Portret de fetiță”, „Filatoare” etc.). Lucrări ale sale se află în colecțiile Muzeului Național de Artă din București, ca și în cele ale muzeelor din Tulcea, Bacău, Iași, Râmnicu-Sărat, Galați.

Tors de femeie, piatră

Bibl.: Octavian Barbosa, *Dicționarul artiștilor români contemporani*, Editura Meridiane, București, 1976; Toader Buculei, *Prezențe brăilene în spiritualitatea românească*, Editura „Libertatea S.A.”, Brăila, 1993; Mircea Deac, *Sculptura în România, secolele XIX-XX*, Editura Medra, 2005; Petre Oprea, *Artiști participanți la expozițiile Societății Tinerimii Artistice (1902-1947)*, Editura Maiko, București, 2006; Valentin Ciucă, *Dicționarul ilustrat al artelor frumoase din Moldova 1800-2010*, Editura Art XXI, Iași, 2011; Corneliu Stoica, *Dicționarul artiștilor plastici gălățeni*, Editura Axis Libri, Galați, 2013.

SILVIU CATARGIU

(*urmare din pagina 43*)

aceleași metafore plastice sugestive, capabile să exprime idei profunde, originale, într-o tratare sculpturală ce-l individualizează pe artist. Materialele în care sunt realizate aceste sculpturi, deși sunt diferite (fier, oțel inoxidabil, bronz, piatră, marmură), se dovedesc credincioase temperamentului liric al artistului, mai bine zis el știe să le înnobileze, să le facă purtătoarele unui mesaj pornit din adâncul forumului său lăuntric.

Deși timpul și duritatea muncii de sculptor și-au lăsat amprente pe chipul și trupul său (Brâncuși considera că meseria de sculptor este cea mai grea), Silviu Catargiu, ajuns la vârsta senectuții, poate încă fi întâlnit zilnic în atelierul său de creație din strada Mircea cel Bătrân nr. 5, lucrând cu aceeași pasiune și răbdare, plâsmuind așa cum știe mai bine, acum mai ales în lemn, imagini care să-l reprezinte și să-i încânte pe iubitorii frumosului artistic.

Silviu Catargiu - Prometeu

Orb pe mare

IONEL NECULA

Iată un scriitor de care m-am apropiat greu, deși îl cunosc de multă vreme, îl țin în grații receptive de mulți ani și mă bucur ori de câte ori am ocazia unei întâlniri, *față către față*. Este, orice s-ar spune, un scriitor cu o bogată carte de vizită, iar faptul că maniera sa de a face poezie nu concordă exact cu opțiunile mele nu-i diminuează cu nimic recunoașterea de care se bucură printre confracți. Spirit activ, catalitic și cu o retorică sprintară, Florin Dochia rămâne un reper în viața spirituală a Câmpinei și multă lume, din spațiul prahovean, dar și din alte arealuri spirituale, își orientează isprăvile lirice după uzanțele optimizate de el. Deși pretinde că navighează *orb pe mare*, știe bine unde se găsește Antaresul și-l indică generos și celor cu pupilele larg deschise.

Noul său volum de versuri, **Orb pe mare** (Editura PIM, Iași, 2014), cu 10 desene semnate de Lidia Nicolaie, este altceva. Poemele care alcătuiesc florilegiul **Orb pe**

mare, numerotate de autor de la 1 la 50, explorează o realitate nu neapărat nouă, dar oricum, diferită de ceea ce ne oferise în lucrările sale anterioare. Autorul scoțosește prin tectonica subiectivă și concede să dea seama de ceea ce întâlnește aici. La loc de cinste este ținut sentimentul de dragoste, transfigurat de autor într-o lirică rafinată, cu imagini proaspete, surprinzătoare și de mare efect. *Pielea ta ca o rugăciune la poarta infernului,/ sânul tău ca botul iedului pierdut de/ înțeleptul solomon în pustie,/ ochii tăi ca mările sudului în furtuni,/ inima ta – iepure adormit în tufişuri,/ dezmiardând întrupat – mâinile tale albe./ - iată cum te-am închipuit din cioburile/ unei oglinzi pe care o voi sparge curând/ când soarele visului meu va apune. (6).*

Cum să nu-l apreciez? Cu sagacitatea sa

profilactică și senină Florin Dochia și-a câștigat deja un număr mare de fani, care-l caută, îi caută cărțile și-l citesc cu încântare. Și-a format deja un stil, care-l individualizează printre confracți.

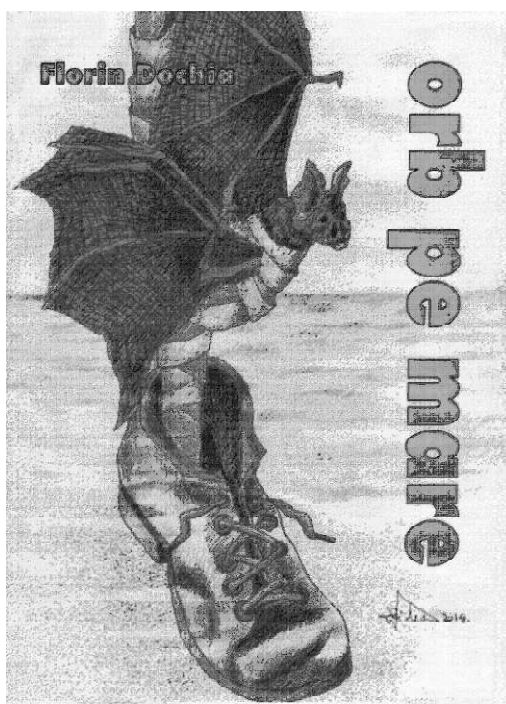
Ceea ce surprinde în poezia lui Florin Dochia este capacitatea de fantaziere, dispoziția pentru fabulos, de unde și diversitatea mijloacelor imagistice antrenate în

actul liric. *Stă prințesa în gura peșterii/ și transformă zgura în pepite.../ este o alchimie de care se face responsabilă...// îi ard șoldurile și topesc aurul,/ voaluri de mătase sunt luate de vânt,/ pielea ei borangic de cuvânt/ mă învăluie sfânt - / ea este viața, eu sunt faurul (21)*

Volumul se încheie cu o addenda în care figurează lungul poem **De-ar fi să fugi cu mine**, - un adevărat imn adus iubirii sincere, desfoliate și mandolinare. Florin Dochia este, dincolo de aparențe, un sentimental, iar pasiunile sale sunt așa de năvalnice și decomplexate, că reclamă o

proiecție cosmică pentru o deplină împlinire. *De-ar fi să fugi cu mine, să ardem împreună,/ să ne simțim ca într-un miez de stea,/ vom deveni cenuși și abia/ apoi lăsa-vom să ne descompună/ lumina trupurilor și să ne redea/ izvorului din care magic bea/ nectar un înger auriu; furtună/ ar fi apoi și-nchiși în fulger vom cădea (de-ar fi).*

Mă opresc aici, deși ar mai fi destule de spus despre lirismul lui Florin Dochia. Un lucru e sigur: noul său volum dovedește o apetență sporitoare pentru inserția sa în universul liricii contemporane și o maturitate de creație care-l situează printre poeții de referință din literatura noastră contemporană. Îi mulțumesc pentru acest dar neașteptat, îl recomand cu căldură tuturor celor doritori de poezie bună și-i promit să-l țin în grații receptive în continuare.

Căminul de altădată

EDA s-a uitat în jos. Soarele asfințea deasupra văii și colora întreg câmpul, la fel și dealurile molcome și verzi.

Micuțul sat din apropiere era deja cufundat în beznă. Aici își varsă frustrările reale sau închipuite.

Se simțea extenuată. Bine că nu trebuia să se întoarcă curând în oraș. Aici nu intra niciodată în panică, privind pașnic în jurul ei, făcând lucruri simple.

Îi plăcea să hiberneze ca o broască țestoasă într-o cutie de carton plină cu iarbă, sau să se scoale la ore cumplite de matinal, să alerge în vânt, ce-i conferea obrazilor bujori sănătoși.

Nu mai trebuia să facă cunoștința cu nimeni și să se lase manipulată de vreun „playboy”.

Preț de o secundă s-a simțit tristă și însingurată, însă și-a reamintit că era o tânără independentă care nu va depinde de ajutorul nimănui, încă în căutarea valorilor vieții.

Acolo sus pe deal așteptă ca vântul să-i involbureze rochița și să-i vânture părul, ca să și-l dea apoi la o parte de pe față cu un gest vanitos și să-și spună „arăt nemaipomenit”.

Vântul începu să bată cu putere. Norii zdrențuiți goneau nebunește pe cer.

Se gândea la acele femei tinere ce alergau ca niște turbate după faimă și bogăție și care nu cunosc nicio altă valoare în viață.

Și-a fluturat mâna într-o expresie de dispreț și încântată și-a îndepărtat șuvițele de păr de pe față. Cândva, lipsa studiilor universitare o necăjise, acum, când le terminase, reușise performanța de a se descurca bine în domeniul ales.

A zâmbit, șuvițele de păr bătute de vânt îi biciuiau obrazii.

Eda s-a uitat încă o dată la spectacolul care i se înfățișa ochilor: câmpia, dealurile, norii, unde vântul era în plină desfășurare și se întoarse încet spre sat.

În diminețile liniștite făcea jogging de-a lungul satului, când auzea un alt ritm muzical, fără posturi de radio, fără cafenele cu chelneri ce spălau trotuarul cu furtunul, fără șiruri de mașini parcate, fără hoteluri grandioase, ci doar câteva căsuțe modeste și cu un venerabil conac pe jumătate dărâmat, plin de fantome.

Timp de o fracțiune de secundă a încercat-o un vechi și uitat sentiment de nesiguranță, dar l-a călcat cu putere în picioare, odată cu pragul casei.

Evenimentele dramatice petrecute în viața ei (moartea părinților) făcuseră din ea o orfană mult prea sensibilă. O crescuse mătușa Maty, în casa asta țărănească.

Dotată cu o inteligență nativă, mătușa o dăduse să învețe la școli înalte.

„Bucură-te de viață, să fii cinstită și să nu faci bani din alți bani. Dacă ești cinstit și bun, nimic nu te poate atinge”.

De o cinste și moralitate desăvârșită, nu s-a căsătorit niciodată. Îi plăceau pisicile. Și acum, un motan tăntălău și arătos trona în mijlocul patului. Primul și singurul lucru care o întrebase a fost:

- Ai cunoscut pe cineva?

- Nu, Maty, din fericire, nu!

Eda aruncă o privire rapidă de jur împrejurul încăperii simple. Și-a pus valijoara pe pat și a apucat să despacheteze cu drag conținutul ce avea să transforme camera în Căminul de altădată.

Un tricou albastru, pe care și-l dorise atât de mult și nu-l putuse purta în oraș, îl așeză pe spătarul unui scaun.

Întinse mâna și își luă de pe masă un pahar cu apă minerală, rușinată de gândul ei pentru șampanie.

Izgonind total restul tentațiilor, acum chiar ar fi savurat un pahar de șampanie. Ochii i-au sclipit de un amuzament reținut, amintindu-și mirosul plăcut și gustul ei dulceag. S-a simțit îngrozitor de vinovată.

„Toți ne gândim numai la propria persoană, așa cum fac și eu acum”.

S-a întors la valijoară și a scos din bagaj trusa ei de supraviețuire: laptopul și propria carte editată.

O purta cu ea peste tot, ca un talisman.

Uneori o încerca un sentiment de vinovăție, pentru că, în călătoriile ei, îi plăcea viața la hotel.

Nu era nici aroganță, nici răsfaț, atunci când intrai într-o cameră de hotel, nu mai aveai trecut.

Era ca și cum trăgeai o linie și o luai de la capăt.

Asta dorea, să uite trecutul.

Lăsată pe spate în scaun, cu creionul în gură, a aruncat o privire furișă covorului țărănesc cu modele viu colorate în roșu și negru, gândindu-se cât de mult îi plăcea să audă poveștile oamenilor.

Dacă zgării puțin viața oricui, dincolo de suprafața dai de ceva straniu și complicat.

De fapt, cuvintele sunt VIAȚA așternută pe hârtie.

Se așeză la masă. Un fir albastru de lumină o trimise discret, ca un mesaj din trecut, în Universul scrisului și textul începu să curgă pe hârtie, așa se simțea în siguranță.

A clipit des, nevenindu-i să creadă, un look îmbietor într-o cămăruță de țară.

„O, Doamne, evident, asta e un lucru bun.

Ori de câte ori iei o hotărâre, nu poți face altfel din cauză că ești așa cum ești tu!”

Peștele ca aliment* (III)

Dr. Vladimir Horia Talpeș

Consumul de pește

În lucrarea de referință pentru domeniul pescăresc „Studii asupra Pescăriilor din România”, scrisă de Grigore Antipa la 1895, în datele privind consumul de pește, prezentat ca un aliment sănătos și accesibil, menționează 20 kg de pește anual pe cap de locuitor corespunzător unei producții interne de cca. 100.000 tone, comparativ cu alte țări europene, de exemplu Franța, cu un consum de numai 6 kg/locuitor.

În prezent, statisticile arată un consum de cca. 5kg/locuitor pentru România, comparativ cu un consum de 21kg/locuitor la nivel european, cu un maxim de 51kg./locuitor în Portugalia.

Din studiile efectuate se observă că peștele congelat este mai degrabă preferat în mediul rural decât în cel urban, iar conservele din pește sunt preferate într-o măsură mai mare în mediul urban.

Producția de pește din acvacultură este de aproximativ 17.000 de tone, iar diferența până la 90.000 de tone, cât este consumul anual în România, este acoperit prin importuri. Țara noastră asigură sub 20% din consum.

Producția de pește în zona Prutului inferior

Pentru zona Prutului inferior și confluența cu Fluviul Dunărea, producția de pește provenit din mediul natural variază în ultimii ani între 15-20 tone anual, sub 1% din producția regiunii sud-est (Vrancea, Galați, Brăila, Tulcea și Constanța), la un număr de cca. 70 de pescari înregistrați în evidențe. Este, fără îndoială, o producție infimă față de producțiile obținute în zonă citate de Gr. Antipa, „*sunt săptămâni întregi când se prind la Bratiș până la 100.000 kilogr. pe zi...*”

Peștele provenit din acvacultură, destinat consumului, este de cca. 150-200 tone anual, din totalul de cca. 2.500 tone produse în regiunea sud-est.

Mediu de viață nepoluat – peștele aliment sănătos

(conservarea habitatului și biodiversității)

• Calitatea habitatului în care peștele se dezvoltă este o primă condiție ce influențează calitatea cărnii,

atât organoleptic, cât și prin conținutul substanțelor cu potențial nociv ce se pot acumula în organe și mușchi.

• Acumularea acestor substanțe în organism se poate face prin absorbție la:

- nivelul tegumentului,
- branhiilor sau intestinal,
- prin ingerare odată cu hrana.

• Concentrația acestor substanțe în carnea peștelui este proporțională cu gradul de poluare al mediului, vârsta peștelui, specie și locul pe care îl ocupă în piramida trofică.

Substanțe cu potențial nociv și proveniența acestora

• Prezența reziduurilor petroliere, de pesticide organoclorurate și organofosforice, cianuri în apă este rezultatul spălării terenurilor poluate și transportul substanțelor prin apele de șiroire rezultate din ploii și topirea zăpezilor, precum și deversărilor accidentale sau necontrolate. O parte din aceste categorii de substanțe, cu stabilitate chimică redusă, se autodegradează în timp, altele, cum este DDT-ul, se regăsesc încă sub formă biodegradată în carnea peștilor proveniți din mediul natural, chiar dacă folosirea acestei substanțe a fost demult interzisă.

• Prezența în mediul acvatic a metalelor grele cu înalt potențial toxic (plumb, mercur, cadmiu, zinc, cupru etc.), se datorește contaminării cu reziduurile deversate sau emanate de la diverse industrii, în special industria metalurgică, gazele de eșapament rezultate prin folosirea pe scară largă a carburanților tratați cu tetraetil de plumb, mai ales la mijloacele de transport naval etc.

• În cazul Fluviului Dunărea, substanțele poluante provenite din întregul bazin hidrografic se găsesc, mai ales pentru metalele grele, în concentrație maximă în ultima parte a cursului, Delta Dunării.

• Studiile efectuate asupra calității cărnii de pește provenit din mediul natural relevă totuși faptul că, în general, valorile maxime ale concentrațiilor acestor substanțe sunt sub limita maximă admisă. Consumul de pește provenit din mediul natural nu prezintă risc

de sănătate pentru om, totuși, o supraveghere permanentă în privința contaminării cu plumb și mercur este necesară.

Acvacultura – reducerea impactului asupra resursei acvatice

- Acvacultura reprezintă, în primul rând, ca activitate cu impact de mediu redus, o alternativă la reducerea presiunii antropice asupra resursei acvatice vii, prin reducerea pericolului consumului de resurse nesustenabile prin pescuit.

- Practicarea tehnologiilor extensive sau semiintensive asigură conservarea biodiversității și peisajelor, monitorizarea îmbunătățirea calității apelor, limitarea poluării, menținerea zonelor umede cu efecte benefice asupra microclimatului zonei, creșterea gradului de siguranță în condiții de riscuri naturale, managementul riscului de inundații, punerea în valoare a terenurilor neproductive, conservarea și valorificarea zonelor de agrement, reducerea impactului asupra fondului piscicol natural prin pescuit recreativ/sportiv cu posibilitatea dezvoltării acestei activități recreative etc.

- Calitatea peștelui produs prin aceste tehnologii poate argumenta acordarea calificativului de „produs organic” sau „bio”. Din aceste motive, toate amenajările piscicole din zonă sunt integrate în rețeaua de arii naturale protejate Natura 2000.

- Începând din 1981 până în 1985, ținându-se seama de nevoile dezvoltării economiei naționale și de obligativitatea ca sectorul pescăresc să asigure un procent de 3% din necesarul de 10% din proteina animală, s-a impus amenajarea în scop piscicol și agricol, pe lângă amenajările deja existente ale lacului Brateș, a bazinului inferior al râului Prut, zona de luncă, situație în care bunurile naturale mai sus menționate au făcut obiectul unor lucrări de amenajare (Mața-Rădeanu, Șovârca, Vlădești, Cotu-Chiului).

- Măsura se justifica deoarece, la nivelul acelor ani, ar fi trebuit să realizeze o producție de 6000 t în condițiile în care baza tehnico-materială existentă asigura realizarea a doar 3100 t. Totodată, prin modificarea regimului hidrologic al râului Prut ca urmare a exploatării acumularii Stânca-Costești, regimul natural al viiturilor nu mai putea susține desfășurarea naturală a ciclurilor biologice ale populațiilor de pești și menținerea caracterului permanent de zonă umedă a teritoriului fostelor bălți.

(sfârșit)

TERAPIA DESTINULUI *

Georgeta Prada

Eremitii din Himalaya, pustnicii din India, yoghini din Tibet, călugării și călugărițele din mănăstirile grecești, franțuzești sau românești, persoane în căutarea sensului vieții sau suferinzi, discipoli și maestri, toți își dau întâlnire în cartea domnului Vasile Andru, *Terapia destinului*.

Scriitorul, figură legendară în peisajul spiritual românesc, dar și internațional, propune cititorului terapii de conștientizare, metode de optimizare umană, povești celtice, tipuri de maestri și discipoli, tehnici de purificare, eros și agape, sofrologie și religie, literatură și cinematografie.

Autorul dezvăluie în *Terapia destinului* misterele evoluției spirituale, etapele renunțării la măști, remedii pentru sufletul scindat, rătăcit, practica meditației (Medeor), practica rugăciunii (Oratio), practici sapiențiale, diagrama optimizării umane, capcanele transei hipnotice, tehnici de respirație.

Am învățat să rezolvăm exerciții complicate la matematică, să găsim soluții la probleme spinoase în domeniul fizicii și chimiei, dar școala românească nu a conceput vreo culegere de exerciții spirituale. Cartea domnului Vasile Andru este și un astfel de material didactic cu rol instructiv, formator, revelator, eliberator. Alături de alte astfel de texte, *Jurnalul fericirii* de Nicolae Steinhard, *Jurnalul* lui Jiddu Krishnamurti, *Vâltoarea minții* de Daniel J. Siegel, *Mintea de dincolo* scrisă de Dumitru Constantin Dulcan, *Terapia destinului* ar trebui să apară în lista lecturilor de neratat!

Conștient că „Homo hominis lupus est”, Vasile Andru oferă soluții pentru blocajul ontic: „Așadar, condițiile exprimării perfecțiunii: așezarea, liniștea, gândul adunat până ce el, gândul, părăsește această lume cu ritmul ei diurn și cu legarea lui de simțuri. Când gândul tace, mentalul se extinde.” (pag. 193)

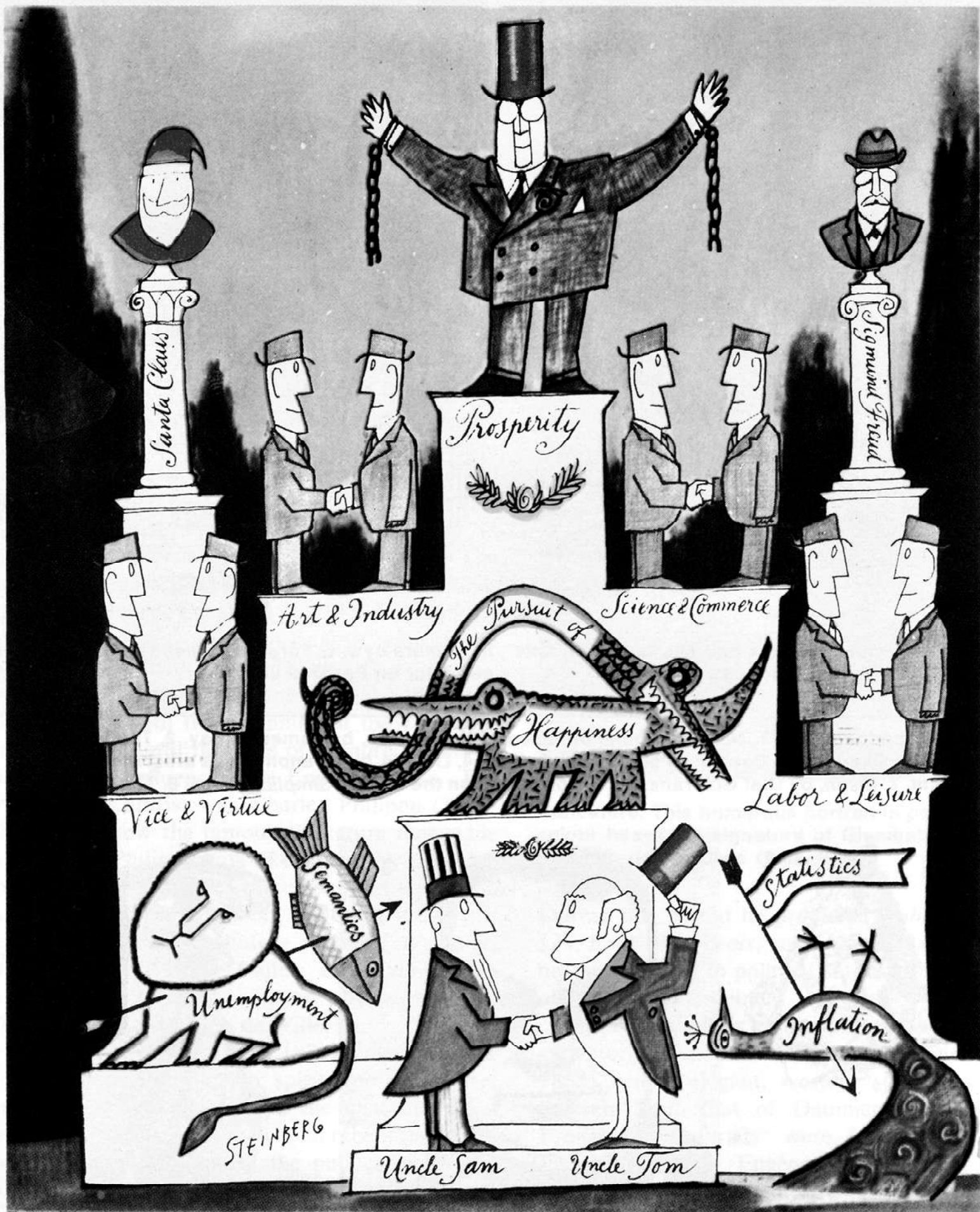
Cartea lui Vasile Andru are o forță magică de a elimina stihiile lumești: „Experimentezi oprirea. Faci experiența stabilității.” (pag. 19)

Dacă te afli pe acest drum al dezvoltării spirituale, dacă te-ai rătăcit sau dacă vrei să te vindeci, citește *Terapia destinului*!

Dacă ești pasionat de psihologie, de orientalism, de indianistică, de viața monahală, dacă practici yoga sau nu, citește *Terapia destinului*!

Vasile Andru te invită la un dialog cu Sinele, la o ascensiune a Everestului intim la finalul căreia vei afla că „cerul nu este mai sus sau mai jos de noi, ci în noi” (pag. 92) și că „Perfecțiunea nu se măsoară în coeficient de inteligență. Ci se măsoară în isihia, adică în liniște lăuntrică.” (pag. 191)

* *Terapia destinului*, Vasile Andru, editura Herald, 2014, București.

A satirical representation of American life by Saul Steinberg. His humour is expressed by means of a subtle and imaginative pictorial style.

In memoriam.

S-a stins din viață pictorul Aurel Manole

Veste tristă pentru breasla artiștilor plastici, a învățământului și a culturii gălățene. În ziua de 8 octombrie s-a stins pe neașteptate din viață, la Spitalul Județean „Sf. Apostol Andrei”, pictorul Aurel Manole, președintele Filialei Galați a Uniunii Artiștilor Plastici din România. S-a născut la 17 aprilie 1953, în satul Adam, comuna Drăgușeni. A absolvit Facultatea de Arte Plastice din Iași, secția Pedagogia artei și desen (1978). În 1996 și-a luat licența în Arte Decorative și Design la Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași, iar din 2008 a devenit doctor în arte vizuale la Universității Naționale de Arte din București. A activat ca profesor la Liceul de Artă din Brăila, Școala de Arte din Galați și Colegiul Național de Arte „Dimitrie Cuclîn”. A fost membru al UAPR din 1990 și din 2006 a îndeplinit funcția de președinte al Filialei Galați a U.A.P.R. A întreprins studii în domeniul artelor decorative aplicate, concretizate într-un brevet de invenție înregistrat la OSIM București cu titlul „Amestec de fuziune cromatică, procedeu de realizare și instrumente de lucru”. A fost membru al mai multor asociații și fundații din țară și din străinătate: AFRA, Paris, Franța; Asociația Europeană de Science Fiction; președinte al Fundației „Astralis”, Galați; președinte onorific al Cenaclului „Sfera”, Brăila. De-a lungul anilor și-a organizat peste 50 de expoziții personale în țară (Galați, Bacău, Craiova, Iași, Piatra Neamț, Râmnicu Vâlcea, Tecuci, Bârlad, Mangalia, Tulcea), dar și în străinătate: Dormund, Germania (1999), Fayance, Franța (1990); Freundstadt, Germania (1992), New York, S.U.A., Centrul Cultural Român (1992), Toronto, Canada (1988, 1989, 1990); Jersy, Anglia (1993). A participat la Taberele de creație de la Anina, Caraș Severin (1984); Lazarea, Harghita (1987); Amara (1989); Reșița (2005, 2007, 2008); Celic Dere, Tulcea (2006, 2007); Tabăra Internațională de pictură „Malko-Târnovo”, Bulgaria (2008); Tabăra Internațională de pictură Plopeni, Prahova și Herculane, Caraș-Severin (2008). A publicat cartea „Noi modalități și soluții de amestec al culorilor. Fuziuni cromatice dirijate în practica picturii” (Editura Fundației Universitare „Dunărea de Jos”, Galați, 2009). A fost distins cu mai multe premii și medalii: Premiul III la arte vizuale ROMCOM, Pitești (1988); Marele Premiu de Anticipație, Amara (1989); Premiul național pentru arte vizuale ROMCOM, București (1990); Marele Premiu EUROCON (1990); Premiul III pentru grafică la Concursul de Arte Vizuale „Panait Istratie”, Fayance, Franța (1991); Premiul pentru artă fantastică EUROCON, Vilnius, Lituania (1996); Ordinul Meritul Cultural în grad de Ofițer, categoria C - „Artele plastice” (2004). Lucrări ale sale se află în colecții de stat și particulare din România și din Anglia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Franța, Germania, Italia, Israel, Lituania, Olanda, Polonia, Spania, S.U.A..

Creația lui Aurel Manole a străbătut câteva etape fără prea mari diferențe în privința temelor abordate, ci doar cu câștiguri ce privesc mai ales aprofundarea limbajului plastic. A cultivat deopotrivă pictura și grafica, pictografia, dar s-a manifestat cu reușite de-a dreptul impresionante și-n arta decorativă (tapiseria

tridimensională). În pictură, ciclurilor „Efemeride”, „Engrame”, „Orașul”, în care artistul pornea de la datele realului, dar le recrea, ridicându-le la rangul de metaforă și simbol, le-au urmat o serie de tablouri grupate sub genericul „Structuri”. Ele conțin imagini ale unei lumi fantastice, ireale, vecine cu arta science-fiction, evidențiind cât de bine se simte artistul în lumea nemărginită a imaginarului. Câteva elemente-simbol revin și aici ca adevărate lait-motive: calul, inorogul, fluturii, lumea acvatică sau minerală, cosmosul. Ca limbaj pictural ele sunt cu totul deosebite. Pasta este fluentă, proaspătă, uneori ea este astfel așezată încât dă impresia reliefului. Alteori capătă o patină de frescă. La tehnica **pictografiei**, Aurel Manole a ajuns pornind nu de la monotipie, cum au crezut mulți, ci de la o tehnică mult mai veche, aceea a

encausticii. Pictate pe lemn cașerat, pentru ca astfel să fie înlăturată orice urmă de porozitate a materialului, tablourile din ciclul „Structuri” sunt de fapt niște peisaje imaginare, proiecții ale unei lumi posibile dincolo de cunoștințele noastre sau dincolo de actualele limite ale cunoașterii umane. Culoarea nu este niciodată aspră, ruгоasă, ci dobândește sonoritate și strălucire, tonurile se întrepătrund întocmai ca-n encaustică. Lucrările de tapiserie tridimensională au surprins prin ideile vehiculate de artist, cât și prin realizarea plastică. Concepute ingenios, obiectele decorative închipuie forme și volume diferite: rădăcini, vârtelnițe, trunchiuri de copaci, șerpi, cuiburi de păsări, liane etc. Aurel Manole valorifică firul de lână sau de bumbac, sfoara de Manilla (în forma naturală sau colorată), fibrele de sisal și alte materiale sintetice, alcătuind compoziții decorative ce pot ornamenta oricând spații interioare mai mici sau mai mari, înlăturând monotonia sau rigiditatea pereților, alăturându-le acestora frumusețea și noblețea artei autentice. Unele lucrări, ca cele reprezentând cuiburi sau liane, creează chiar acea atmosferă de mister specifică Deltei sau bălților Brăilei, amintindu-ne într-un fel de proza și minunatele descrieri ale lui Mihail Sadoveanu. După ce a încercat și unele experiențe cu ecouri din gramaticile constructivistă și cubistă, Aurel Manole și-a ancorat în ultimul timp creația în zona abstracției lirice (expozițiile deschise sub genericul „Semne”). În lucrările de dimensiuni mai mari, lirismul său este grav, reținut și meditativ, culorile sunt sobre, predomină roșul ternar, ocrul, albul, albastrul dramatic, brunurile, pământul de Siena. În schimb, în tablourile de mici dimensiuni, artistul este extrem de spontan, culorile se înmulțesc, păstrându-și puritatea, prospețimea și strălucirea. Apar galbenurile solare, violeturile, verzurile deschise, rozurile. Materia picturală câștigă în intensitate, pictorul mizează mult pe forța senzorial-expresivă, emoțională a culorii, pe virtuțile poetice și muzicale ale acesteia.

Prin încetarea din viață a lui Aurel Manole, plastica, cultura și învățământul gălățean suferă o importantă pierdere. Rămâne în urma sa o operă care ne va încălzi inimile de pe simezele muzeelor și galeriilor de artă.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Corneliu STOICA

Din sumar:

„Ca peștele prin apă” - p. 2
Premii la... Nisa - p. 3
Nunta ca la Covurlui - p. 3
„Terra color” - expoziție de fotografie din China - p. 4
Accepțiuni maieutice - p. 5
Armand Calotă, interviu de Vall Alexandru - p. 6
Chipul cioplit al esenței, Nicolae Bacalbașa - p. 9
Maurice Utrillo, Traducere din Jean Cocteau - p. 10
Antropologie a singurătății, dr. Șt. L. Mureșanu - p. 12
Poezii în cetate - antologie lirică, Dumitru Anghel - p. 14
Monumente de for public, Ghiță Nazare - p. 16
In memoriam: Alexei Rău, Radu Moșoc - p. 18
Viitorul epigramei sună bine! - interviuri - p. 20
Epigrame - p. 22
Poezie: Alex Ivanov - p. 24
Poezie: Constanța-Elena Bănulescu - p. 25
Poezie: Valentina Balaban - p. 26
Poezie: Violeta Ionescu - p. 27
Despre condiția și rolul artistului în societate - p. 28
Caricaturiști gălățeni - p. 32, 33
Proză: Îngerul gri, Constantin Tănase - p. 34
Medic de bord, Ioan Gh. Tofan - p. 36
Nicolae Mantu, Corneliu Stoica - p. 39
Morphochroma: Silviu Catargiu, C. Stoica - p. 42
Dicționar Artiști Plastici Gălățeni 103, C. Stoica - p. 44
Orb pe mare - cronică de Ionel Necula - p. 46
Căminul de altădată, Elena Maria Stara - p. 47
Peștele ca aliment, Dr. Vladimir Horia Talpeș - p. 48
Terapia destinului, Georgeta Prada - p. 49
In memoriam: Aurel Manole, C. Stoica - p. 51

Revista Dunărea de Jos
EDITOR:
CONSILIUL JUDEȚULUI
GALAȚI
CENTRUL CULTURAL
„DUNĂREA DE JOS”

Str. Domnească, nr. 61,
Galați, cod. 80008
tel.: 0236 418400,
fax: 415590
e-mail: office@ccdj.ro

ISSN: 1583 - 0225

Manager:
Sergiu DUMITRESCU

Redactor-șef: Florina ZAHARIA
florinazaarina@yahoo.com

DTP: Ina Diana PANAMARCIUC
Eugen UNGUREANU
nashu1962@yahoo.com

Culegere și corectură:
Laura DUMITRACHE,
Ina Diana PANAMARCIUC

Tematici:

Numărul 166, Decembrie
Literatura arestată

Numărul 167, Ianuarie
Literatura rusă

 DUNĂREA DE JOS

Suflet
către suflet!

Responsabilitatea pentru grafie, conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural Dunărea de Jos Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (<http://www.ccdj.ro/>) sau pe adresa de facebook *ccdj Galați*. Adresa on-line a revistei și arhiva parțială se găsesc pe aceeași adresă web. Revista *Dunărea de Jos* este membră APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editorilor din România)

apler

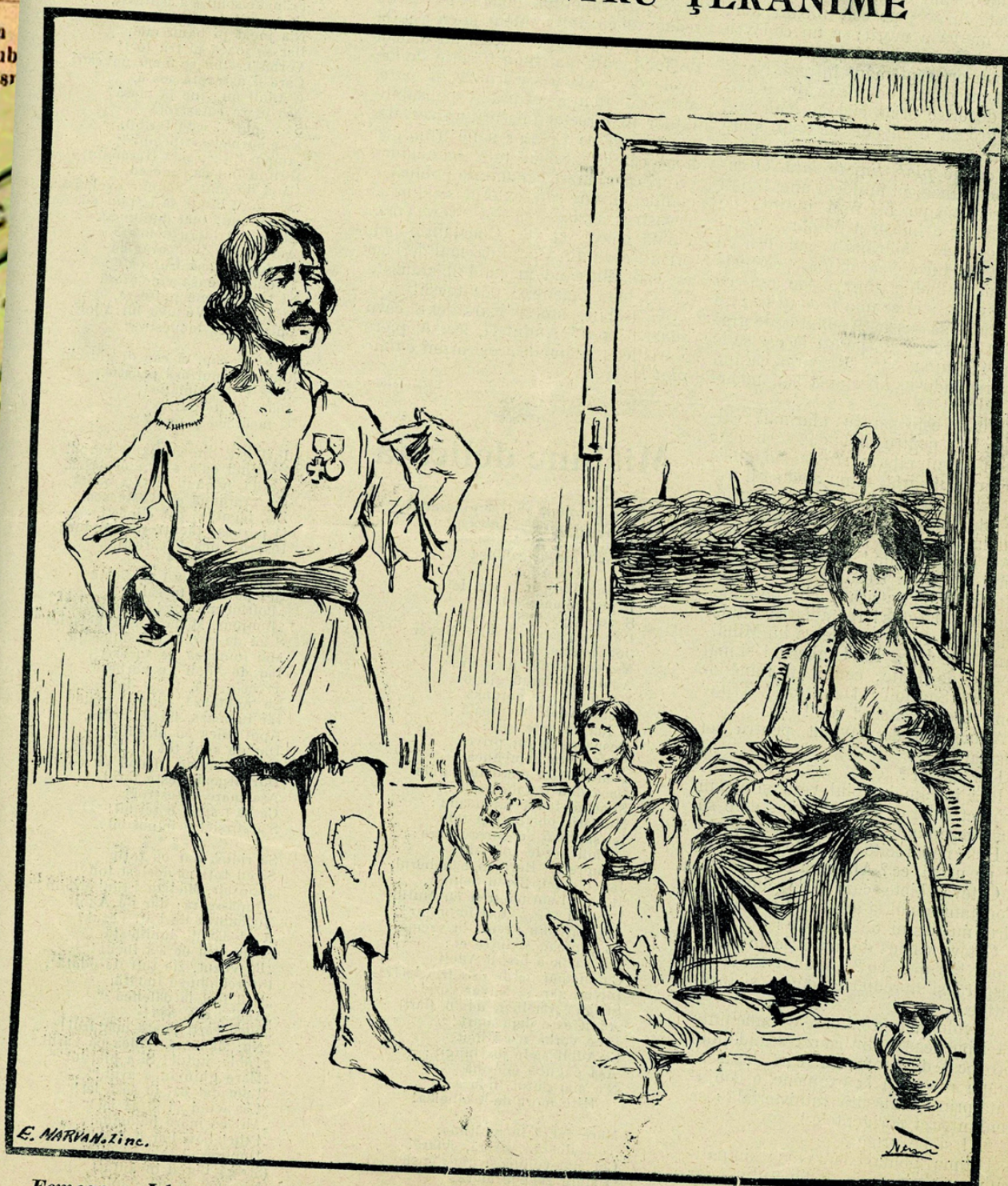
MOFTUL ROMAN

Nr. 14. — DUMINICĂ, 1 IULIE 1904.

20 BANI NUMÉRUL

DIRECTOR, I. L. CARAGIALE

SOLICITUDINE PENTRU ȚĂRĂNIME

Femeea. — Adus-ai ceva mălaiu, bărbate ? că leșinații ăștia de copii nu mai pot de foame...
Bărbatul. — Ce mălaiu, bre, muier ! Lasă focului mălaiul ! Uite mai bine coala și te bucură !

165 - Caricaturiști gălățeni

Galati, cod 800008, str. Domnească nr. 61

Tel/fax: 00-40-236-418400; 00-40-236-415590

e-mail: office@ccdj.ro - www.ccdj.ro

...gustare împreună cu un șip de chiu. Își poate închipui ori și ce bine-itoriu al omenimii, ce mângâiere și bu-rie sufletească a avut respectivul și s'a întors servitoarea cu șip rachiu în casă cu cuvintele: "ul dintre arestanți nu bea rachiu".

Turnirul de șac din Lipsca care în luna lui Septembrie a. e. întorși a numărat și pe compatriotul George Marco, fiul d-lui Marco din Cuciur-mare. Dl. Marco a fost cu un domn lanovski prentea și șeptelea. Foaia "Deutsche" nr. 10 a. e. serie d-lui Marco următoarele: Dl. Marco din Lipsca dela turnirul din Dresda cu strărilor germani; și acolo ea și a că el a repurtat un premiu. Talentul pute reflecta și la premiile mai

...aiba ce puțin cele 4 clase dela o școală primară. A. se adresa la inspectoratul căilor ferate c. r. din Cernăuți.

...joacă în beneficii actor Hans Fulda "Der T. Ranzenhofer" "akuk". Beneficiar Astolf. — Sâmbătă lungfrau von minică la 2 1/2 "lavigo" de Goe-loc și un concert Duminiică seara ară opereta "Der

Pentru mese foa p. t. pe comitetul Doamnei

Comerciu
Biroul stat
cute consp
din Noemy
cele dintâi
făcut 741.
cu 0.5
al

Repertoriul

„Să fii cinstit față de tine însuși, cinstit față de semenii tăi, cinstit față de muncă și mai ales cinstit față de artă. Pentru că onestitatea artistică este cel mai prețios bun în artă”.

Partea I. Nicolae Mantu

...navelele seu cafeniu lung și Acci p. t. domni, cari au di

INCIDENTUL STURDZA-DANIELEANU

E. MARKYAN. line.

D. decan al baroului capitalei administrează un duș rece d-lui ministru de externe.

...23, la 25 și la 30 de e. Numarul total al vizitatorilor 04 a fost de 2351 persoane în 2315 din anul 1893; colec-

...Rzesniowski, care de când a în ea membru în gremiul filialei noastre a dezvoltat o activitate foarte rodnică. Numita Doamnă a d-lui ministrului lucrni în to

„Ce ne-m face cu at
„Nu-i plăcere, nu-i v